

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
БИЛИМ БЕРҮҮ ЖАНА ИЛИМ
МИНИСТРЛИГИ**

**МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ**

ЖАЛАЛ-АБАД МАМЛЕКЕТТИК УНИВЕРСИТЕТИ

ДЖАЛАЛАБАДСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ

*СУЛАЙМАНОВ ЭРТАБЫЛДЫ
БЕРДИХОДЖАЕВ КАДЫРБЕК*

"КЫРГЫЗСТАН ЭТНОГРАФИЯСЫ"

(окуу-усулдук колдонмо жана тесттик сынак-суроолор)

"Этнография Кыргызстана"

(учебно-методическое пособие и тест-вопросы)

Жалалабат

2 0 0 9

УДК 39(076.2)
ББК 63.5
С 89

*СУЛАЙМАНОВ ЭРТАБЫЛДЫ,
БЕРДИХОДЖАЕВ КАДЫРБЕК*

"КЫРГЫЗСТАН ЭТНОГРАФИЯСЫ"

(окуу-усулдук колдонмо жана тесттик сынак-суроолор)

"Этнография Кыргызстана"

(учебно-методическое пособие и тест-вопросы)

Сулайманов Э., Бердиходжаев К. «Кыргызстан этнографиясы» = «Этнография Кыргызстан». - Жалалабат, 2009. -158 б.

ЖАМУнун Социалдык-гуманитардык факультетинин Окуу-усулдук кеңешинин сунушу боюнча факультеттин Окумуштуулар кеңешинде басмага бекитилди.

Утверждено к печати Ученым советом Социально-гуманитарного факультета ЖаГУ по рекомендации Учебно-методического совета факультета.

Рецензиялагандар: Айдаркулов К.А. - тарых илимдеринин кандидаты, профессор;
Абдувалиев И.А. – филология илимдеринин доктору, профессор.

Рецензенты: Айдаркулов К.А. - кандидат исторических наук, профессор;
Абдувалиев И.А. - доктор филологических наук, профессор.

К и р и ш с ө з

«Кыргызстан этнографиясы» боюнча түзүлгөн тесттик сынак-суроолордун жыйнагы «Тарых» адистигинде окуган жогорку окуу жайлардын студенттерине арналган атайын окуу-усулдук, үйрөтүүчү жана көнүктүрүүчү колдонмо болуп саналат.

Өзүн-өзү сыноо жана текшерүү үчүн түзүлгөн суроолор жогорку окуу жайдын программасы жана Мамстандарттын негизинде түзүлгөн окуу планына ылайык келип, хронологиялык ырааттуулукта негизги бөлүмдөрдү жана темаларды камтыйт.

Жыйнакта «Кыргызстан этнографиясы» предмети боюнча төмөндөгүдөй негизги темаларды камтыган тесттик сынак-суроолор сунуш кылынат: жалпы маалымат (этностордун республиканын региондорунда жайгашышы; лингвистикалык, антропологиялык жана чарба-маданият классификациялары); Кыргызстан этнографиясынын тарыхнаамеси; «кыргыз» этноними; кыргыздардын урук-уруулук (санжыра) структурасы; этникалык тарыхынын негизги этаптары; салттык коомдук түзүлүшү, чарбасы, материалдык жана рухий маданияты ж. б. Кыргызстанда болуп жаткан учурдагы этникалык процесстер да көз жаздымында калган эмес.

Схема, таблица түрүндө берилген тиркемелерде кыргыздардын урук-уруулук түзүлүшү (санжыра), республиканын, айрым региондордун жана шаарлардын калкынын улуттук составы, ошондой эле калктын табигый кыймылы ж. б. боюнча маалыматтар берилген.

Бул жыйнакка 470тен ашуун көнүктүрүүчү жана сыноочу тесттик суроолор киргизилип, алар «Кыргызстан этнографиясынын» ар кандай социалдык, экономикалык, саясий жана маданий-тарыхый маселелерин түшүнүп, үйрөнүүгө жардам берет.

Жыйнактын негизги максаты жана милдеттери:

- ❖ Студенттерге «Кыргызстан этнографиясы» боюнча негизги идеяларды, түшүнүктөрдү жана билимди жеткирип, аларды калыптандыруу;
- ❖ Студенттердин тарыхый-этнологиялык ой-жүгүртүүсүн өнүктүрүү;
- ❖ «Кыргызстан этнографиясы» предметине болгон кызыгууну арттыруу;
- ❖ Алынган билимди бышыктоо жана системага салуу;
- ❖ Студенттердин хронология, фактылар менен иштөө жөндөмүн өнүктүрүп, ар бир суроого тез жана так жооп табууну үйрөтүү;

Студенттер алган билимин өз алдынча текшерип, өзүн-өзү сынактан өткөрүү үчүн тесттик суроолордун ачкычы да берилген.

Ар бир суроонун өзүнүн катар номери бар. Ал эми ачкычтары болсо студент кыйналбастан туура жообун табууга ыңгайлаштырылган. Горизонталдык катардагы цифралар – бул бирдиктер, ал эми вертикалдык (тигинен же мамыча) катардагылар – ондуктар же жүздүктөр. Суроонун туура жообу – вертикалдык жана горизонталдык катарлар кесилишкен жериндеги тамга. Эгерде 6-суроонун туура жообу керек болсо, анда вертикалдык катардагы 00 цифрасы менен горизонталдык катардагы 6 цифрасынын

кесилишкен жерин таап, ал жерде «Г» тамгасы жайгашканын көрө аласыздар. Ал эми 20-суроонун туура жообу вертикалдык катардагы 02 цифрасы менен горизонталдык катардагы 0 цифрасынын кесилишкен жеринде («А»). 149-суроонун туура жообу вертикалдык катардагы 14 цифрасы менен горизонталдык катардагы 9 цифрасынын кесилишкен жеринде («Г»).

Предисловие

Настоящий сборник тестов по «Этнографии Кыргызстана» является специальным методическим и обучающим пособием для студентов высших учебных заведений, обучающихся по специальности «История».

Вопросы для самостоятельного усвоения, самоконтроля и тестирования составлены в соответствии с учебным планом, разработанным на основании Госстандарта, программой ВУЗа и охватывают основные разделы и темы в хронологическом порядке.

В сборнике даны вопросы по следующим основным темам: общий обзор (регионы расселения этносов, лингвистическая, антропологическая и хозяйственно-культурная классификации); историография «Этнографии Кыргызстана»; этноним «кыргыз»; родоплеменная структура (генеалогия); основные этапы этнической истории, традиционный общественный строй, хозяйство, материальная и духовная культура кыргызов. Уделено внимание и современным этническим процессам, происходящим в республике.

В приложениях даны оригинальные таблицы и схемы, дающие представление о родоплеменной структуре кыргызов, национальном составе населения республики в целом, а также по отдельным регионам и городам за последние пол века, естественное движение населения и др.

Көрсөтмө мисалдар: № 7 - суроо (жообу «А»)

№ №	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
00	→								A		
01	21	41									

№ 20 – суроо (жообу «А»).

№ №	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
00			↓							
01	21	41	↓							
02	→		A							
03	23	43								

№ 324 – суроо (жообу «В»).

№ №	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
00					↓					
01	21	41			↓					
02	22	42			↓					
	32	→				B				

В сборник включены более 470 тестовых (для обучения и самоконтроля) вопросов, в которых излагаются различные социальные, экономические, политические и культурно-исторические вопросы по «Этнографии Кыргызстана».

Важнейшая цель и задачи сборника:

- ❖ Формирование фундаментальных идей, понятий и знаний у студентов по «Этнографии Кыргызстана»;
- ❖ Развитие историко-этнологического мышления;
- ❖ Развивать интерес к предмету «Этнография Кыргызстана»;
- ❖ Закрепление и систематизация полученных знаний;
- ❖ Выработка у студента умения работать по хронологии, фактам и быстрого нахождения ответов по каждому вопросу;

Для контроля, самоконтроля и проверки знаний студентов даны ключи к тестовым вопросам.

Каждый вопрос имеет свой порядковый номер. А ключи составлены так, чтобы студент без труда мог найти правильный ответ. Цифры в горизонтальном ряду означают единицы, а в вертикальном ряду – десятки или сотни. Правильный ответ вопроса – это буква на пересечении вертикального и горизонтального рядов. Если вам нужен правильный ответ вопроса № 6, то смотрите на пересечении 00 (вертикальный ряд) и 6 (горизонтальный ряд) – ответ «Г». Правильный ответ вопроса № 20 находится на пересечении 02 (вертикальный ряд) и 0 (горизонтальный ряд) – это «А». Правильный ответ вопроса № 149 нужно искать на пересечении 14 (вертикальный ряд) и 9 (горизонтальный ряд) – это «Г».

Наглядные примеры:

Вопрос № 7 (правильный ответ «А»)

№ №	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
00	→								А		
01	21	41									

Вопрос № 20 (правильный ответ «А»).

№ №	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
00										
01	21	41	↓							
02	→		А							
03	23	43								

Вопрос № 324 (правильный ответ «В»).

№ №	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
00					↓					
01	21	41								
02	22	42			↓					
	32	→				В				

«Кыргызстан этнографиясы»

(Мамстандарттан көчүрмө)

Кыргызстан этнографиясынын милдеттери. Булактык негиздери жана тарыхнаамеси. «Кыргыз» этноними. Кыргыздардын этникалык тарыхынын негизги маселелери. Кыргыздардын келип чыгыш теги.

Түштүк Сибир жана Тяньшань кыргыздарынын карым – катнашы. Кыргыздардын этногенезин жана этникалык тарыхын изилдөөдөгү негизги багыттар.

Кыргыздардын уруу – урук (санжыра) курамы. Чарбасы: мал чарбачылыгы, дыйканчылык, аңчылык, кол өнөрчүлүгү. Кыргыздардын материалдык маданиятынын калыптанышы жана өнүгүшү.

Коомдук түзүлүшү. Кыргыз коомчулугундагы социалдык катмарлар. Патриархалдык – феодалдык мамилелер. Эксплуатациянын негизги түрлөрү. Элдик оозеки чыгармачылык. Уруу – уруктук түзүлүшү жана анын мүнөздүү белгилери.

Үй – бүлө жана никенин формалары. Үй–бүлө - уруктук топ. Айыл жамааты (община). Үйлөнүү жана көмүү салттары. Үй – бүлөнүн формасы, структурасы жана саны. Полигамия жана мүлктүк мамилелер.

Дин жана культ. Умай эне культу. Тотемисттик көз караштардын калдыктары. Ата–баба жана табият культу. Фетишизмдин калдыктары жана бакшылык.

Элдик поэзия.

Декоративдик колдонмо искусство.

«Этнография Кыргызстана»

(Выписка из Госстандарта)

Задачи этнографии Кыргызстана. Источники и историография. Этноним «кыргыз». Основные проблемы этнической истории кыргызов. Происхождение кыргызов.

Взаимосвязь кыргызов южной Сибири и Тянь – Шаня. Основные направления в исследовании этногенеза и этнической истории кыргызов. Родоплеменной состав кыргызов.

Хозяйство: скотоводство, земледелие, охота, домашние промыслы и ремесла. Складывание и развитие материальной культуры кыргызов.

Общественный строй. Социальное положение кыргызского общества. Патриархально – феодальные отношения. Основные виды эксплуатации.

Устное народное творчество. Родовой строй и его характерные элементы.

Формы брака и семьи. Семейно – родственная группа. Аильные общины. Свадебный и поминальный обряды. Формы, структура и численность семьи. Полигамия и имущественные отношения. Религия и культ. Культ матери Умай. Реликты тотемистических представлений. Следы фетишизма и шаманский культ.

Устное поэтическое творчество. Декоративно – прикладное искусство.

Киришүү
Жалпы маалымат;
географиялык,
антропологиялык,
лингвистикалык, чарба-
маданий классификациялар;
этностордун региондордо
жайгашышы.

Введение
Общий обзор; географическая,
антропологическая,
лингвистическая,
хозяйственно-культурная
классификации; расселение
этносов в регионах.

001. Азыркы Кыргыз Республикасы жайгашкан жердин жалпы аянты (1999-ж., миң чарчы км):

001. Общая площадь территории, занимаемой Кыргызской Республикой (1999 г., тыс. кв. км):
А) 199,9; Б) 179,9; В) 189,9; Г) 169,9; Д) 209,9;

002. Кыргызстандын түндүк тарабынан чеги:

А) Казак Республикасы; Б) Өзбек Республикасы;
В) Тажик Республикасы; Г) Түркмөн Республикасы;
Д) Россия Федерациясы;

002. Кыргызстан на севере граничит с (государство)...:

А) Казахская Республика; Б) Узбекская Республика;
В) Таджикская Республика; Г) Туркменская Республика
Д) Российская Федерация;

003. Казакстан Кыргыз Республикасынын кайсыл тарабында?

А) Түштүк; Б) Түштүк-чыгыш; В) Түндүк;
Г) Чыгыш; Д) Батыш;

003. На какой стороне от Кыргызской Республики расположен Казахстан? А) Юг; Б) Юго-восток; В) Север;

Г) Восток; Д) Запад;

004. Кыргызстандын батыш тарабынан чеги:

А) Казак Республикасы жана Россия Федерациясы;
Б) Өзбек жана Тажик Республикалары;
В) Кытай Эл Республикасы;
Г) Түркмөнстан, Иран; Д) Иран, Афганистан;

004. Кыргызстан на западе граничит с (государство)...:

А) Республика Казахстан и Российская Федерация;
Б) Узбекская и Таджикская Республики;
В) Китайская Народная Республика;

Г) Туркменстан, Иран; Д) Иран, Афганистан;

005. Өзбекстан жана Тажикстан Кыргыз Республикасынын кайсыл тарабында?

А) Түштүк; Б) Түштүк-чыгыш; В) Батыш;
Г) Чыгыш; Д) Түндүк;

005. На какой стороне от Кыргызской Республики расположены Узбекистан и Таджикистан?

А) Юг; Б) Юго-восток; В) Запад;
Г) Восток; Д) Север;

006. Кыргызстандын түштүк тарабынан чеги:

А) Түркмөнстан; Б) Кытай Эл Республикасы; В) Казакстан;
Г) Тажик Республикасы; Д) Иран, Афганистан;

006. Кыргызстан на юге граничит с (государство) ...:

А) Туркменская Республика; Б) Китайская Народная Республика;
В) Республика Казахстан; Г) Таджикская Республика;
Д) Иран, Афганистан;

007 Тажикстан Кыргыз Республикасынын кайсыл тарабында?

А) Түштүк; Б) Түштүк-чыгыш; В) Чыгыш;
Г) Түндүк; Д) Батыш;

007. На какой стороне от Кыргызской Республики расположен Таджикистан?

А) Юг; Б) Юго-восток; В) Восток;
Г) Север; Д) Запад;

008. Кыргызстандын түштүк-чыгыш тарабынан чеги:

А) Кытай Эл Республикасы; Б) Россия Федерациясы;
В) Казакстан; Г) Иран, Афганистан; Д) Түркмөнстан;

008. Кыргызстан на юго-востоке граничит с (государство)...:

А) Китайская Народная Республика; Б) Российская Федерация;
В) Республика Казахстан; Г) Иран, Афганистан;
Д) Туркменистан;

009. Кытай Эл Республикасы Кыргыз Республикасынын кайсыл тарабында?

А) Түштүк; Б) Чыгыш; В) Түндүк;
Г) Батыш; Д) Түштүк-чыгыш;

009. На какой стороне от Кыргызской Республики расположена Китайская Народная Республика ? А) Юг; Б) Восток;

В) Север; Г) Запад; Д) Юго-восток;

010. Кыргызстандын түштүк-чыгыш жагындагы Кытай Эл Республикасы менен чектешкен чек арасынын узундугу канча км?

010. Протяженность границы Кыргызстана с Китаем на юго-востоке (км):

А) 820; Б) 620; В) 720; Г) 920; Д) 1020;

011. 2005-жылы Кыргыз Республикасынын курамына канча область кирип турган?

011. В 2005 году Кыргызская Республика состояла из ... областей:

А) 4; Б) 7; В) 5; Г) 6; Д) 8;

012. Кыргызстандын түндүк регионун түзүп турган областтар кайсылар?

А) Ош, Жалалабат, Баткен; Б) Чүй, Талас, Ыссыккөл, Нарын;
В) Токмок, Карабалта, Чүй, Ош;
Г) Тянь-Шань, Түп, Тоң, Жалалабат;
Д) Суусамыр, Алай, Алайкуу, Казарман;

012. Области, составляющие северный регион Кыргызстана:

А) Ошская, Джалалабадская, Баткенская;
Б) Чуйская, Таласская, Иссыккульская, Нарынская;
В) Токмакская, Карабалтинская, Чуйская, Ошская;
Г) Тянь-Шанская, Тюпская, Тонская, Джалалабадская;
Д) Суусамырская, Алайская, Алайкууская, Казарманская;

013. Кыргызстандын түштүк регионун түзүп турган областтар кайсылар?

А) Ош, Жалалабат, Баткен; Б) Чүй, Талас, Ыссыккөл, Нарын;
В) Токмок, Карабалта, Чүй, Ош;
Г) Тянь-Шань, Түп, Тоң, Жалалабат;
Д) Суусамыр, Алай, Алайкуу, Казарман;

013. Области, составляющие южный регион Кыргызстана:

А) Ошская, Джалалабадская, Баткенская;
Б) Чуйская, Таласская, Иссыккульская, Нарынская;
В) Токмакская, Карабалтинская, Чуйская, Ошская;
Г) Тянь-Шанская, Тюпская, Тонская, Джалалабадская;
Д) Суусамырская, Алайская, Алайкууская, Казарманская;

014. Кайсыл жылдары Бүткүл союздук калк каттоолор жүргүзүлгөн?

014. В каких годах были проведены Всесоюзные переписи населения?

А) 1897, 1918, 1929, 1936, 1949;
Б) 1926, 1939, 1959, 1970, 1979, 1989;
В) 1899, 1919, 1938, 1950, 1972;
Г) 1897, 1913, 1924, 1940, 1990;
Д) 1913, 1919, 1929, 1939, 1949, 1963;

015. Кыргыз Республикасында Биринчи Улуттук калк каттоо качан (жылы) жүргүзүлгөн?

015. Когда (год) была проведена Первая Национальная перепись населения в Кыргызской Республике?

А) 1991; Б) 1999; В) 1993; Г) 1995; Д) 2005;

016. Төмөндөгүлөрдүн кайсынысы 1999-жылдын март айында болгон?

А) КРда Биринчи Улуттук калк каттоо;
Б) КРда экинчи Улуттук калк каттоо;
В) КРда улуттук-аймактык жиктешүү;
Г) Бүткүл Союздук акыркы калк каттоо;
Д) КРда канаттуулардын санын каттоо;

016. Что из нижеследующих было в марте месяце 1999 года?

А) Первая Национальная перепись населения в КР;
Б) Вторая Национальная перепись населения в КР;
В) Национально-территориальное размежевание в КР;
Г) Последняя Всесоюзная перепись населения в СССР;
Д) Перепись пернатых (птиц) в КР;

017. Кыргыздардын Зеравшан өрөөнүнө, Мургаб, Жергеталга (Каратегин) жылышын кайсыл кылымдардагы саясий жана согуш окуяларына байланыштырууга болот?

017. Политическими и военными событиями какого времени (века) можно связать передвижение кыргызов в Зеравшанскую, Мургабскую, Джергетальскую (Каратегин) долины?

А) X – XII; Б) XIII – XIV; В) XIV – XV;
Г) XIX – XX; Д) XVII – XVIII;

018. XIX кылымда Зеравшан өрөөнүндө жашаган кыргыздардын түздөн-түз тукумдары деп кайсыл уезддин тургундарын эсептөө керек?

А) Мары Карабогаз; Б) Хива, Хорезм;

- В) Бухара, Гиждуван, Кермине, Шахрисябз;
Г) Сарыарка, Бетпадала; Д) Үзөңгүкууш, Эркештам, Пап;

018. Жители какого уезда считались прямыми потомками кыргызов, проживавших в Зеравшанской долине в XIX в.?

- А) Мары, Карабогаз; Б) Хива, Хорезм;
В) Бухара, Гиждуван, Кермине, Шахрисябз;
Г) Сарыарка, Бетпадала; Д) Узенгикууш, Иркештам, Пап;

019. XIX кылымдын акырында Зеравшан өрөөнүнүн Бухара бөлүгүндө «кыргыз» деп аталган канча кыштак жана арык болгон?

- А) 20 жана 6; Б) 10 жана 5; В) 15 жана 10;
Г) 25 жана 15; Д) 30 жана 12;

019. Сколько сел и арыков (рек) под названием «кыргыз» было в Бухарской части Зеравшанской долины в конце XIX века?

- А) 20 и 6; Б) 10 и 5; В) 15 и 10;
Г) 25 и 15; Д) 30 и 12;

020. Тажик тарыхын изилдөөчүлөр чогулткан маалыматтар боюнча мындан 200-300 жыл мурда азыркы Тажикстандын кайсыл аймагында кыргыздар жыш жашаган?

020. По сведениям исследователей истории Таджикистана 200-300 лет назад в каких регионах компактно и плотно были расселены кыргызы?

- А) Каратегин; Б) Варзоб; В) Вахан;
Г) Сарытегин; Д) Дарваз;

021. XX кылымдын акырына карата кыргыздардын компакттуу топтору Тажикстандын кайсыл аймактарында жашаган?

- А) Сарытегин жана Варзоб;
Б) Каратегин жана Тоолуу Бадахшандын Мургаб району;
В) Дарваз, Вахан; Г) Варзоб, Ишкашим;
Д) Гиждуван, Кермине;

021. В каких регионах Таджикистана в конце XX века компактно проживали кыргызы?

- А) Сарытегин и Варзоб;
Б) Каратегин и Мургабский район Горного Бадахшана;
В) Дарваз и Вахан; Г) Варзоб и Ишкашим;
Д) Гиждуван и Кермине;

022. Тажикстандагы кыргыздардын саны (1989-ж., мин адам):

022. Численность кыргызов в Таджикистане (1989 г., тыс. чел.):
А) 33,8; Б) 43,8; В) 63,8; Г) 53,8; Д) 73,8;

023. XX кылымдын акырына карата кыргыздардын компакттуу топтору Өзбекстандын кайсыл аймактарында жашаган?

- А) Фергана, Анжиян областтары; Б) Каратегин, Дарваз;
В) Хорезм, Хива, Нукус; Г) Копетдаг, Бетпадала;
Д) Сарыарка, Мерке;

023. Места компактного расселения кыргызов в Узбекистане к концу XX в.:

- А) Ферганская, Андижанская области;
Б) Каратегин, Дарваз; В) Хорезм, Хива, Нукус;
Г) Копетдаг, Бетпадала; Д) Сарыарка, Мерке;

024. РСФСРдин курамында Кара-Кыргыз АОсу качан (жылы) түзүлгөн?

024. Когда (год) была образована Кара-Кыргызская автономная область в составе РСФСР?
А) 1922; Б) 1924; В) 1923; Г) 1926; Д) 1936;

025. Кара-Кыргыз Автономиялуу областы 1924-жылы кайсыл мамлекеттин курамында түзүлгөн?

- А) СССР; Б) РСФСР; В) Түркстан АССРи;
Г) Өзбек ССРи; Д) Казак ССРи;

025. В составе какого государства в 1924 году была образована Кара-Кыргызская автономная область?

- А) СССР; Б) РСФСР; В) Туркестанская АССР;
Г) Узбекская ССР; Д) Казахская ССР;

026. РСФСРдин курамында Кыргыз АССРи качан (жылы) түзүлгөн?

026. Когда (год) была образована Киргизская АССР в составе РСФСР?
А) 1926; Б) 1922; В) 1924; Г) 1925; Д) 1936;

027. 1926-жылы Кыргыз АССРи кайсыл статустагы мамлекеттин курамында түзүлгөн?

- А) СССР; Б) РСФСР; В) Түркстан ССРи;
Г) Түркстан АССРи; Д) Өзбек ССРи;

027. Статус государства, в составе которого в 1926 году была образована Киргизская АССР?

- А) СССР; Б) РСФСР; В) Туркестанская ССР;
Г) Туркестанская АССР; Д) Узбекская ССР;

028. Кыргыз АССРи 1926-жылы кайсыл мамлекеттин курамында түзүлгөн?

- А) СССР; Б) РСФСР; В) Түркестан АССРи;
Г) Өзбек ССРи; Д) Казак ССРи;

028. В составе какого государства в 1926 году была образована Киргизская АССР?

- А) СССР; Б) РСФСР; В) Туркестанская АССР;
Г) Узбекская ССР; Д) Казахская ССР;

029. Кайсыл жылдардын аралыгында Кыргызстан РСФСРдин курамында Кыргыз АССРи статусу менен болгон?

029. Период (годы), когда Кыргызстан в статусе Киргизская АССР находилась в составе РСФСР?

- А) 1926 – 1936; Б) 1916 – 1926; В) 1918 – 1924;
Г) 1924 – 1926; Д) 1926 – 1991;

030. 1926 – 1936-жылдардын аралыгындагы Кыргыз мамлекетинин статусу:

- А) Кыргыз Автономиялуу Советтик Социалисттик Республикасы;
Б) Тоолуу Кыргыз Автономиялуу областы;
В) Кара-Кыргыз Автономиялуу областы;
Г) Кыргыз Советтик Социалисттик Республикасы;
Д) Кыргыз Республикасы;

030. Статус Кыргызского государства в период с 1926 по 1936 годы:

- А) Киргизская Автономная Советская Социалистическая Республика;
Б) Горно-Киргизская Автономная область;
В) Кара-Киргизская Автономная область;
Г) Киргизская Советская Социалистическая Республика;
Д) Кыргызская Республика;

031. Кыргыз АССРи Кыргыз ССРи болуп качан (жылы) кайра түзүлгөн?

031. Когда (год) Киргизская АССР была преобразована в Киргизскую ССР?

- А) 1922; Б) 1924; В) 1936; Г)1932; Д) 1942;

032. Кайсыл мамлекеттин курамына кирүү менен 1936-жылы Кыргызстан Кыргыз Советтик Социалисттик Республикасы деген

- статуска ээ болгон? А) РСФСР; Б) Түркестан АССРи;
В) Түркмөн ССРи; Г) СССР; Д) Тажик ССРи;

032. С вхождением в состав какого государства Киргизстан в 1936 году получил статус Киргизская Советская Социалистическая Республика?

- А) РСФСР; Б) Туркестанская АССР;
В) Туркменская ССР; Г) СССР; Д) Таджикская ССР;

033. 1936-жылы Кыргыз АССРи Кыргыз ССРи болуп кайсыл статустагы мамлекеттин курамында түзүлгөн?

- А) РСФСР; Б) Түркестан АССРи; В) Түркмөн ССРи;
Г) Тажик ССРи; Д) СССР;

033. Статус государства, в составе которого в 1936 году Киргизская АССР была преобразована в Киргизскую ССР?

- А) РСФСР; Б) Туркестанская АССР; В) Туркменская ССР;
Г) Таджикская ССР; Д) СССР;

034. 1936 – 1991-жылдардын аралыгындагы Кыргыз мамлекетинин статусу:

- А) Тоолуу Кыргыз Автономиялуу областы;
Б) Кыргыз Советтик Социалисттик Республикасы;
В) Кара-Кыргыз Автономиялуу областы;
Г) Кыргыз Автономиялуу Советтик Социалисттик Республикасы;
Д) Кыргыз Республикасы;

034. Статус Кыргызского государства в период с 1936 по 1991 годы:

- А) Горно-Киргизская Автономная область;
Б) Киргизская Советская Социалистическая Республика;
В) Кара-Киргизская Автономная область;
Г) Киргизская Автономная Советская Социалистическая Республика;
Д) Кыргызская Республика;

035. Эгемендүү Кыргыз Республикасы качан (жылы) түзүлгөн?

035. Когда (год) была образована суверенная Кыргызская Республика?

- А) 1926; Б) 1936; В)1946; Г) 1991; Д) 1986;

036. 1991-жылы түзүлгөн Кыргыз мамлекеттүүлүгүнүн статусу:

- А) Ислам Кыргыз Республикасы;
Б) Динсиз Кыргыз Республикасы;
В) Эгемендүү Кыргыз Республикасы;
Г) Россиянын курамындагы Кыргыз Республикасы;
Д) АКШнын курамындагы Кыргыз Республикасы;

036. Какой статус получил Кыргызское государство в 1991 году?
- А) Исламская Кыргызская Республика;
 - Б) Нерелигиозная Кыргызская Республика;
 - В) Суверенная Кыргызская Республика;
 - Г) Кыргызская Республика в составе России;
 - Д) Кыргызская Республика в составе США;

037. Байыркы кыргыздар колдонгон жазма формасынын азыркы илимдеги аталышы:

- А) Иероглиф; Б) Рун сымал;
- В) Кириллица; Г) Латыница; Д) Шынаа сымал;

037. Как в современной науке называется форма письменности, использовавшаяся древними кыргызами?

- А) Иероглиф; Б) Руническая; В) Кириллица;
- Г) Латиница; Д) Клинопись;

038. Кытай Эл Республикасынын Фуую уездиндеги кыргыздардын болжолдуу саны:

038. Приблизительная общая численность кыргызов в уезде Фуую Китайской Народной Республики:

- А) 2500; Б) 3000; В) 500; Г) 4000; Д) 5000;

039. Өзбекстандагы кыргыздардын саны (1989-ж., миң адам):

039. Численность кыргызов в Узбекистане (1989 г., тыс. чел.):
- А) 175; Б) 125; В) 145; Г) 195; Д) 205;

040. Кыргыздардын компакттуу топторунун чет өлкөлөрдөгү жашаган жерлери:

040. Государства дальнего зарубежья, где компактно расселены кыргызы:

- А) Кытай (Китай), Афганистан, Турция; Б) Япония, Корея, Индонезия;
- В) Непал, Бутан, Сокотра; Г) Иордания, Ирак, Сирия;
- Д) Индия, Индонезия, Вьетнам;

041. Кытайдагы (КЭР) кыргыздардын компакттуу топторунун жашаган жерлери:

- А) Кашгар, Үчөмчек, Чараймак;
- Б) Кашкасуу, Актерек, Сарыкүрө, Күркүрөө; В) Хотан, Яркенд, Алтышар;
- Г) Кызылсуу, Кызылкүрөө, Көктерек, Моңголкүрөө;
- Д) Сарыкол, Ишкашим, Вахан;

041. Места компактного расселения кыргызов в Китае (КНР):

- А) Кашгар, Учөмчек, Чараймак;

- Б) Кашкасуу, Актерек, Сарыкуро, Куркуроо;
- В) Хотан, Яркенд, Алтышар;
- Г) Кызылсуу, Кызылкуроо, Коктерек, Монголкуроо;
- Д) Сарыкол, Ишкашим, Вахан;

042. Афганистандагы кыргыздардын компакттуу топторунун жашаган жерлери:

- А) Каратегин, Бадахшан, Ишкашим;
- Б) Кундуз, Жалалабад, Кабул; В) Гиждуван, Кермине, Нукус;
- Г) Исфайрам, Чилустун, Барабодо; Д) Чоң жана Кичи Памир;

042. Места компактного расселения кыргызов в Афганистане:

- А) Каратегин, Бадахшан, Ишкашим;
- Б) Кундуз, Жалалабад, Кабул; В) Гиждуван, Кермине, Нукус;
- Г) Исфайрам, Чилустун, Барабодо;
- Д) Большой и Малый Памир;

043. Монголиядагы (МЭР) кыргыздардын компакттуу топторунун жашаган жерлери:

- А) Улангом району, Убса дарыясынын өрөөндөрү;
- Б) Уланбатор району, Көкөнор дарыясынын өрөөндөрү;
- В) Сухебатор району, Хубсугул өрөөнү;
- Г) Хангай району, Убсунур өрөөнү;
- Д) Убсунур, Хэнгэй аймактары;

043. Места компактного расселения кыргызов в Монголии (МНР):

- А) Улангомский район, долины реки Убса;
- Б) Уланбаторский район, долины реки Кукунор;
- В) Сухебаторский район, Хубсугульская долина;
- Г) Хангайский район, Убсунурская долина;
- Д) Убсунурский, Хэнгэйский регионы;

044. Кытайдагы (КЭР) кыргыздардын болжолдуу саны (1953-ж., миң адам):

044. Приблизительная численность кыргызов в Китае (КНР), 1953 г., тыс. чел.)

- А) 41; Б) 71; В) 51; Г) 61; Д) 81;

045. Афганистандагы кыргыздардын болжолдуу саны (1950-жж., миң адам):

045. Приблизительная численность кыргызов в Афганистане, 1950 г., тыс. чел.)

- А) 15; Б) 35; В) 25; Г) 45; Д) 55;

046. Монголиядагы (МЭР) кыргыздар кандай аталышта белгилүү?

046. Под каким названием известны кыргызы в Монголии (МНР)?

- А) Хангай; Б) Урянхай; В) Алатай;
Г) Хотон; Д) Бутан;

047. Кайсыл өлкөдө кыргыздар «хотон» деген этноним менен аталат?

- А) Пакистан; Б) Кытай; В) Афганистан;
Г) Япония; Д) Монголия (МЭР);

047. В какой стране кыргызы известны под этнонимом «хотон»?

- А) Пакистан; Б) Китай; В) Афганистан;
Г) Япония; Д) Монголия (МНР);

048. Кыргыздар шарттуу түрдө кандай топторго бөлүнүшөт?

- А) Түндүк, Түштүк; Б) Батыш, Чыгыш;
В) Ичкилик, Тышкылык;
Г) Аркалык, Илатия; Д) Чөлдүк, Тоолук;

048. Как условно подразделяются кыргызы?

- А) Северные и Южные; Б) Западные и Восточные;
В) Ичкиликские и Наружные;
Г) Аркалыкские и Илатия; Д) Пустынные и Горные;

049. Кыргыз тилинин калыптанышындагы эң алгачкы субстраттык диалектилер:

- А) Енисей кыргыздарынын (Орхон-енисей диалектиси);
Б) Сармат-алан урууларынын; В) Яз, касог урууларынын;
Г) Финн-угор урууларынын; Д) Фракия урууларынын;

049. Первоначальные субстратные диалекты в формировании кыргызского языка:

- А) Орхоно-енисейский диалект енисейских кыргызов;
Б) Сармато-аланских племен; В) Яз, касогских племен;
Г) Финно-угорских племен; Д) Фракийских племен;

050. Кыргыз тили азыркы курамында кайсыл уруулардын чөйрөсүндө калыптанган?

- А) Кыпчактардын; Б) Сармат-аландардын;
В) Варяг, инктердин; Г) Венед, анттардын;
Д) Яз, касог урууларынын;

050. Кыргызский язык в современном составе сформировался среди племен ...:

- А) Кипчаков; Б) Сарматов и алан; В) Варягов, инков;
Г) Венедов, антов; Д) Язов, касогов;

051. Кыргызстандагы кыргыз, өзбек, казак, каракалпак ж. б. элдердин тилдери лингвистикалык жактан кайсыл топко кирет

- А) Иран; Б) Түрк; В) Тунгус;
Г) Монгол; Д) Манчжур;

051. К какой лингвистической группе относятся языки кыргызов, узбеков, казахов, каракалпак, расселенных в Киргизстане?

- А) Иранской; Б) Тюркской; В) Тунгусской;
Г) Монгольской; Д) Манчжурской;

052. «Кыргыздардын тилдик жалпылыгы кыргыздар азыр жашап жаткан жердин чегинен тышкары, көбүнчө андан чыгышыраак жакта түзүлгөн болушу ыктымал», - деген пикирди ким айткан?

052. Кто высказал мнение, что общность языка кыргызов формировалась не на нынешней территории, а восточнее ее?

- А) П.И.Рычков; Б) А.Н.Бернштам; В) Б.М.Юнусалиев;
Г) А.Н.Кононов; Д) В.В.Пучков;

053. Алтай тил уясындагы түрк тил тобунун кыпчак (түндүк-батыш) тил бутакчасына кирген Кыргызстан элдеринин тилдери кайсылар?

- А) Өзбек, тажик, түркмөн; Б) Уйгур, өзбек, түркмөн, каракалпак;
В) Казак, түркмөн, дунган; Г) Кыргыз, казак, каракалпак;
Д) Тажик, ягноб, ногой, чуваш;

053. Языки народов Кыргызстана, относящиеся к кипчакской (северо-западной) языковой ветви тюркской языковой группы, алтайской языковой семьи:

- А) Узбекский, таджикский, туркменский;
Б) Уйгурский, узбекский, туркменский, каракалпакский;
В) Казахский, туркменский, дунганский;
Г) Кыргызский, казахский, каракалпакский;
Д) Таджикский, ягнобский, ногайский, чувашский;

054. Кыргыз тили түрк тилдеринин кайсыл тобуна кирет?

- А) Түндүк-чыгыш; Б) Түштүк-чыгыш;
В) Түштүк-батыш; Г) Борбордук; Д) Түндүк-батыш;

054. Кыргызский язык относится к ... группе тюркских языков:

- А) Северо-восточной; Б) Юго-восточной;
В) Юго-западной; Г) Центральной; Д) Северо-западной;

055. Кыргызстанда саны боюнча экинчи орунда турган, түрк тил тобунда сүйлөгөн ири эл:

- А) Өзбектер; Б) Уйгурлар; В) Казактар;
Г) Татарлар; Д) Түркмөндөр;

055. Второй по численности крупный тюркоязычный народ в Кыргызстане:

- А) Узбеки; Б) Уйгуры; В) Казахи;
Г) Татары; Д) Туркмены;

056. Кыргызстандагы дунгандардын тили лингвистикалык кайсыл топко кирет?

- А) Алтай тил уясынын түрк; Б) Син-тибет тил уясынын кытай;
В) Индоевропа тил уясынын иран;
Г) Алтай тил уясынын тунгус-манчжур;
Д) Алтай тил уясынын моңгол;

056. Язык дунган Кыргызстана относится к ... языковой семьи:

- А) Тюркской группе Алтайской;
Б) Китайской группе Сино-тибетской;
В) Иранской группе Индоевропейской;
Г) Тунгусо-манчжурской группе Алтайской;
Д) Монгольской группе Алтайской;

057. Син (кытай) – тибет тил уясынын кытай тобуна кирген тилде сүйлөп, Кыргызстанда жашаган эл:

- А) Дунган; Б) Корей; В) Түрк;
Г) Сарт-калмак; Д) Уйгур;

057. Народ, проживающий в Кыргызстане, говорящий на языке, относящийся к китайской группе Сино (китайско) - тибетской языковой семьи:

- А) Дунгане; Б) Корейцы; В) Тюрки;
Г) Сарт-калмыки; Д) Уйгуры;

058. Кыргызстандагы күрттөрдүн тили лингвистикалык жактан төмөнкү топко кирет:

- А) Индоевропа тил уясынын индоарий;
Б) Индоевропа тил уясынын нуристан; В) Дравид тил уясынын борбордук;
Г) Индоевропа тил уясынын иран; Д) Кавказ тил уясынын нах;

058. Язык курдов Кыргызстана относится к ... языковой семьи:

- А) Индоарийской группе Индоевропейской;
Б) Нуристанской группе Индоевропейской;
В) Центральной группе Дравидийской;
Г) Иранской группе Индоевропейской;
Д) Нахской группе Кавказской;

059. Кыргызстанда жашаган күрттөр кайсыл тилде сүйлөшөт?

- А) Курманжы наречияси; Б) Тажик; В) Түркмөн;
Г) Өзбек; Д) Араб;

059. Язык курдов Кыргызстана:

- А) Наречие Курманджи; Б) Таджикский;
В) Туркменский; Г) Узбекский; Д) Арабский;

060. Кыргызстанда жашаган майда элдердин (этническое меньшинство) кайсынысы иран тилдеринин курманжы диалектисин колдонушат?

- А) Күрт; Б) Арап; В) Дунган;
Г) Уйгур; Д) Табасаран;

060. Этническое меньшинство, расселенное в Кыргызстане, говорящее на диалекте (наречии) курманджи иранских языков:

- А) Курды; Б) Арабы; В) Дунгане;
Г) Уйгуры; Д) Табасараны;

061. Кыргызстандагы уйгурлардын тили түрк тилдеринин кайсыл лингвистикалык тобуна кирет?

- А) Сувар; Б) Огуз; В) Булгар;
Г) Кыпчак; Д) Чагатай;

061. Язык уйгуров Кыргызстана относится к ... группе тюркских языков:

- А) Суварской; Б) Огузской; В) Булгарской;
Г) Кипчакской; Д) Чагатайской;

062. Кыргыздарда борбордук азиялык кайсыл антропологиялык элемент казактарга салыштырганда көбүрөөк?

- А) Европеоиддик; Б) Негроиддик; В) Австралоиддик;
Г) Монголоиддик; Д) Дравидоиддик;

062. Какой центральноазиатский антропологический элемент преобладает у кыргызов по сравнению с казахами?

- А) Европеоидный; Б) Негроидный; В) Австралоидный;
Г) Монголоидный; Д) Дравидоидный;

063. Орто Азия жана Казакстан элдеринин арасында казактарга салыштырмалуу кыргыздарда кайсыл антропологиялык элемент басымдуулук кылат?

- А) Европеоиддик; Б) Монголоиддик; В) Негроиддик;
Г) Австралоиддик; Д) Дравидоиддик;

063. Среди народов Средней Азии и Казахстана какой антропологический элемент преобладает у кыргызов по сравнению с казахами? А) Европеоидный; Б) Монголоидный;

В) Негроидный; Г) Австралоидный; Д) Дравидоидный;

064. Адамзаты кандай чоң расалык топторго бөлүнөт?

- А) Тайлык, индоевропалык, америкалык;
- Б) Европалык, азиялык, африкалык, индонезиялык;
- В) Европеоид, негроид, австралоид, монголоид;
- Г) Австралоид, экваториалдык, америкалык;
- Д) Афроазиялык, афроевропалык, американоиддик;

064. На какие большие расы делится человечество?

- А) Тайцы, индоевропейцы, американцы;
- Б) Европеец, азиат, африканец, индонезиец;
- В) Европеоид, негроид, австралоид, монголоид;
- Г) Австралоид, экваториальная, американская;
- Д) Афроазиатская, афроевропейская, американоидная;

065. Этностордун дене түзүлүшүндөгү (сырткы кебете-кепшири) ачык (реалдуу) жана объективдүү көрүнгөн айырмачылыктарды изилдөөгө негизделген этнографиядагы классификациялардын бир түрү:

- А) Антропогенетикалык; Б) Династиялык;
- В) Генеалогиялык; Г) Антропологиялык;
- Д) Антропосоциогенетикалык;

065. Одна из форм классификаций в этнографии, где учитываются реально и объективно существующие различия во внешнем физическом облике этносов:

- А) Антропогенетическая; Б) Династическая;
- В) Генеалогическая; Г) Антропологическая;
- Д) Антропосоциогенетическая;

066. Расалардын келип чыгышын, алардын мейкиндикте таралышын жана тарыхый-социалдык катнаштардын (контакт) натыйжасында адамдардын сырткы кебете-кепшириндеги өзгөчөлүктөрдү изилдеген илимдин атайын тармагы:

- А) Археология; Б) Этнология; В) Антропогенез;
- Г) Социогенез; Д) Этникалык антропология;

066. Специальный раздел науки, который исследует происхождение рас и их распространение в пространстве, изменения физического облика людей в результате историко-социальных контактов:

- А) Археология; Б) Этнология; В) Антропогенез;
- Г) Социогенез; Д) Этническая антропология;

067. Жандуу (тирүү) организмдин курчап турган (сырткы) географиялык чөйрөгө ылайыктануусу, көнүүсү (адаптация) эмнеге алып келди?

- А) Уруктун пайда болушуна; Б) Уруулардын келип чыгышына;
- В) Расалардын калыптанышына; Г) Оттун ойлоп табылышына;
- Д) Акыл-эстин калыптанышына;

067. Адаптация живого (человеческого) организма к окружающей физико-географической среде привело к ...:

- А) Появлению рода; Б) Появлению племен;
- В) Формированию рас; Г) Изобретению огня;
- Д) Появлению разума;

068. Кайсыл доордо расалардын калыптануусу аяктаган?

- А) Төмөнкү палеолит; Б) Жогорку палеолит; В) Мезолит;
- Г) Орто палеолит; Д) Коло доору;

068. Период, когда завершилось формирование рас:

- А) Нижний палеолит; Б) Верхний палеолит; В) Мезолит;
- Г) Средний палеолит; Д) Бронзовый век;

069. Расалардын калыптанышында чечүүчү ролду эмне ойногон?

- А) Жандуу (тирүү) организмдердин курчап турган (сырткы) физико-географиялык чөйрөгө ылайыктануусу (адаптация);
- Б) Чийки эт менен тамактануу;
- В) Бышырылган этти пайдалануу;
- Г) Оттун пайда болушу жана колдонулушу;
- Д) Жыныстык катнашуунун тартипке салынуусу;

069. В формировании рас решающую роль сыграла ...:

- А) Адаптация живого организма к окружающей физико-географической среде;
- Б) Употребление сырого мяса;
- В) Употребление вареного мяса;
- Г) Изобретение огня;
- Д) Упорядочение половых отношений;

070. Адамзаттын чоң расаларынын кайсынысына төмөндөгү белгилер мүнөздүү: терисинин түсү кара-торудан сары - чийкилге чейин, көзү кара сур, бети тегерек, мурун сөөгү жапыз, эрини орточо калыңдыкта ж. б. ?

070. Характерные признаки одной из больших рас человечества: Желтоватые оттенки кожи, карие глаза, уплощенное

лицо с сильно выдающимися скулами, узкий или среднеширокий нос с низким переносьем, умеренно утолщенные губы и т. д.:

- А) Монголоид; Б) Европеоид; В) Негроид;
Г) Дравидоид; Д) Син - тибет;

071. Адамзаттын чоң расаларынын кайсынысына төмөндөгү белгилер мүнөздүү: Терисинин түсү сары-чийкил же кара-тору; чачы түз, кара, кайраттуу; сакал-муруту ж. б. түктөрү начар өнүккөн; бети тегерек ж. б.?

071. Характерные признаки одной из больших рас человечества: Желтоватые оттенки кожи, карие глаза, прямые, жесткие, темные волосы, слабый рост волос на лице и теле, уплощенное лицо и т. д. ?

- А) Европеоид; Б) Негроид; В) Монголоид;
Г) Американоид; Д) Дравидоид;

072. Адамзаттын эң чоң расаларынын кайсынысы алгачкы мезгилдерде төмөнкү аймактарда (Чыгыш Азия, Индонезия, Борбордук Азия, Сибирь жана Америка) калыптанган жана таркаган?

072. Областью первоначального сложения и распространения какой из больших рас человечества являлись эти регионы?

Восточная Азия, Индонезия, Центральная Азия, Сибирь, Америка?

- А) Европеоид; Б) Негроид; В) Австралоид;
Г) Монголоид; Д) Дравидоид;

073. Борбордук жана Чыгыш Азия, Индонезия, Сибирь, Америка өлкөлөрүндө адамзаттын чоң расаларынын кайсынысы калыптанып таркаган?

073. Какая из больших рас человечества первоначально сложилась и распространилась в Центральной и Восточной Азии, Индонезии, Сибири и Америке?

- А) Монголоид; Б) Негроид; В) Европеоид;
Г) Австралоид; Д) Дравидоид;

074. Адамзаттын эң чоң расаларынын кайсынысына "эпикантус" (көздөрдүн ички, жаш чыкчуу тарабында кабакты жаап турчу өзгөчө бырышчалар) мүнөздүү?

074. Для какой из больших рас человечества характерен "эпикантус" (наличие особой кожной складки верхнего века, прикрывающей слезный бугорок во внутренних углах глаз)?

- А) Европеоид; Б) Монголоид; В) Дравидоид;
Г) Австралоид; Д) Негроид;

075. Монголоиддик расалык белгилери бар элдерди мурунку кездерде кандай аташкан?

- А) Ачык-күрөң; Б) Сары, саргыч; В) Күрөң;
Г) Териси кызыл; кызгылт жүздүү;
Д) Куу бет (ачык жүздүү);

075. Как прежде называли народы с монголоидными расовыми признаками?

- А) Светло-коричневый; Б) Желтый; В) Коричневый;
Г) Краснокожий; Д) Бледнолицый;

076. Орто Азия оазистеринин (анын ичинде Кыргызстандын аймактары да кошо) байыркы замандардан тартып төмөнкү расалардын тогошкон жери болуп калды:

- А) Европеоид жана монголоид; Б) Европеоид жана негроид;
В) Монголоид жана австралоид; Г) Австралоид жана негроид;
Д) Негроид жана монголоид;

076. Оазисы Средней Азии, в том числе и регионы Кыргызстана, с древних времен стали территорией тесного соприкосновения следующих рас:

- А) Европеоидного и монголоидного;
Б) Европеоидного и негроидного;
В) Монголоидного и австралоидного;
Г) Австралоидного и негроидного;
Д) Негроидного и монголоидного;

077. Кыргызстандын аймагындагы сак урууларынын көрүстөндөрүндөгү монголоиддик көрүнүштөр жана белгилер б. з. ч. кайсыл мезгилден бери байкалат ?

- А) I миң жылдыктын башталышында;
Б) II миң жылдыктын орто ченинде;
В) II миң жылдыктын башталышында;
Г) I миң жылдыктын аягында;
Д) IV миң жылдыктын башталышында;

077. Монголоидные признаки из сакских могильников Кыргызстана начинают проявляться с ... до н. э.:

- А) Начала I тыс.; Б) Середины II тыс.; В) Начала II тыс.;
Г) Конца I тыс.; Д) Начала IV тыс.

078. Кыргызстанда монголоид расасынын даана өкүлдөрү кимдер болушу мүмкүн?

- А) Сарттар, тажиктер; Б) Түркмөндөр, сарттар;
В) Тажиктер, түркмөндөр; Г) Белуждар, хорасандар;
Д) Кыргыздар;

078. Яркие представители монголоидной расы из народов, живущих в Кыргызстане:

- А) Сарты, таджики; Б) Туркмены, сарты;
В) Таджики, туркмены; Г) Белуджи, хорасаны;
Д) Киргизы;

079. Кыргыздар кайсыл расанын мүнөздүү өкүлдөрү?

079. К какой расе относятся кыргызы?

- А) Монголоид; Б) Европеоид; В) Негро-австралоид;
Г) Негроид; Д) Дравидоид;

080. Этнографиядагы элдерди классификациялоонун түрлөрүнүн бири, анын негизине элдердин (этностордун) чарбасынын жана маданиятынын өнүгүү өзгөчөлүктөрүнүн белгилүү бир комплекси коюлат:

- А) Чарба - маданий; Б) Географиялык; В) Антропологиялык;
Г) Лингвистикалык; Д) Маданий - тарыхый;

080. Одна из форм классификаций в этнографии, где за основу берется определенный комплекс особенностей хозяйства и культуры:

- А) Хозяйственно-культурная; Б) Географическая;
В) Антропологическая; Г) Лингвистическая;
Д) Культурно-историческая;

081. "Чарба - маданият тиби" деген түшүнүктү этнография илимине кимдер киргизишкен?

081. Понятие "хозяйственно-культурный тип" в этнографии ввели (авторы) ... :

- А) С.А.Токарев, Р.Ф.Итс; Б) Н.Н.Чебоксаров, М.Г.Левин;
В) Ю.В.Бромлей, Э.Тэйлор; Г) С.И.Брук, Ю.В.Бромлей;
Д) Р.Ф.Итс, С.П.Толстов;

082. "Чарба - маданият тиби" деген түшүнүк советтик этнографияда XX кылымдын канчанчы жылдары пайда болгон?

082. Понятие "хозяйственно-культурный тип" в советской этнографии появилось в ... годах XX в.:

- А) 20; Б) 50; В) 30; Г) 40; Д) 80;

083. Негизинде дыйканчылык жана мал чарбачылыгы турган экинчи жана үчүнчү чарба-маданият типтери кайсыл коомдун экономикалык базасын даярдап берди?

- А) Таптык; Б) Тапсыз; В) Көчмөн;
Г) Дыйкан; Д) Алгачкы;

083. Второй и третий хозяйственно-культурные типы, основанные на земледелии и скотоводстве, подготовили экономическую базу ... общества:

- А) Классового; Б) Бесклассового; В) Кочевого;
Г) Земледельческого; Д) Первобытного;

084. Жер жүзүндө дыйканчылык жана мал чарбачылык мындан канча миң жыл мурда пайда болгон?

084. Сколько тысячелетий тому назад появились земледелие и животноводство?

- А) 2 - 4; Б) 4 - 6; В) 6 - 8; Г) 12 - 14; Д) 20 - 25;

085. Мындан 12-14 миң жыл мурун жер жүзүндө чарбачылыктын кайсыл түрлөрү алгачкы жолу калыптанган?

- А) Кол өнөрчүлүк жана мануфактура; Б) Жыйноочулук, аң улоочулук;
В) Жерди айдап иштетүү; Г) Өнөр жай өндүрүшү;
Д) Дыйканчылык жана мал чарбачылыгы;

085. Какая из форм хозяйственной деятельности в мире первоначально появилось 12-14 тысяч лет тому назад?

- А) Ремесло и мануфактура; Б) Собирачество, рыболовство;
В) Пашенное земледелие; Г) Промышленное производство;
Д) Земледелие и животноводство;

Кыргызстан этнографиясынын тарыхнаамеси

Историография этнографии Кыргызстана

086. «Кыргыз элинин маданиятынын очерктери» (Фрунзе, 1943) аттуу монографиянын автору:

086. Автор монографии «Очерки культуры киргизского народа» (Фрунзе, 1943):

- А) С.М.Абрамзон; Б) Ю.В.Бромлей; В) С.А.Токарев;
Г) А.Н.Бернштам; Д) В.В.Бартольд;

087. Төмөнкү монографиялардын кайсынысынын автору С.М.Абрамзон?

- А) «Этногенез и биосфера Земли» (Л., 1990);
- Б) «Кыргыз элинин маданиятынын очерктери» (Фрунзе, 1943);
- В) «Этнос и этнография» (М., 1973);
- Г) «Очерк происхождения киргизского народа» (Фрунзе, 1963);
- Д) «Кыргыз этнографиясы» (Бишкек, 1997);

087. Автором какой из нижеследующих монографий является С.М.Абрамзон?

- А) «Этногенез и биосфера Земли» (Л., 1990);
- Б) «Очерк культуры киргизского народа» (Фрунзе, 1943);
- В) «Этнос и этнография» (М., 1973);
- Г) «Очерк происхождения киргизского народа» (Фрунзе, 1963);
- Д) «Этнография киргизов» (Бишкек, 1997);

088. «Киргизы и их этногенетические и историко-культурные связи» (Л.: Наука, 1971) аттуу монографиянын автору:

088. Автор монографии «Киргизы и их этногенетические и историко-культурные связи» (Л.: Наука, 1971):

- А) Ю.В.Бромлей; Б) С.А.Токарев; В) С.М.Абрамзон;
- Г) А.Н.Бернштам; Д) В.В.Бартольд;

089. Төмөнкү монографиялардын кайсынысынын автору С.М.Абрамзон?

- А) «Киргизы и их этногенетические и историко-культурные связи» (Л., 1971);
- Б) «Этногенез и биосфера Земли» (Л., 1990);
- В) «Этнос и этнография» (М., 1973);
- Г) «Очерк происхождения киргизского народа» (Фрунзе, 1963);
- Д) «Кыргыз этнографиясы» (Бишкек, 1997);

089. Автором какой из нижеследующих монографий является С.М.Абрамзон?

- А) «Киргизы и их этногенетические и историко-культурные связи» (Л., 1971);
- Б) «Этногенез и биосфера Земли» (Л., 1990);
- В) «Этнос и этнография» (М., 1973);
- Г) «Очерк происхождения киргизского народа» (Фрунзе, 1963);
- Д) «Этнография киргизов» (Бишкек, 1997);

090. «Этногенез и биосфера Земли» (Л., 1990) аттуу монографиянын автору:

090. Автор монографии «Этногенез и биосфера Земли» (Л., 1990):

- А) Ю.В.Бромлей; Б) Л.Н.Гумилев;

В) С.А.Токарев; Г) А.Н.Бернштам; Д) В.В.Бартольд;

091. Төмөнкү монографиялардын кайсынысынын автору Л.Н.Гумилев?

- А) «Этногенез и биосфера Земли» (Л., 1990);
- Б) «Кыргыз элинин маданиятынын очерктери» (Фрунзе, 1943);
- В) «Этнос и этнография» (М., 1973);
- Г) «Очерк происхождения киргизского народа» (Фрунзе, 1963);
- Д) «Кыргыз этнографиясы» (Бишкек, 1997);

091. Автором какой из нижеследующих монографий является Л.Н.Гумилев?

- А) «Этногенез и биосфера Земли» (Л., 1990);
- Б) «Очерк культуры киргизского народа» (Фрунзе, 1943);
- В) «Этнос и этнография» (М., 1973);
- Г) «Очерк происхождения киргизского народа» (Фрунзе, 1963);
- Д) «Этнография киргизов» (Бишкек, 1997);

092. «Этнос и этнография» (М.: Наука, 1973) аттуу монографиянын автору:

092. Автор монографии «Этнос и этнография» (М.: Наука, 1973):

- А) Ю.В.Бромлей; Б) С.А.Токарев; В) А.Н.Бернштам;
- Г) С.И.Брук; Д) Л.Н.Гумилев;

093. «Население мира: этнодемографический справочник» (М., 1986) аттуу көлөмдүү изилдөөнүн автору:

093. Автор крупного исследования «Население мира: этнодемографический справочник» (М., 1986):

- А) Ю.В.Бромлей; Б) С.А.Токарев; В) С.И.Брук;
- Г) В.В.Бартольд; Д) Л.Н.Гумилев;

094. «Очерк происхождения киргизского народа» (Фрунзе, 1963) аттуу монографиянын автору:

094. Автор монографии «Очерк происхождения киргизского народа» (Фрунзе, 1963):

- А) Ю.В.Бромлей; Б) К.И.Петров; В) С.А.Токарев;
- Г) А.Н.Бернштам; Д) В.В.Бартольд;

095. Төмөнкү монографиялардын кайсынысынын автору К.И.Петров?

- А) «Кыргыз элинин маданиятынын очерктери» (Фрунзе, 1943);
- Б) «Этногенез и биосфера Земли» (Л., 1990);

- В) «Очерк происхождения киргизского народа» (Фрунзе, 1963);
Г) «Этнос и этнография» (М., 1973);
Д) «Кыргыз этнографиясы» (Бишкек, 1997);

095. Автором какой из нижеприведенных монографий является К.И.Петров?

- А) «Очерк культуры киргизского народа» (Фрунзе, 1943);
Б) «Этногенез и биосфера Земли» (Л., 1990);
В) «Очерк происхождения киргизского народа» (Фрунзе, 1963);
Г) «Этнос и этнография» (М., 1973);
Д) «Этнография киргизов» (Бишкек, 1997);

096. «Население Ферганской долины в конце XIX – начале XX вв.» (Ташкент, 1991) аттуу монографиянын автору:

096. Автор монографии «Население Ферганской долины в конце XIX – начале XX вв.» (Ташкент, 1991):

- А) Ю.В.Бромлей; Б) С.А.Токарев; В) А.Н.Бернштам;
Г) С.С.Губаева; Д) К.И.Антипина;

097. Төмөнкү монографиялардын кайсынысынын автору С.С.Губаева?

- А) «Население Ферганской долины в конце XIX – начале XX вв.» (Ташкент, 1991);
Б) «Этногенез и биосфера Земли» (Л., 1990);
В) «Этнос и этнография» (М., 1973);
Г) «Очерк происхождения киргизского народа» (Фрунзе, 1963);
Д) «Кыргыз этнографиясы» (Бишкек, 1997);

097. Автором какой из нижеприведенных монографий является С.С.Губаева?

- А) «Население Ферганской долины в конце XIX – начале XX вв.» (Ташкент, 1991);
Б) «Этногенез и биосфера Земли» (Л., 1990);
В) «Этнос и этнография» (М., 1973);
Г) «Очерк происхождения киргизского народа» (Фрунзе, 1963);
Д) «Этнография киргизов» (Бишкек, 1997);

098. «Особенности материальной культуры и прикладного искусства южных киргизов» (Фрунзе, 1962) аттуу монографиянын автору:

098. Автор монографии «Особенности материальной культуры и прикладного искусства южных киргизов» (Фрунзе, 1962):

- А) К.И.Антипина; Б) Э.Сулайманов; В) Т.Дж.Баялиева;
Г) А.Ф.Бурковский; Д) Л.Т.Шинло;

099. Төмөнкү монографиялардын кайсынысынын автору К.И.Антипина?

- А) «Этногенез и биосфера Земли» (Л., 1990);
Б) «Особенности материальной культуры и прикладного искусства южных киргизов» (Фрунзе, 1962);
В) «Этнос и этнография» (М., 1973);
Г) «Очерк происхождения киргизского народа» (Фрунзе, 1963);
Д) «Кыргыз этнографиясы» (Бишкек, 1997);

099. Автором какой из нижеприведенных монографий является К.И.Антипина?

- А) «Этногенез и биосфера Земли» (Л., 1990);
Б) «Особенности материальной культуры и прикладного искусства южных киргизов» (Фрунзе, 1962);
В) «Этнос и этнография» (М., 1973);
Г) «Очерк происхождения киргизского народа» (Фрунзе, 1963);
Д) «Этнография киргизов» (Бишкек, 1997);

100. «Историческая этнография Средней Азии и Казахстана» (М.: МГУ, 1980) аттуу монографиянын автору:

100. Автор монографии «Историческая этнография Средней Азии и Казахстана» (М.: МГУ, 1980):

- А) Ю.В.Бромлей; Б) С.А.Токарев; В) С.П.Поляков;
Г) К.И.Антипина; Д) С.И.Брук;

101. Төмөнкү монографиялардын кайсынысынын автору С.П.Поляков?

- А) «Этногенез и биосфера Земли» (Л., 1990);
Б) «Этнос и этнография» (М., 1973);
В) «Очерк происхождения киргизского народа» (Фрунзе, 1963);
Г) «Кыргыз этнографиясы» (Бишкек, 1997);
Д) «Историческая этнография Средней Азии и Казахстана» (М., 1980);

101. Автором какой из нижеприведенных монографий является С.П.Поляков?

- А) «Этногенез и биосфера Земли» (Л., 1990);
Б) «Этнос и этнография» (М., 1973);
В) «Очерк происхождения киргизского народа» (Фрунзе, 1963);
Г) «Этнография киргизов» (Бишкек, 1997);
Д) «Историческая этнография Средней Азии и Казахстана» (М., 1980);

102. «Енисей кыргыздары XVII кылымда (тарыхый очерк)» (Фрунзе: Илим, 1983) аттуу монографиянын автору:

102. Автор монографии «Енисейские кыргызы в XVII веке (исторический очерк)» (Фрунзе: Илим, 1983):

- А) М.Т.Айтбаев; Б) Т.Дж.Баялиева; В) А.Н.Бернштам;
Г) С.М.Абрамзон; Д) А.Абдыкалыков;

103. Төмөнкү монографиялардын кайсынысынын автору А.Абдыкалыков?

- А) «Этногенез и биосфера Земли» (Л., 1990);
Б) «Этнос и этнография» (М., 1973);
В) «Енисей кыргыздары XVII кылымда: тарыхый очерк» (Фрунзе, 1983);
Г) «Очерк происхождения киргизского народа» (Фрунзе, 1963);
Д) «Кыргыз этнографиясы» (Бишкек, 1997);

103. Автором какой из нижеследующих монографий является А.Абдыкалыков?

- А) «Этногенез и биосфера Земли» (Л., 1990);
Б) «Этнос и этнография» (М., 1973);
В) «Енисейские киргизы в XVII веке: исторический очерк» (Фрунзе, 1983);
Г) «Очерк происхождения киргизского народа» (Фрунзе, 1963);
Д) «Этнография киргизов» (Бишкек, 1997);

104. «Каратегинские киргизы в конце XIX – начале XX веков» (Фрунзе: Илим, 1965) аттуу монографиянын автору:

104. Автор монографии «Каратегинские киргизы в конце XIX – начале XX веков» (Фрунзе: Илим, 1965):

- А) К.А.Айдаркулов; Б) А.Абдыкалыков; В) А.Н.Бернштам;
Г) А.Абышкаев; Д) Э.Сулайманов;

105. Төмөнкү монографиялардын кайсынысынын автору А.Абышкаев?

- А) «Каратегинские киргизы в конце XIX – начале XX веков» (Фрунзе, 1965);
Б) «Этногенез и биосфера Земли» (Л., 1990);
В) «Этнос и этнография» (М., 1973);
Г) «Очерк происхождения киргизского народа» (Фрунзе, 1963);
Д) «Кыргыз этнографиясы» (Бишкек, 1997);

105. Автором какой из нижеследующих монографий является А.Абышкаев?

- А) «Каратегинские киргизы в конце XIX – начале XX веков» (Фрунзе, 1965);

Б) «Этногенез и биосфера Земли» (Л., 1990);

В) «Этнос и этнография» (М., 1973);

Г) «Очерк происхождения киргизского народа» (Фрунзе, 1963);

Д) «Этнография киргизов» (Бишкек, 1997);

106. «Кыргыз этнографиясы» (Бишкек, 1997) аттуу монографиянын автору:

106. Автор монографии «Этнография киргизов» (Бишкек, 1997):

- А) К.А.Айдаркулов; Б) О.Каратаев; В) Э.Сулайманов;
Г) С.А.Аттокуров; Д) А.Абдыкалыков;

107. Төмөнкү монографиялардын кайсынысынын автору С.А.Аттокуров?

- А) «Кыргыз элинин маданиятынын очерктери» (Фрунзе, 1943);
Б) «Этногенез и биосфера Земли» (Л., 1990);
В) «Кыргыз этнографиясы» (Бишкек, 1997);
Г) «Этнос и этнография» (М., 1973);

Д) «Очерк происхождения киргизского народа» (Фрунзе, 1963);

107. Автором какой из нижеследующих монографий является С.А.Аттокуров?

- А) «Очерк культуры киргизского народа» (Фрунзе, 1943);
Б) «Этногенез и биосфера Земли» (Л., 1990);
В) «Этнография киргизов» (Бишкек, 1997);
Г) «Этнос и этнография» (М., 1973);

Д) «Очерк происхождения киргизского народа» (Фрунзе, 1963);

108. «Древние тюрки» (М., 1993) аттуу монографиянын автору:

108. Автор монографии «Древние тюрки» (М., 1993)

- А) Н.В.Кюнер; Б) С.А.Токарев; В) А.Н.Бернштам;
Г) Л.Н.Гумилев; Д) С.И.Вайнштейн;

109. Төмөнкү монографиялардын кайсынысынын автору Л.Н.Гумилев?

- А) «Кыргыз элинин маданиятынын очерктери» (Фрунзе, 1943);
Б) «Этнос и этнография» (М., 1973);
В) «Очерк происхождения киргизского народа» (Фрунзе, 1963);
Г) «Кыргыз этнографиясы» (Бишкек, 1997);

Д) «Древние тюрки» (М., 1993);

109. Автором какой из нижеприведенных монографий является Л.Н.Гумилев?

А) «Очерк культуры киргизского народа» (Фрунзе, 1943);

Б) «Этнос и этнография» (М., 1973);

В) «Очерк происхождения киргизского народа» (Фрунзе, 1963);

Г) «Этнография киргизов» (Бишкек, 1997);

Д) «Древние тюрки» (М., 1993);

110. «Собрание сведений о народах, обитавших в Средней Азии в древние времена» (тт. I – III, М.-Л., 1950-1953) автору:

110. Автор монографии «Собрание сведений о народах, обитавших в Средней Азии в древние времена» (тт. I – III, М.-Л., 1950-1953):

А) Н.В.Кюнер;

Б) А.Г.Малявкин;

В) А.Н.Бернштам;

Г) Н.Я.Бичурин (Иакинф); Д) В.В.Бартольд;

111. «Китайские известия о народах Южной Сибири, Центральной Азии и Дальнего Востока» (М., 1961) автору:

111. Автор монографии «Китайские известия о народах Южной Сибири, Центральной Азии и Дальнего Востока» (М., 1961):

А) Н.Я.Бичурин (Иакинф);

Б) Н.В.Кюнер;

В) А.Г.Малявкин;

Г) А.Н.Бернштам;

Д) Л.Н.Гумилев;

112. «История енисейских киргизов» (Абакан, 2000) автору:

112. Автор монографии «История енисейских киргизов» (Абакан, 2000):

А) Ю.В.Бромлей, В.И.Богданов;

Б) В.Я.Бутанаев, Ю.С.Худяков;

В) С.А.Токарев, С.И.Вайнштейн;

Г) А.Н.Бернштам, С.И.Абрамзон;

Д) В.В.Бартольд, М.И.Боргояков;

113. Төмөнкү монографиялардын кайсынысынын авторлору Ю.В.Бутанаев жана Ю.С.Худяков ?

А) «Этногенез и биосфера Земли» (Л., 1990);

Б) «Этнос и этнография» (М., 1973);

В) «Очерк происхождения киргизского народа» (Фрунзе, 1963);

Г) «История енисейских киргизов» (Абакан, 2000);

Д) «Кыргыз этнографиясы» (Бишкек, 1997);

113. Авторами какой из нижеприведенных монографий являются Ю.В.Бутанаев и Ю.С.Худяков?

А) «Этногенез и биосфера Земли» (Л., 1990);

Б) «Этнос и этнография» (М., 1973);

В) «Очерк происхождения киргизского народа» (Фрунзе, 1963);

Г) «История енисейских киргизов» (Абакан, 2000);

Д) «Этнография киргизов» (Бишкек, 1997);

114. «Родовое деление киргиз» (Ташкент, 1927) автору:

114. Автор монографии «Родовое деление киргиз» (Ташкент, 1927):

А) К.И.Петров;

Б) С.А.Токарев;

В) А.Н.Бернштам;

Г) В.В.Бартольд;

Д) А.С.Сыдыков;

115. Төмөнкү монографиялардын кайсынысынын автору А.С.Сыдыков?

А) «Родовое деление киргиз» (Ташкент, 1927);

Б) «Этногенез и биосфера Земли» (Л., 1990);

В) «Этнос и этнография» (М., 1973);

Г) «Очерк происхождения киргизского народа» (Фрунзе, 1963);

Д) «Кыргыз этнографиясы» (Бишкек, 1997);

115. Автором какой из нижеприведенных монографий является А.С.Сыдыков?

А) «Родовое деление киргиз» (Ташкент, 1927);

Б) «Этногенез и биосфера Земли» (Л., 1990);

В) «Этнос и этнография» (М., 1973);

Г) «Очерк происхождения киргизского народа» (Фрунзе, 1963);

Д) «Этнография киргизов» (Бишкек, 1997);

116. «Кыргызы на просторах Азии» (Бишкек, 1995) автору:

116. Автор монографии «Кыргызы на просторах Азии» (Бишкек, 1995):

А) Ю.В.Бромлей;

Б) Ю.С.Худяков;

В) С.А.Токарев;

Г) А.Н.Бернштам;

Д) В.В.Бартольд;

117. Төмөнкү монографиялардын кайсынысынын автору Ю.С.Худяков? А) «Этногенез и биосфера Земли» (Л., 1990); Б) «Этнос и этнография» (М., 1973);

- В) «Кыргызы на просторах Азии» (Бишкек, 1995);
Г) «Очерк происхождения киргизского народа» (Фрунзе, 1963);
Д) «Кыргыз этнографиясы» (Бишкек, 1997);

117. Автором какой из нижеисследующих монографий является Ю.С.Худяков?

- А) «Этногенез и биосфера Земли» (Л., 1990);
Б) «Этнос и этнография» (М., 1973);
В) «Кыргызы на просторах Азии» (Бишкек, 1995);
Г) «Очерк происхождения киргизского народа» (Фрунзе, 1963);
Д) «Этнография киргизов» (Бишкек, 1997);

118. «Кыргыз элинин этникалык өнүгүүсү» (Бишкек, 2003) аттуу монографиянын авторлору:

118. Авторы монографии «Этническое развитие киргизского народа» (Бишкек, 2003):

- А) Э.Сулайманов, К.А.Айдаркулов;
Б) В.Я.Бутанаев, Ю.С.Худяков;
В) О.К.Караев, М.Ч.Кожобеков;
Г) Э.Ж.Маанаев, О.К.Каратаев; Д) Н.Я.Бичурин, Н.В.Кюннер;

119. Төмөнкү монографиялардын кайсынысынын авторлору Э.Ж.Маанаев жана О.К.Каратаев?

- А) «Этногенез и биосфера Земли» (Л., 1990);
Б) «Кыргыз элинин этникалык өнүгүүсү» (Бишкек, 2003);
В) «Этнос и этнография» (М., 1973);
Г) «Очерк происхождения киргизского народа» (Фрунзе, 1963);
Д) «Кыргыз этнографиясы» (Бишкек, 1997);

119. Авторами какой из нижеисследующих монографий являются Э.Ж.Маанаев и О.К.Каратаев?

- А) «Этногенез и биосфера Земли» (Л., 1990);
Б) «Этническое развитие киргизского народа» (Бишкек, 2003);
В) «Этнос и этнография» (М., 1973);
Г) «Очерк происхождения киргизского народа» (Фрунзе, 1963);
Д) «Этнография киргизов» (Бишкек, 1997);

120. «Отражение этнических связей киргизов в эпосе «Манас» (Фрунзе, 1985) аттуу монографиянын автору:

120. Автор монографии «Отражение этнических связей киргизов в эпосе «Манас» (Фрунзе, 1985):

- А) К.А.Айдаркулов; Б) И.Б.Молдобаев; В) О.К.Караев;
Г) Э.Ж.Маанаев; Д) Э.Сулайманов;

121. «Кыргыздардын ат жабдыктары – элдик маданияттын эстелиги» (Фрунзе, 1988) аттуу усулдук китепчинин автору:

121. Автор методической рекомендации «Предметы конской сбруи киргизов – памятник народной культуры» (Фрунзе, 1988):
А) К.А.Айдаркулов; Б) К.К.Калилов; В) К.И.Антипина;
Г) С.И.Каракеева; Д) Э.Сулайманов;

122. «Религиозные пережитки у киргизов и их преодоление» (Фрунзе: Илим, 1981) аттуу монографиянын автору:

122. Автор монографии «Религиозные пережитки у киргизов и их преодоление» (Фрунзе: Илим, 1981):
А) Т.Дж.Баялиева; Б) С.А.Аттокуров;
В) А.Ф.Бурковский; Г) Э.Сулайманов; Д) Л.Т.Шинло;

123. «Современная киргизская городская семья» (Фрунзе: Илим, 1981) аттуу монографиянын автору:

123. Автор монографии «Современная киргизская городская семья» (Фрунзе: Илим, 1981):
А) К.И.Антипина; Б) С.И.Каракеева; В) С.А.Аттокуров;
Г) Э.Сулайманов; Д) Т.Дж.Баялиева;

124. «Новые обряды и традиции у киргизов» (Фрунзе: Илим, 1983) аттуу монографиянын автору:

124. Автор монографии «Новые обряды и традиции у киргизов» (Фрунзе: Илим, 1983):
А) К.И.Антипина; Б) С.И.Каракеева; В) К.К.Калилов;
Г) Э.Сулайманов; Д) К.А.Айдаркулов;

125. «Традиции обработки металлов у киргизов» (Фрунзе: Илим, 1982) аттуу монографиянын автору:

125. Автор монографии «Традиции обработки металлов у киргизов» (Фрунзе: Илим, 1982):
А) Л.Т.Шинло; Б) Т.Дж.Баялиева; В) К.И.Антипина;
Г) Э.Сулайманов; Д) А.Ф.Бурковский;

126. Төмөнкү монографиялардын кайсынысынын автору Э.Сулайманов?

- А) «Традиции обработки металлов у киргизов» (Фрунзе, 1982);
Б) «Этногенез и биосфера Земли» (Л., 1990);
В) «Этнос и этнография» (М., 1973);

- Г) «Очерк происхождения киргизского народа» (Фрунзе, 1963);
Д) «Кыргыз этнографиясы» (Бишкек, 1997);

126. Автором какой из нижеприведенных монографий является Э.Сулайманов?

- А) «Этногенез и биосфера Земли» (Л., 1990);
Б) «Традиции обработки металлов у киргизов» (Фрунзе, 1982);
В) «Этнос и этнография» (М., 1973);
Г) «Очерк происхождения киргизского народа» (Фрунзе, 1963);
Д) «Этнография киргизов» (Бишкек, 1997);

127. «Орто Азия жана Казакстан элдеринин этнографиясы» предмети боюнча тесттик сынак-суроолор» (Ош, 1999) аттуу окуу-усулдук колдонмонун автору:

127. Автор учебно-методического пособия «Тест-вопросы по предмету Этнография народов Средней Азии и Казахстана» (Ош, 1999):

- А) Э.Сулайманов; Б) Т.А.Айтбаев; В) Л.Т.Шинло;
Г) К.И.Антипина; Д) К.А.Айдаркулов;

128. Кыргыз элинин келип чыгышын (этногенез), анын этникалык өнүгүү жолун изилдеп тактоого арналган алгачкы (Фрунзе, 1956-жыл) илимий конференцияны кайсыл илимий мекеме уюштуруп өткөргөн?

- А) Казак ССР Илимдер академиясы жана Кыргыз ССР Илимдер академиясы;
Б) СССР Илимдер академиясы жана Кыргыз ССР Илимдер академиясы;
В) Өзбек ССР Илимдер академиясы жана Кыргыз ССР Илимдер академиясы;
Г) Тажик ССР Илимдер академиясы жана Кыргыз ССР Илимдер академиясы;
Д) СССР Илимдер академиясы жана Сорос фондусу;

128. Какое научное учреждение в 1956 году в городе Фрунзе организовал и провел конференцию, посвященную исследованию и уточнению происхождения (этногенез) киргизского народа и его этнического развития?

- А) Академия наук Казахской ССР и Академия наук Киргизской ССР;
Б) Академия наук СССР и Академия наук Киргизской ССР;
В) Академия наук Узбекской ССР и Академия наук Киргизской ССР;
Г) Академия наук Таджикской ССР и Академия наук Киргизской ССР;
Д) Академия наук СССР и фонд Сороса;

129. Кыргыз элинин келип чыгышын (этногенез), анын этникалык өнүгүү жолун изилдеп тактоого арналган алгачкы илимий конференция качан (жылы), кайсыл жерде болуп өткөн?

129. Когда (год) и где была проведена первая конференция, посвященная исследованию происхождения (этногенез) киргизского народа и его этнического развития?

- А) 1943, Фрунзе; Б) 1946, Бишкек; В) 1956, Фрунзе;
Г) 1966, Москва; Д) 1976, Ташкент;

Кыргыз этноними

Этноним «кыргыз»

130. Кыргыздардын Октябрь революциясына чейинки адабияттарда аталыштары:

- А) Огуздар;
Б) Кара кыргыздар, «таш» же «жапайы таш» кыргыздар;
В) Казак кыргыздар, кыргыз-кайсактар;
Г) Кимак-кыргыздар; Д) Хазар-кыргыздар;

130. Названия киргизов в дореволюционной литературе:

- А) Огузы;
Б) «Черные киргизы», «каменные» или «дикокаменные» киргизы;
В) Казак-киргизы или киргиз-кайсаки;
Г) Кимак-киргизы; Д) Хазар-киргизы;

131. Кыргыздардын этникалык өз аталышы:

131. Этническое самоназвание киргизов:

- А) Бурут; Б) Кара-кыргыз; В) Кыргыз;
Г) Кыргыз-кайсак; Д) Ичкилик;

132. Кыргыз этноними алгачкы ирет Кытайдын кайсыл династиясынын жылнаамаларында кездешет?

132. Этноним кыргыз впервые встречается в хрониках китайской династии ... :

- А) Вэй; Б) Гинь; В) Цунь; Г) Хань; Д) Юй;

133. Кыргыз этноними жана кыргыздар биздин замандын 220 – 280-жылдарында бийликте болгон Кытайдын кайсыл династиясынын жылнаамаларында эскерилет?

133. В хрониках какой из китайских династий, правившей в 220 – 280-х годах н. э. упоминаются этноним кыргыз и кыргызы?

- А) Хань; Б) Гинь; В) Цунь; Г) Юй; Д) Вэй;

134. Кытайдын Тан династиясынын (618 – 917-жж.) мезгилиндеги жазма булактарда кыргыз этноними кандай аталышта учурайт?

134. Под каким названием (транскрипция) встречается этноним кыргыз в письменных источниках китайской династии Тан (618 – 917 гг.)?

- А) Хягас; Б) Хырхыр; В) Гергис;
Г) Кырогус; Д) Киркогус;

135. Кыргыз этноними байыркы Кытай жылнаамаларында «хя-гя», «ся-сзяс» ж. б. транскрипцияларда учурайт. Булардын болжолдуу котормолору кандай?

- А) Асман көк көздүү; Б) Тармал чачтуу;
В) Казандай баштуу; Г) Кызыл жүздүү, орсок тиштүү;
Д) Сары баш же сары чач;

135. В древней китайской историографии этноним кыргыз встречается в транскрипциях «хя-гя», «сясзяс» и т. д. Как они переводятся?

- А) Голубо-глазый;
Б) С вьющимися волосами;
В) С котлообразной головой;
Г) Красно-лицый, оскалозубый;
Д) Желто-головый или с желтыми волосами;

136. Кыргыз этнониминин Орхон – Енисейдеги рун сымал жазма эстеликтериндеги алгачкы түп нуска аталышы?

136. Первоначальное название этнонима кыргыз в рунических письменах Орхона – Енисея?

- А) Херкис, гергис; Б) Кыргыз, кыркыз;
В) Хирхис, Хэргис; Г) Хырхыз, хырхыр;
Д) Кырогуз, кырк огуз;

137. Орхондогу жазуу эстеликтеринде кыргыз этноними болжол менен канча ирет эскерилет?

137. Сколько раз встречается этноним «кыргыз» в орхонских письменных источниках ?

- А) 30; Б) 34; В) 20; Г) 14; Д) 24;

138. Кыргыз этнониминин араб жана фарси тарыхый булактарындагы алгачкы түп нуска аталышы:

138. Первоначальное название этнонима «кыргыз» в персидских и арабских исторических источниках:

- А) Херкис, гергис; Б) Хырхыз, хырхыр; В) Хирхис, хэргис;
Г) Кырогуз, кыркогуз; Д) Кыргыз, кыркыз;

139. Кыргыз этнониминин грек (Византия) тарыхый булактарындагы алгачкы түп нуска аталышы:

139. Первоначальное название этнонима «кыргыз» в греческих (Византийских) исторических источниках:

- А) Хырхыр; Б) Кыркыз; В) Херкис;
Г) Кырогуз; Д) Кыркогуз;

140. Кыргыз этнониминин монгол тарыхый булактарындагы алгачкы түп нуска аталышы:

140. Первоначальное название этнонима «кыргыз» в монгольских исторических источниках:

- А) Херкис, гергис; Б) Хирхис, хэргис; В) Хырхыз, хырхыр;
Г) Кырогуз, кыркогуз; Д) Кыргыз, кыркыз;

141. Кыргыз этноними «кыркыз, кыргез» («кыр» - талаа, тоо; «кез» - тургун, жашоочу, б. а. талаа-тоолордун жашоочусу) деген аталыштан келип чыккан деген пикирди ким айткан?

141. Кто высказал мнение, что этноним «кыргыз» происходит из таких слов, как «кыркыз, кыргез» («кыр» - поле, горы; «кез» - обитатель), т. е. житель или обитатель гор и степей?

- А) А.Вамбери; Б) В.Мункачи; В) Л.Лигети;
Г) Сейф ад-Дин Аксыкенди; Д) С.М.Абрамзон;

142. Кыргыз этноними кыр+огуз (б. а. талаа, тоо огуздары) деген аталыштан келип чыккан деген пикирди ким айткан?

142. Кто высказал мнение, что этноним кыргыз происходит из «кыр+огуз», т. е. степные и горные огузы?

- А) Л.Лигети; Б) А.Вамбери; В) Доржи Банзаров;
Г) В.Мункачи; Д) С.М.Абрамзон;

143. Кыргыз этноними «кырк+жүз» (б. а. кырк уруудан турган жүздүктөр) деген аталыштан келип чыккан деген пикирди ким айткан?

143. Кто высказал мнение, что этноним «кыргыз» происходит из слов «кырк+жүз», т. е. сотни, состоящие из сорока племен?

- А) А.Вамбери; Б) В.Мункачи; В) В.В.Радлов;
Г) Л.Лигети; Д) Доржи Банзаров;

144. Кыргыз этноними «кыргу+жүз» (б. а. кызыл жүздүү адам) деген аталыштан келип чыккан деген пикирди ким айткан?

144. Кто высказал мнение, что этноним «кыргыз» происходит из слов «кыргу+жуз», т. е. человек с красным лицом, краснокожий?

- А) А.Вамбери; Б) В.Мункачи; В) В.В.Радлов;
Г) Шлегель; Д) Л.Лигети;

145. Кыргыз этнонимин чечмелөөдө – «кырыг» (же «кыргы») – байыркы түрк тилдеринде кызыл түстү билдирген сын атооч, - з болсо көптүк маанини (-лар мүчөсү) туюнткан сөз жасоочу мүчө, - деген божомолду ким айткан?

145. Кто высказал мнение, что этноним кыргыз в древнетюркских языках переводится как: «кырыг» (или «кыргы») – прилагательное, означающее красный цвет кожи; - з – предлог, со значением множественного числа?

- А) А.Вамбери; Б) В.Мункачи; В) В.В.Радлов;
Г) Н.Я.Бичурин; Д) К.И.Петров;

146. Кыргыз этнонимин чечмелөөдө - бул «кыргы огуз» же «кырыг огуз» сөздөрүнөн келип чыккан, ал «кызыл огуз» же «түштүк огуз» деген маанилерди билдирет, - деп ким жазган?

146. Кто высказал мнение, что этноним «кыргыз» происходит от «кыргы огуз» или «кырыг огуз», что в переводе означает «красный огуз» или «южный огуз»?

- А) А.Вамбери; Б) Н.А.Баскаков; В) В.Мункачи;
Г) Л.Лигети; Д) Н.Я.Бичурин;

147. Кыргыз этнонимин чечмелөөдө «кырг (к)» - сан, - з – көптүк маанисин туюнткан сөз жасоочу мүчө, б. а. «кыргтар», «кырк уруу», «кырк уруу эл», - деген маанилерди билдирет деп кимдер жазышкан?

147. Ученые, высказавшие мнение, что этноним «кыргыз» происходит из слов: «кырг (к) – количество сорок; - з – окончание, означающее множественное число, т. е. «сорока племенные», «сорок племен», «народ, состоящий из сорока племен»?

- А) А.Вамбери, В.Мункачи, В.А.Никонов;
Б) В.Мункачи, К.И.Петров, Н.А.Аристов;
В) Д.Банзаров, Л.Лигети, С.М.Абрамзон;
Г) А.Вамбери, Н.Я.Бичурин, В.В.Бартольд;
Д) К.И.Петров, Н.Я.Бичурин, Н.А.Баскаков;

148. XVIII к. кытай булактарында жана калмактардын арасында кыргыздар кандай ат (этноним) менен белгилүү болгон?

148. Под каким названием (этноним) были известны кыргызы в китайских источниках и среди калмыков в XVIII в.?

- А) Бурят; Б) Бурут; В) Хакас;
Г) Казак-кыргыз, кыргыз-кайсак; Д) Кимац-кыргыз;

149. «Бурут» термини «буру+т», «бөрү+т» деген сөздөрдөн келип чыккан жана ал «бөрүлөр» деген маанини берет деген пикирди ким айткан?

149. Кто высказал мнение, что термин «бурут» происходит из слов «буру+т» или «бөрү+т», что в переводе означает «волки» («бөрүлөр»)?

- А) А.Вамбери; Б) В.Мункачи; В) К.И.Петров;
Г) Н.А.Аристов; Д) Л.Лигети;

150. «Бурут» термини кыргыздарга бөтөн эл тарабынан таңууланган лакап ат (экзоэтноним), ал монгол-калмак тилдеринде «дини башкалар, дини буруулар, дини бөтөндөр», «күнөөлүүлөр» ж. б. маанилерди берет деген пикирди кимдер сунушташкан?

150. Ученые, высказавшие мнение, что этноним «бурут» - это кличка, данная другими народами; в монгольско-калмыцких языках это слово означает: «иноверцы, другой веры», «грешники»?

- А) Д.Банзаров, Л.Лигети; Б) А.А.Абдыкалыков, К.И.Петров;
В) А.Вамбери, В.Мункачи; Г) С.М.Абрамзон, Н.В.Кюнер;
Д) Н.А.Аристов, Н.А.Баскаков;

151. Чыгыш таануучу окумуштуулардын кимиси «бурут» термининин келип чыгышынын башатын тотемдик ыйык куш – бүркүткө байланыштырган?

151. Кто из ученых-востоковедов термин «бурут» связывает со святой птицей Беркутом?

- А) Д.Банзаров; Б) Ю.А.Зуев; В) Л.Лигети;
Г) А.Вамбери; Д) Н.В.Кюнер;

152. Кыргыздардын байыртадан ыйык тутуп келген негизги тотемдеринин бири; ал уруу-урук аталыштарында, эн-тамга белгилеринде, уламыш-санжыраларында, эпостук жана фольклордук маалыматтарында чагылдырылат:

- А) Жылан; Б) Бүркүт; В) Коён; Г) Суур; Д) Кашкулак;

152. Одно из наиболее почитаемых тотемных животных у кыргызов; его название и культ часто встречается в наименовании

родов и племен, тавро, сказаниях и легендах, эпосе и других фольклорных материалах?

- А) Змея; Б) Беркут; В) Заяц; Г) Сурок; Д) Хорек;

153. «Бурут», «буруут» - сака-якут лексикасында «бөтөн уруудан», «бөтөн жердик», «чет жердик» ж. б. у. с. маанилерди берет деген пикирди кайсыл окумуштуу сунуштаган?

153. Ученый, высказавший мнение, что «бурут», «буруут» в лексике саха-якутов означает «из другой земли», «из другого племени», «из другого государства» и т. д.?

- А) Г.В.Ксенофонов; Б) Л.Лигети; В) А.Вамбери;
Г) В.Мункачи; Д) Н.В.Кюнер;

Кыргыздардын урук-уруулук структурасы (санжыра)

Родоплеменная структура (генеалогия) кыргызов

154. Кыргыздардын урук-уруулук структурасында (санжыра) шарттуу түрдө кандай топторду байкоого болот?

- А) Улуу жүз, Орто жүз, Кичүү жүз;
Б) Оң канат, Сол канат, Ичкилик;
В) Ак Ордо, Көк Ордо, Кызыл Ордо;
Г) Тагай, Мунгуш, Мундуз; Д) Кыпчак, Найман, Тейит;

154. Какие группы условно можно наблюдать в родоплеменной структуре (генеалогии) кыргызов?

- А) Старшая Орда, Средняя Орда, Младшая Орда;
Б) Правое крыло, Левое крыло, Ичкилик;
В) Белая Орда, Синяя Орда, Красная Орда;
Г) Тагай, Мунгуш, Мундуз; Д) Кыпчак, Найман, Тейит;

155. Кыргыздардын сол канатын түзүп турган уруулар кайсылар?

155. Племена, входящие в левое крыло кыргызов:

- А) Күрөң, Күркүрөө, Кара, Ак, Келдике ж. б.;
Б) Тейит, Найман, Кесек, Канды, Нойгут ж. б.;
В) Мундуз, Саруу, Кушчу, Жетиген, Кытай ж. б.;
Г) Бостон, Төөлөс, Кыпчак, Жоокесек, Басыз ж. б.;
Д) Коңурат, Сарттар, Сарт-калмак, Чала-казак ж. б.;

156. Мундуз, Саруу, Кушчу, Жетиген уруулары кыргыздардын санжырасында кайсыл канатка (топко) кирип турат?

- А) Оң канат; Б) Сол канат; В) Ичкилик;
Г) Булгачы; Д) Аралаш тектеги;

156. В какое крыло (или группу) входят племенные объединения Мундуз, Саруу, Кушчу, Джетиген в родоплеменной структуре (генеалогия) кыргызов?

- А) Правое крыло; Б) Левое крыло; В) Ичкилик;
Г) Булгачы; Д) Смешанного происхождения;

157. Кыргыздардын сол канатын түзүп турган уруулар кайсылар?

- А) Күрөң, Күркүрөө, Кара, Ак, Келдике ж. б.;
Б) Басыз, Төбөй, Чоң багыш ж. б.;
В) Тейит, Найман, Кесек, Канды, Нойгут ж. б.;
Г) Бостон, Төөлөс, Кыпчак, Жоокесек, Басыз ж. б.;
Д) Коңурат, Сарттар, Сарт калмак, Чала-казак, ж. б.;

157. Какие племена составляют левое крыло кыргызов:

- А) Күрөң, Күркүрөө, Кара, Ак, Келдике и др.;
Б) Басыз, Төбөй, Чоң багыш и др.;
В) Тейит, Найман, Кесек, Канды, Нойгут и др.;
Г) Бостон, Төөлөс, Кыпчак, Жоокесек, Басыз и др.;
Д) Коңурат, Сарттар, Сарт калмак, Чала-казак и др.;

158. Басыз, Төбөй, Чоң багыш, Кытай уруулары кыргыздардын санжырасында кайсыл канатка (топко) кирип турат?

- А) Сол канат; Б) Оң канат; В) Ичкилик;
Г) Булгачы; Д) Аралаш тектеги;

158. В какое крыло (или группу) входят племенные объединения Басыз, Төбөй, Чоң багыш, Кытай в родоплеменной структуре кыргызов?

- А) Левое крыло; Б) Правое крыло; В) Ичкилик;
Г) Булгачы; Д) Смешанного происхождения;

159. Кушчу, Саруу, Мундуз, Жетиген Басыз, Чоң багыш ж. б. уруулар кыргыздардын урук-уруу структурасынын кайсыл бөлүгүн түзөт?

- А) Көк Ордо; Б) Оң канат; В) Ичкилик;
Г) Булгачы; Д) Сол канат;

159. К какой группе родоплеменной структуры (генеалогия) кыргызов относятся племена Кушчу, Саруу, Мундуз, Джетиген,

Басыз, Чонг багыш и др.?

- А) Синяя Орда; Б) Правое крыло; В) Ичкилик;
Г) Булгачы; Д) Левое крыло;

160. Сарыбагыш, Бугу, Солто, Саяк, Черик, Азык, Багыш ж. б. уруулар кыргыздардын урук-уруу структурасынын кайсыл бөлүгүн түзөт?

- А) Сол канат; Б) Оң канат; В) Ичкилик;
Г) Булгачы; Д) Ак Ордо;

160. К какой группе родоплеменной структуры (генеалогия) кыргызов относятся племена Сары багыш, Бугу, Солто, Саяк, Черик, Азык, Багыш и др. ?

- А) Левое крыло; Б) Правое крыло; В) Ичкилик;
Г) Булгачы; Д) Белая Орда;

161. Кыргыздардын Оң канатын түзүп турган ири уруу бирикмелери (топтору) кайсылар?

- А) Тагай, Адигине, Мунгуш; Б) Саруу, Мундуз, Чоң багыш;
В) Кыпчак, Найман, Тейит; Г) Жетиген, Кытай, Төбөй;
Д) Келдике, Күркүрөө, Күрөң;

161. Крупные племенные объединения, относящиеся к правому крылу в родоплеменной структуре (генеалогия) кыргызов?

- А) Тагай, Адигине, Мунгуш; Б) Саруу, Мундуз, Чонг багыш;
В) Кыпчак, Найман, Теит; Г) Джетиген, Кытай, Төбөй;
Д) Келдике, Кюркюрөө, Кюрөнг;

162. Кыргыздардын Оң канатын түзүп турган уруулар кайсылар?

- А) Саруу, Мундуз, Жетиген, Басыз;
Б) Төбөй, Кытай, Чоң багыш, Кутчу;
В) Сарыбагыш, Бугу, Солто, Саяк;
Г) Кыпчак, Найман, Тейит, Кесек;
Д) Келдике, Күркүрөө, Күрөң, Калмак;

162. Племена правого крыла в родоплеменной структуре (генеалогия) кыргызов:

- А) Сару, Мундуз, Джетиген, Басыз;
Б) Төбөй, Кытай, Чонг багыш, Кутчу;
В) Сарыбагыш, Бугу, Солто, Саяк;
Г) Кыпчак, Найман, Теит, Кесек;
Д) Келдике, Кюркюрөө, Кюрөнг, Калмак;

163. Коңурат, Жору, Бөрү, Баргы, Карабагыш ж. б. уруулар кыргыздардын урук-уруу структурасынын кайсыл бөлүгүн түзөт?

- А) Сол канат; Б) Оң канат; В) Ичкилик;
Г) Ак Ордо; Д) Көк Ордо;

163. К какой группе родоплеменной структуры (генеалогия) кыргызов относятся племена Конгурат, Джору, Бөрү, Баргы, Карабагыш и др.?

- А) Левое крыло; Б) Правое крыло; В) Ичкилик;
Г) Белая Орда; Д) Синяя Орда;

164. Тагай, Адигине, Мунгуш уруу бирикмелери кыргыздардын санжырасында кайсыл канатка (топко) кирип турат?

- А) Сол канат; Б) Ичкилик; В) Булгачы;
Г) Аралаш тектеги; Д) Оң канат;

164. В какое крыло (или группу) входят племенные объединения Тагай, Адигине и Мунгуш в родоплеменной структуре (генеалогия) кыргызов?

- А) Левое крыло; Б) Ичкилик; В) Булгачы;
Г) Смешанного происхождения; Д) Правое крыло;

165. Кыргыздардын Оң канатын түзүп турган уруулар кайсылар?

- А) Черик, Азык, Багыш, Баарын;
Б) Саруу, Мундуз, Жетиген, Басыз;
В) Кыпчак, Найман, Тейит, Кесек;
Г) Кытай, Төбөй, Чон багыш, Кутчу;
Д) Келдике, Күркүрөө, Күрөң, Калмак;

165. Племена правого крыла в родоплеменной структуре (генеалогия) кыргызов:

- А) Черик, Азык, Багыш, Баарын;
Б) Саруу, Мундуз, Жетиген, Басыз;
В) Кыпчак, Найман, Тейит, Кесек;
Г) Кытай, Төбөй, Чон багыш, Кутчу;
Д) Келдике, Күркүрөө, Күрөң, Калмак;

166. Кыргыздардын Оң канатынын Тагай тобун түзгөн уруулар кайсылар? А) Саруу, Мундуз, Жетиген, Кутчу ж. б.;

- Б) Сарбагыш, Бугу, Солто, Саяк, Тынымсейит, Черик ж. б.;
В) Кыпчак, Найман, Тейит, Кесек, Канды ж. б.;
Г) Кытай, Төбөй, Чон багыш, Мундуз ж. б.;
Д) Келдике, Күркүрөө, Күрөң, Калмак ж. б.;

166. Какие племена кыргызов правого крыла составляют группу Тагай? А) Саруу, Мундуз, Жетиген, Кутчу и др.;

- Б) Сарбагыш, Бугу, Солто, Саяк, Тынымсейит, Черик и др.;
В) Кыпчак, Найман, Тейит, Кесек, Кангды и др.;

- Г) Кытай, Төбөй, Чон багыш, Мундуз и др.;
Д) Келдике, Күркүрөө, Күрөң, Калмак и др.;

167. Кыргыздардын Оң канатынын Тагай тобун түзгөн уруулар кайсылар?

- А) Саруу, Мундуз, Жетиген, Басыз, Кушчу ж. б.;
Б) Черик, Азык, Багыш, Баарын, Моңолдор ж. б.;
В) Кыпчак, Найман, Тейит, Кесек, Каңды ж. б.;
Г) Кытай, Төбөй, Чон багыш, Кутчу, Мундуз ж. б.;
Д) Келдике, Күркүрөө, Күрөң, Кара, Ак, Калмак ж. б.;

167. Какие племена кыргызов правого крыла относятся к группе Тагай?

- А) Саруу, Мундуз, Жетиген, Басыз, Кушчу и др.;
Б) Черик, Азык, Багыш, Баарын, Моңолдор и др.;
В) Кыпчак, Найман, Тейит, Кесек, Каңды и др.;
Г) Кытай, Төбөй, Чон багыш, Кутчу, Мундуз и др.;
Д) Келдике, Күркүрөө, Күрөң, Кара, Ак, Калмак и др.;

168. Жагалмай, Кош тамга уруулары кыргыздардын санжырасында кайсыл канатка (топко) кирип турат?

- А) Сол канат; Б) Ичкилик; В) Булгачы;
Г) Оң канат; Д) Ак Ордо;

168. В какое крыло (или группу) входят племенные объединения Джагалмай, Кош тамга в родоплеменной структуре (генеалогия) кыргызов?

- А) Левое крыло; Б) Ичкилик; В) Булгачы;
Г) Правое крыло; Д) Белая Орда;

169. Кыргыздардын оң канатынын Адигине тобун түзүп турган уруулар кайсылар?

- А) Жору, Бөрү, Баргы, Коңурат, Кара багыш ж. б.;
Б) Күрөң, Күркүрөө, Кара, Ак, Келдике ж. б.;
В) Тейит, Найман, Кесек, Каңды, Нойгут ж. б.;
Г) Бостон, Төөлөс, Кыпчак, Жоокесек, Басыз ж. б.;
Д) Коңурат, Сарттар, Сарт калмак, Чала-казак, ж. б.;

169. Племена кыргызов правого крыла, составляющие группу Адигине:

- А) Жору, Бөрү, Баргы, Коңурат, Кара багыш и др.;
Б) Күрөң, Күркүрөө, Кара, Ак, Келдике и др.;
В) Тейит, Найман, Кесек, Каңды, Нойгут и др.;
Г) Бостон, Төөлөс, Кыпчак, Жоокесек, Басыз и др.;
Д) Коңурат, Сарттар, Сарт калмак, Чала-казак и др.;

170. Кыргыздардын оң канатынын Мунгуш тобун түзүп турган уруулар кайсылар?

- А) Күрөң, Күркүрөө, Кара, Ак, Келдике ж. б.;
Б) Жагалмай, Кош тамга ж. б.;
В) Тейит, Найман, Кесек, Каңды, Нойгут ж. б.;
Г) Бостон, Төөлөс, Кыпчак, Жоокесек, Басыз ж. б.;
Д) Коңурат, Сарттар, Сарт калмак, Чала-казак ж. б.;

170. Какие племена кыргызов правого крыла составляют группу Мунгуш?

- А) Күрөң, Күркүрөө, Кара, Ак, Келдике и др.;
Б) Жагалмай, Кош тамга и др.;
В) Тейит, Найман, Кесек, Каңды, Нойгут и др.;
Г) Бостон, Төөлөс, Кыпчак, Жоокесек, Басыз и др.;
Д) Коңурат, Сарттар, Сарт калмак, Чала-казак и др.;

171. Кыргыздардын Ичкилик тобун түзүп турган уруулар кайсылар?

- А) Күрөң, Күркүрөө, Кара, Ак, Келдике ж. б.;
Б) Басыз, Төбөй, Чоң багыш, Кытай, Жетиген ж. б.;
В) Сарбагыш, Бугу, Солто, Тынымсейит, Саяк ж. б.;
Г) Коңурат, Сарттар, Сарт калмак, Чала-казак, ж. б.;
Д) Нойгут, Ават, Төөлөс, Жоокесек, Найман ж. б.;

171. Племена, составляющие ичкиликскую группу кыргызов:

- А) Күрөң, Күркүрөө, Кара, Ак, Келдике и др.;
Б) Басыз, Төбөй, Чоң багыш, Кытай, Жетиген и др.;
В) Сарбагыш, Бугу, Солто, Тынымсейит, Саяк и др.;
Г) Коңурат, Сарттар, Сарт калмак, Чала-казак и др.;
Д) Нойгут, Ават, Төөлөс, Жоокесек, Найман и др.;

172. Кыргыздардын Ичкилик тобун түзүп турган уруулар кайсылар?

- А) Тейит, Найман, Кыпчак, Кесек, Каңды, Нойгут, Бостон ж. б.;
Б) Күрөң, Күркүрөө, Кара, Ак, Келдике ж. б.;
В) Басыз, Төбөй, Чоң багыш, Кытай, Жетиген ж. б.;
Г) Черик, Жедигер, Азык, Багыш, Моңолдор ж. б.;
Д) Коңурат, Сарттар, Сарт калмак, Чала-казак, ж. б.;

172. Какие племена составляют ичкиликскую группу кыргызов?

- А) Тейит, Найман, Кыпчак, Кесек, Каңды, Нойгут, Бостон и др.;

- Б) Күрөң, Күркүрөө, Кара, Ак, Келдике и др.;
- В) Басыз, Төбөй, Чоң багыш, Кытай, Жетиген и др.;
- Г) Черик, Жедигер, Азык, Багыш, Моңолдор и др.;
- Д) Коңурат, Сартгар, Сарт калмак, Чала-казак и др.;

173. Жоокесек, Бостон, Нойгут, Ават, Төөлөс ж. б. уруулар кыргыздардын урук-уруу структурасында кайсыл топту түзүп турат?

- А) Оң канат; Б) Ичкилик; В) Сол канат;
- Г) Ак Ордо; Д) Көк Ордо;

173. К какой части родоплеменной структуры (генеалогия) кыргызов относятся племена Жоокесек, Бостон, Нойгут, Ават, Телес и др.?

- А) Правое крыло; Б) Ичкилик; В) Левое крыло;
- Г) Белая Орда; Д) Синяя Орда;

174. Кыргыз урууларынын «Ичкилик» тобунун башкача аталышы:

- А) Булгачы; Б) Тышкылык; В) Оң канат;
- Г) Сол канат; Д) Аркалык;

174. Как иначе называется племенное объединение «Ичкилик» у кыргызов?

- А) Булгачы; Б) Тышкылык (наружные);
- В) Правое крыло; Г) Левое крыло; Д) Аркалык;

175. Кыргыз урууларынын «Булгачы» тобунун башкача аталышы:

- А) Тышкылык; Б) Оң канат; В) Сол канат;
- Г) Ичкилик; Д) Аркалык;

175. Как иначе называется племенное объединение «Булгачы» у кыргызов?

- А) Тышкылык (наружные); Б) Правое крыло;
- В) Левое крыло; Г) Ичкилик; Д) Аркалык;

176. Кыпчак, Найман, Тейит, Кесек, Канды ж. б. уруулар кыргыздардын урук-уруу структурасында кайсыл топту түзүп турат?

- А) Оң канат; Б) Ичкилик; В) Сол канат;
- Г) Көк Ордо; Д) Ак Ордо;

176. К какой части родоплеменной структуры (генеалогия) кыргызов относятся племена Кыпчак, Найман, Тейит, Кесек, Канды и др.?

- А) Правое крыло; Б) Ичкилик; В) Левое крыло;
- Г) Синяя Орда; Д) Белая Орда;

177. Кыргыздардын урук-уруулук структурасындагы кыргыз тектүү эмес же аралаш (кирме) тектеги топтор (уруу-уруктар) кайсылар?

- А) Басыз, Төбөй, Чоң багыш, Кытай, Жетиген ж. б.;
- Б) Коңурат, Жору, Бөрү, Баргы, Карабагыш ж. б.;
- В) Сарбагыш, Бугу, Солто, Тынымсейит, Саяк ж. б.;
- Г) Келдике, Күрөң, Күркүрөө, Сарт-калмак, Чала-казак ж. б.;
- Д) Черик, Жедигер, Азык, Багыш, Моңолдор ж. б.;

177. Какие роды не киргизского или смешанного происхождения входят в родоплеменную структуру кыргызов?

- А) Басыз, Төбөй, Чоң багыш, Кытай, Жетиген и др.;
- Б) Коңурат, Джору, Бөрү, Баргы, Карабагыш и др.;
- В) Сарбагыш, Бугу, Солто, Тынымсейит, Саяк и др.;
- Г) Келдике, Күрөң, Күркүрөө, Сарт-калмак, Чала-казак и др.;
- Д) Черик, Жедигер, Азык, Багыш, Моңолдор и др.;

178. Кыргыздардын урук-уруулук структурасындагы кыргыз тектүү эмес же аралаш (кирме) тектеги топтор (уруу-уруктар) кайсылар?

- А) Басыз, Төбөй, Чоң багыш, Кытай, Жетиген ж. б.;
- Б) Сарт-калмак, Калмак-кыргыз, Чала-казак, Калча, Күркүрөө ж. б.;
- В) Коңурат, Жору, Бөрү, Баргы, Карабагыш ж. б.;
- Г) Сарбагыш, Бугу, Солто, Тынымсейит, Саяк ж. б.;
- Д) Черик, Жедигер, Азык, Багыш, Моңолдор ж. б.;

178. Какие роды не кыргызского или смешанного происхождения входят в родоплеменную структуру кыргызов?

- А) Басыз, Төбөй, Чоң багыш, Кытай, Жетиген и др.;
- Б) Сарт-калмак, Калмак-кыргыз, Чала-казак, Калча, Күркүрөө и др.;
- В) Коңурат, Джору, Бөрү, Баргы, Карабагыш и др.;
- Г) Сарбагыш, Бугу, Солто, Тынымсейит, Саяк и др.;
- Д) Черик, Жедигер, Азык, Багыш, Моңолдор и др.;

179. Келдике, Күркүрөө, Күрөң, Сарт-калмак, Калмак-кыргыз, Чала-казак ж. б. уруулар кыргыздардын урук-уруу структурасында кайсыл топту түзүп турат?

- А) Теги кыргыз эмес, аралаш тектеги; Б) Оң канат;
- В) Сол канат; Г) Ичкилик;
- Д) Калмак, Жапан, Хань тектеги;

179. Какую группу составляют роды Келдике, Күркүрөө, Күрөң, Сарт-калмак, Калмак-кыргыз, Чала-казак и др. в родоплеменной структуре кыргызов?

- А) Не киргизского, смешанного происхождения;
- Б) Правое крыло; В) Левое крыло; Г) Ичкилик;

Д) Калмыцкого, Японского, Ханьского происхождения;

180. Кытай жазма булактарындагы даректер боюнча XVII – XVIII кылымдардагы кыргыздардын уруу башчыларынын аталышы:

180. Название родоплеменных предводителей кыргызов XVII – XVIII веков, по сведениям китайских письменных источников:

А) Тархан; Б) Бий; В) Ажо; Г) Каган; Д) Дарга;

181. Түштүк Кыргызстанда ХУ111 – Х1Х кылымдарда уруулук топтордун башында турган феодалдык-уруулук төбөлдөрдүн аталышы:

181. Назание феодально-родовой знати, стоявшей во главе племени (или племенного объединения) у южных кыргызов в ХУ111 – Х1Х веках:

А) Бий; Б) Аталык; В) Кушбеги; Г) Сардар; Д) Ильбеги;

182. Кытай жазма булактарындагы даректер боюнча XVII – XVIII кылымдарда кыргыздарда урууларды башкаруу системасынын өзгөчөлүгү эмнеде?

А) Бийлер шайланган; Б) Бийлерди Ажолор дайындаган;

В) Бийлерди Кагандар дайындаган;

Г) Бийлик мурас катары өткөн;

Д) Бийлерди эл депутаттары шайлап, Ажо бекиткен;

182. Особенности системы управления родоплеменными группами кыргызов в XVII – XVIII веках, по сведениям китайских письменных источников:

А) Бии выбирались;

Б) Биев назначал Ажо;

В) Биев назначал Каган;

Г) Власть бия переходила по наследству;

Д) Биев выбирали народные депутаты, а утверждал Ажо;

183. Кыргыз манаптары – бул ...:

А) Суу бөлүштүргүчтөр; Б) Уруу-урук башчылары;

В) Илим-билимдүүлөр;

Г) Ири соодагерлер; Д) Базар ээлери;

183. Кыргызские манапы – это ...:

А) Распределители воды;

Б) Родоплеменные предводители;

В) Высокообразованные люди;

Г) Крупные торговцы;

Д) Хозяева рынков;

184. Кыргыз коомчулугундагы (XIX к.) уруу-урук башчыларынын аталышы:

184. Название родоплеменных правителей (предводителей) XIX века в кыргызском обществе:

А) Саркер; Б) Миңбашы; В) Вазир;

Г) Манап; Д) Аталык;

185. Жергиликтүү элди башкарууда падыша өкмөтү Кыргызстанга шайлоо системасы качан (жылы) киргизген?

185. Когда (год) царское правительство ввело избирательную систему правления местных органов в Кыргызстане?

А) 1867; Б) 1869; В) 1871; Г) 1873; Д) 1875;

186. Төмөндөгүлөрдүн кимиси XIX кылымдын орто ченинде Сарбагыш уруусунун чоң манабы эле; анын 700 боз үй букарасы болгон:

186. Крупный манап племени Сарбагыш в середине XIX века: он имел подданных, в количестве 700 юрт:

А) Боронбай; Б) Жантай; В) Түлөберди;

Г) Чыны; Д) Эшкожо;

187. XIX кылымдын орто ченинде 700 боз үй букарасы болгон Жантай кайсыл уруунун чоң манабы болгон?

187. Манапом какого племени кыргызов в середине XIX века являлся Джантай, имевший 700 юрт подданных?

А) Бугу; Б) Солто; В) Саяк; Г) Мундуз; Д) Сарыбагыш;

188. XIX кылымдын орто чениндеги Сарыбагыш уруусунун чоң манабы Жантайдын канча түтүн букарасы болгон?

188. Сколько юрт зависимого населения (т. е. в подчинении) было у старшего манапа Джантая из племени Сарыбагыш в середине XIX века?

А) 500; Б) 700; В) 900; Г) 1000; Д) 800;

189. Төмөндөгүлөрдүн кимиси Бугу уруусунун чоң манабы: анын миң түтүн букарасы болгон?

189. Кто из нижеперечисленных являлся крупным манапом племени Бугу: он имел тысячу юрт подданных?

А) Жантай; Б) Үмөталы; В) Чаргын;

Г) Боронбай; Д) Түлөберди;

190. XIX кылымдын орто ченинде миң түтүн боз үй букарасы болгон Боронбай кыргыздардын кайсыл уруусунун чоң манабы болгон?

190. Манапом какого племени в середине XIX века являлся Боронбай, имевший тысячу юрт подданных?

- А) Сарыбагыш; Б) Бугу; В) Солто;
Г) Саяк; Д) Мундуз;

191. XIX кылымдын орто чениндеги Бугу уруусунун чоң манабы Боронбайдын канча түтүн букарасы болгон?

191. Сколько юрт зависимого населения (т. е. в подчинении) было у старшего манапа Боронбая из племени Бугу в середине XIX века?

- А) 500; Б) 900; В) 800; Г) 1000; Д) 700;

192. Төмөндөгүлөрдүн кимиси XIX кылымдын орто ченинде Сарбагыш уруусунун манабы эле; анын 1500 боз үй букарасы болгон?

192. Манап племени Сарбагыш в середине XIX века: он имел подданных, в количестве 1500 юрт:

- А) Алымбек датка; Б) Түлөберди; В) Үмөталы;
Г) Мурзакул; Д) Эшкожо;

193. XIX кылымдын орто ченинде бир жарым миң түтүн боз үй букарасы болгон Үмөтаалы кыргыздардын кайсыл уруусунун манабы болгон?

193. Манапом какого племени в середине XIX века являлся Уметаалы, имевший полторы тысячи юрт подданных?

- А) Бугу; Б) Сарыбагыш; В) Солто;
Г) Саяк; Д) Мундуз;

194. XIX кылымдын орто чениндеги Сарыбагыш уруусунун манабы Үмөтаалынын канча түтүн букарасы болгон?

194. Сколько юрт зависимого населения (т. е. в подчинении) было у манапа Уметаалы из племени Сарыбагыш в середине XIX века?

- А) 500; Б) 900; В) 1500; Г) 800; Д) 700;

195. Төмөндөгүлөрдүн кимиси XIX кылымдын орто ченинде Сарыбагыш уруусунун чоң манабы эле: анын миң түтүн букарасы болгон ?

195. Кто из нижеперечисленных являлся крупным манапом племени Сарыбагыш в середине XIX века: он имел тысячу юрт подданных?

- А) Түлөберди; Б) Алымбек датка; В) Боронбай;
Г) Ормон уулу Чаргын; Д) Мурзакул;

196. XIX кылымдын орто ченинде миң түтүн боз үй букарасы болгон Ормон уулу Чаргын кыргыздардын кайсыл уруусунун манабы болгон?

196. Манапом какого племени в середине XIX века являлся Ормон уулу Чаргын, имевший тысячу юрт подданных?

- А) Бугу; Б) Сарыбагыш; В) Солто;
Г) Саяк; Д) Мундуз;

197. XIX кылымдын орто чениндеги Сарыбагыш уруусунун манабы Ормон уулу Чаргындын канча түтүн букарасы болгон?

197. Сколько юрт зависимого населения (т. е. в подчинении) было у манапа Ормон уулу Чаргына из племени Сарыбагыш в середине XIX века?

- А) 1000; Б) 500; В) 900; Г) 800; Д) 700;

198. XIX кылымдын орто чениндеги Солто уруусунун манабы Түлөберди өлгөндө, анын уулдарынын бири Чыныга кайсыл уруктар энчиге берилген?

198. В середине XIX века, после смерти манапа Тулооберди из племени Солто, один из его сыновей Чыны получил как наследство от отца в качестве доли (энчи) роды ...:

- А) Жоочалыш; Б) Беш көөрүк, Маске; В) Шалта;
Г) Төлөк; Д) Асылбаш;

199. XIX кылымдын орто чениндеги Солто уруусунун манабы Түлөберди өлгөндө, анын уулдарынын бири Канайга кайсыл урук энчиге берилген?

199. В середине XIX века, после смерти манапа Тулооберди из племени Солто, один из его сыновей Канай получил как наследство от отца в качестве доли (энчи) род ...:

- А) Жоочалыш; Б) Шалта; В) Төлөк;
Г) Беш көөрүк; Д) Асылбаш;

200. XIX кылымдын орто чениндеги Солто уруусунун манабы Түлөберди өлгөндө, анын уулдарынын бири Эшкожого кайсыл уруктар энчиге берилген?

200. В середине XIX века, после смерти манапа Тулооберди из племени Солто, один из его сыновей Эшкожо получил как наследство от отца в качестве доли (энчи) роды ...:

- А) Беш көөрүк, Төлөк; Б) Бөрү, Баргы;
В) Жоочалыш, Шалта, Карасакал;
Г) Асылбаш, Жарике; Д) Бөлөк, Салак;

201. XIX кылымдын орто чениндеги Солто уруусунун манабы Түлөөберди өлгөндө, анын уулдарынын бири Карбозго кайсыл урук энчиге берилген?

201. В середине XIX века, после смерти манапа Тулооберди из племени Солто, один из его сыновей Карбоз получил как наследство от отца в качестве доли (энчи) род ...:

- А) Жоочалыш; Б) Асылбаш; В) Шалта;
Г) Беш көөрүк; Д) Төлөк;

202. Кыргыздардагы «Бугу» этноними байыркы кайсыл уруу бирикменин аталышы катары маалым?

202. В качестве названия какого древнего союза племен известен этноним «Бугу» у современных кыргызов?

- А) Венед; Б) Хунну; В) Киммерий;
Г) Дербик; Д) Варяг;

203. Кыргыздардагы «Бугу» этнониминин параллели хакастарда кандай аталышта кездешет?

- А) Пуга; Б) Өгүз; В) Кочкор;
Г) Марал; Д) Багыш;

203. Параллель к этнониму «Бугу» у современных кыргызов встречается также у хакасов в виде ...:

- А) Пуга; Б) Өгүз (вол); В) Кочкор (баран);
Г) Марал; Д) Багыш;

204. Сырдарыянын ортонку агымынан чыгышты карай Тянь-Шань тоолоруна чейинки аймактарда б. з. ч. I миң жылдыкта кайсыл уруулар жашаган?

- А) Дербиктер; Б) Гиркандыктар; В) Киммерийлер;
Г) Венеддер; Д) Ассиандар (усундар);

204. На территории к востоку от среднего течения Сыр-Дарьи и до Тянь-Шаня в I тыс. до н. э. обитали следующие племена:

- А) Дербики; Б) Гирканцы; В) Киммерийцы;
Г) Венеды; Д) Ассианы (усуни);

205. Байыркы усун уруу бирикмелери – бул енесайлык кыргыздардын батыш бөлүгү деген пикирди XIX кылымдын аягында ким айткан?

205. Кто в конце XIX века высказал мнение, что древние племенные союзы усунь – это западная часть енисейских кыргызов?

- А) Н.А.Аристов; Б) Н.А.Баскаков; В) С.М.Абрамзон;
Г) К.И.Петров; Д) А.Н.Бернштам;

206. Уламыштарда Адигине, Мунгуш, Карабагыш, Тагай баатырлар кимдин уулдары катары эскерилет?

- А) Тогуз гуз; Б) Отуз уул; В) Он уул;
Г) Жыйырма уул; Д) Кырк уул;

206. По данным народных легенд кыргызские батыры Адигине, Мунгуш, Кара багыш и Тагай, якобы являются сыновьями ...:

- А) Девять гузов (Тогуз гуз);
Б) Тридцать сыновей, т. е. родов (Отуз уул);
В) Десять сыновей, т. е. родов (Он уул);
Г) Двадцать сыновей, т. е. родов (Жыйырма уул);
Д) Сорок сыновей, т. е. родов (Кырк уул);

207. Кыргыз санжырасындагы «Отуз уул» уруу бирикмеси кандай мааниде колдонулушу мүмкүн?

- А) Отуз катындан төрөлгөн; Б) Отуз эркектен төрөлгөн;
В) Отуз кулдан төрөлгөн; Г) Отуз уруу;
Д) Отуз айда төрөлгөн;

207. В каком значении истолковывается название крупной племенной группировки «Отуз уул» в родоплеменной структуре (генеалогия) кыргызов?

- А) От тридцати жен; Б) От тридцати мужчин;
В) От тридцати рабов; Г) Из тридцати племен;
Д) Рожденный на тридцатом месяце беременности;

208. Кыргыздардын эң ири жана байыркы түрк тилдүү урууларынын бири:

- А) Күркүрөө; Б) Күрөң; В) Калча;
Г) Кыпчак; Д) Келдике;

208. Одно из самых крупных и древних тюркоязычных племен кыргызов:

- А) Кюркюроо; Б) Кюрон; В) Калча;
Г) Кипчаки; Д) Келдике;

209. Байыркы кыпчактардын б. з. ч. III кылымга таандык кытай жыл баяндарындагы аталыштары:

209. Под каким названием (этноним) были известны древние кипчаки в китайских хрониках III в. до н. э.?

- А) «Куэнь-Лунь», «Гин-ду-Куш»;
- Б) «Кюс-ше», «Кин-ча», «Хи-би-са»;
- В) «Као-кюй», Гао-гой»; Г) «Каэ-гу», «Кай-цзу»;
- Д) «Ху-ши-цы», «Цзи-бу-кэ»;

210. Орто кылымдардагы кыпчактардын батыш жазма булактарындагы аталыштары:

- А) «Куман», «Коман»; Б) «Половец», «Половецтер»;
- В) «Кыфчак», «Кыбчак»; Г) «Хазар», «Хазарейлер»;
- Д) «Алан», «Алман»;

210. Названия (этноним) средневековых кипчаков по западным письменным источникам:

- А) «Куманы», «Команы»; Б) «Половец», «Половцы»;
- В) «Кыфчаки», «Кыбчаки»; Г) «Хазары», «Хазарейцы»;
- Д) «Аланы», «Алманы»;

211. Орто кылымдардагы кыпчактардын батыш (Византия) жазма булактарындагы аталыштары:

- А) «Половец», «Половецтер»; Б) «Куман», «Коман»;
- В) «Кыфчак», «Кыбчак»; Г) «Хазар», «Хазарейлер»;
- Д) «Алан», «Алман»;

211. Названия (этноним) средневековых кипчаков по Византийским (западным) письменным источникам:

- А) «Половец», «Половцы»; Б) «Куманы», «Команы»;
- В) «Кыфчаки», «Кыбчаки»; Г) «Хазары», «Хазарейцы»;
- Д) «Аланы», «Алманы»;

212. Орто кылымдардагы кыпчактардын мусулман жазма булактарындагы аталыштары:

- А) «Половец», «Половецтер»; Б) «Кыфчак», «Кыбчак»;
- В) «Куман», «Коман»; Г) «Хазар», «Хазарейлер»;
- Д) «Алан», «Алман»;

212. Названия (этноним) средневековых кипчаков по мусульманским письменным источникам:

- А) «Половец», «Половцы»; Б) «Кыфчаки», «Кыбчаки»;
- В) «Куманы», «Команы»; Г) «Хазары», «Хазарейцы»;
- Д) «Аланы», «Алманы»;

213. Орто кылымдардагы кыпчактардын орус жыл

баяндарындагы аталыштары:

- А) «Половец», «Половецтер»; Б) «Кыфчак», «Кыбчак»;
- В) «Куман», «Коман»; Г) «Хазар», «Хазарейлер»;
- Д) «Алан», «Алман»;

213. Названия (этноним) средневековых кипчаков по русским летописям:

- А) «Половец», «Половцы»; Б) «Кыфчаки», «Кыбчаки»;
- В) «Куманы», «Команы»; Г) «Хазары», «Хазарейцы»;
- Д) «Аланы», «Алманы»;

214. Кыпчактардын орто кылымдардагы орус жыл баяндарындагы (летопись) аталыштары:

- А) «Кыфчак», «Кыбчак»; Б) «Половец», «Половецтер»;
- В) «Куман», «Коман»; Г) «Хазар», «Хазарейлер»;
- Д) «Алан», «Алман»;

214. Названия (этноним) кипчаков в средневековых русских летописях:

- А) «Кыфчаки», «Кыбчаки»; Б) «Половец», «Половцы»;
- В) «Куманы», «Команы»; Г) «Хазары», «Хазарейцы»;
- Д) «Аланы», «Алманы»;

215. XI – XIII кылымдардын аралыгында Иртыш дарыясынан Дунайга чейинки эбегейсиз зор аймак тарыхый булактарда кандай аталышта белгилүү болгон?

- А) «Суусуз чөл»;
- Б) «Дешти-Кыпчак», б. а. Кыпчак талаалары;
- В) «Хазария», б. а. Хазар жерлери;
- Г) «Булгария», б. а. Булгар жерлери;
- Д) «Авария», б. а. Авар жерлери;

215. По данным исторических источников XI – XIII веков, один из крупных регионов, охватывающих территории от реки

- Иртыш до реки Дунай назывался ...: А) «Безводная пустыня»;
- Б) «Дешти-Кипчак», т. е. Поле (степи) кипчаков;
- В) «Хазария», т. е. владения хазаров;
- Г) «Булгария», т. е. владения булгар;
- Д) «Авария», т. е. владения авар;

216. Кыргыз санжырасындагы маалыматтар боюнча кыпчактар кыргыздардын кайсыл уруулук тобунун курамына киришет?

- А) Ичкилик (Булгачы); Б) Оң канат; В) Сол канат;
- Г) Огуз уул; Д) Кырк уул;

216. К какой группе в родоплеменной структуре кыргызов относятся кипчаки по генеалогическим данным?

- А) Ичкилик (Булгачи); Б) Правое крыло;
В) Левое крыло; Г) Отуз уул; Д) Кырк уул;

217. Кыргыз-кыпчактардын Кыргызстандагы жайгашкан ареалдары:

- А) Акталаа, Тоң, Атбашы райондору;
Б) Бакайата, Карабалта, Түп райондору;
В) Атбашы, Кемин, Аламүдүн райондору;
Г) Сокулук, Аксуу, Кашкасуу райондору;
Д) Ош, Жалалабат, Баткен областтары;

217. Ареалы расселения киргиз-кипчаков в Кыргызстане:

- А) Акталинский, Тонский, Атбашинский районы;
Б) Бакайатинский, Карабалтинский, Тюпский районы;
В) Атбашинский, Кеминский, Аламединский районы;
Г) Сокулукский, Аксуйский, Кашкасууйский районы;
Д) Ошская, Джалалабатская, Баткенская области;

218. Сайф ад-Дин Аксыкендинин XVI кылымга таандык кайсыл эмгегинде Жоокесектер Булгачылар уруулук тобуна кирери, алар кыргыздардын ири урууларынан экендиги чагылдырылат?

- А) «Китаб Масалик-вал-Мамалик»; Б) «Кутадгу билиг»;
В) «Мажму ат-Таварих»; Г) «Дивану лугати т-Түрк»;
Д) «Шежара-и Түрк»;

218. В каком труде XVI века Сайф ад-Дина Аксыкенди отмечается, что «Жоокесек» относится к родоплеменной группе «Булгачи» и они являются крупным племенем кыргызов?

- А) «Китаб Масалик-вал-Мамалик»; Б) «Кутадгу билиг»;
В) «Маджму ат-Таворих»; Г) «Дивану лугати т-Турк»;
Д) «Шежара-и Түрк»;

219. Кыргыздардын эң байыркы урууларынын бири болгон Жоокесектер Кыргызстандын кайсыл аймактарында жашашат?

- А) Кадамжай, Ноокат, Кызылкыя ж. б.; Б) Алай, Алайкуу;
В) Нарын, Жумгал; Г) Тоң, Түп, Чүй;
Д) Талас, Чүй, Карабалта;

219. Ареалы расселения Жоокесеков, одного из древних и крупных племен кыргызов в Кыргызстане:

- А) Кадамжай, Наукат, Кызылкыя; Б) Алай, Алайкуу;
В) Нарын, Джумгал; Г) Тон, Тюп, Чу;
Д) Талас, Чу, Карабалта;

220. Кыргыздардын сол канатындагы Саруу уруу бирикмесинин курамындагы «Алакчын» уруусунун этимологиясы:

- А) Ала түстүү жылкы багуучулар; Б) Ала чапандуулар;
В) Ала чыны колдонуучулар; Г) Ала уй багуучулар;
Д) Ак кар, ак мөңгүлүү жерлерде жашоочулар;

220. Этимологическое значение названия племени «Алакчин»: это племя входит в состав племенной группировки Саруу левого крыла родоплеменной структуры кыргызов:

- А) Имеющие коней пестрой масти; Б) Пестрохалатные;
В) Использующие пиалы с пестрым орнаментом;
Г) Пестрокоровые;
Д) Живущие в местностях, где белый снег и пестрые ледники;

221. VII – IX кылымдарда Кара-Июс дарыясынан Энесайга, Уйбат суусунан Койбал чөлүнө чейинки аймактарды кыргыздардын кайсыл уруусу мекендеген таш бетиндеги жазуулар ырастайт?

- А) Ток (Семиз);
Б) Ач (Аз, Азы, Ачы);
В) Киртийген, Килтийген;
Г) Болтогой, Болчогой;
Д) Таз, Кал;

221. Рунические надписи VII – IX веков свидетельствуют о том, что в регионе, простирающемся от реки Кара-Июс до Енисея и от реки Уйбат до пустынь Койбал обитали племена ... кыргызов:

- А) Ток (сытый, толстый);
Б) Ач (Аз, Азы, Ачы);
В) Долговязый, Амбал;
Г) Пузатый, Брюхатый;
Д) Плешивый, безволосый;

222. Кыргызстандын жана Түштүк Сибирдин жер-суу аталыштарында учураган «Ачы» (Базар-коргон районунун Көгарт өрөөнү), Ачинск, Канск-Ачинск (Россия Федерациясы, Түштүк Сибирь) сыяктуу топонимдер (же этнонимдер) кыргыздардын кайсыл уруусунун ошол жерлерде жашагандыгы жөнүндө маалымат берет?

- А) Ток; Б) Белсемдүү; В) Ачы; Г) Арык; Д) Ачык;

222. Названия или этнонимы «Ачы» встречаются в топонимах Кыргызстана и Южной Сибири (Кугартская долина Базар-курганского района), а также в виде Ачинск или Канск-Ачинск (Российская Федерация, Южная Сибирь): Какое племя кыргызов могло обитать в указанных регионах?

- А) Ток (сытый); Б) Белсемдүү (самообеспеченный);
 В) Ачы (квашеный); Г) Арык (тощий);
 Д) Ачык (открытый со всех сторон);

223. Кыргыздардын курамындагы Канды (Кангюй, Канцзюй, Канлы, Канглы) уруусунун аталышынын чечмеленишинин бири:

- А) «Дарыя боюн мекендеген адамдар»;
 Б) «Адам жегичтер», б. а. каннибалдар; В) «Канга тойбостор»;
 Г) «Токой адамдары»; Д) «Өзү хан, өзү бектер»;

223. Одно из этимологических значений названия племени Кангды (Кангюй, Канцзюй, Канлы, Канглы) в родоплеменной структуре кыргызов:

- А) Люди, живущие по берегам рек;
 Б) Каннибалы, т. е. употребляющие в пищу человеческое мясо;
 В) Ненасытные кровью; Г) Люди, живущие в лесах;
 Д) Сами ханы, сами беки;

224. Кыргыздардын Солто уруусундагы «Чала казак», Багыш уруусундагы «Сарт калмак», «Калмак», Тейит уруусундагы «Уйгур», «Калмактар», Басыз уруусундары «Калмакы» уруктары аталган уруулардын курамына кайсы мезгилдерде (кылымдары) кирип калышы мүмкүн?

224. Когда (века) могли войти в состав родоплеменной структуры кыргызов роды «Чала казак» (в составе племени Солто), «Сарт калмак» и «Калмак» (в составе племени Багыш), «Уйгур» и «Калмактар» (в составе племени Тейит), «Калмакы» (в составе племени Басыз) и др.?
 А) I – III; Б) XVII – XIX; В) III – VI;
 Г) VII – X; Д) XI – XIII;

**Кыргыз элинин
 этникалык тарыхынын
 негизги этаптары**

**Основные этапы
 этнической истории
 кыргызского народа**

225. «Кыргыздар Орто Азиянын эң байыркы элдеринин бири», - деген божомолду алгачкылардан болуп кайсыл окумуштуу айткан?

225. Ученый, одним из первых высказавший предположение, что кыргызы являются одним из самых древних народов Средней Азии:
 А) С.А.Токарев; Б) В.В.Бартольд;

- В) Ю.В.Бромлей; Г) С.П.Толстов; Д) Ч.Ч.Валиханов;

226. «Кыргыздар – Орто Азиянын эң байыркы элдеринин бири», - деген божомолду алгачкылардан болуп кайсыл окумуштуу кандай эмгегинде жазып кеткен?

- А) В.В.Бартольд, «Кыргыздар»;
 Б) Ч.Ч.Валиханов, «Иссык-Кульские киргизы»;
 В) С.М.Абрамзон, «Кыргыз элинин маданиятынын очерктери»;
 Г) С.М.Абрамзон, «Киргизы и их этногенетические и историко-культурные связи»;
 Д) О.Сыдыков, «Тарихи Шадмания»;

226. Какой ученый и в каком труде утверждал, что кыргызы являются одним из самых древних народов Средней Азии?

- А) В.В.Бартольд, «Киргизы»;
 Б) Ч.Ч.Валиханов, «Иссык-Кульские киргизы»;
 В) С.М.Абрамзон, «Очерк культуры киргизского народа»;
 Г) С.М.Абрамзон, «Киргизы и их этногенетические и историко-культурные связи»;
 Д) О.Сыдыков, «Тарихи Шадмания»;

227. Тарыхый булактар кыргыз деген аталышты алып жүргөн эки этностук коомдордун кайсыл аймактарда болгондугун тастыктайт?

- А) Аляскада жана Хорасанда;
 Б) Түштүк Сибирде жана Тянь-Шань – Памир тоолорунда;
 В) Волга боюнда жана Түндүк Сибирде;
 Г) Пакистанда жана Иорданияда;
 Д) Бактрияда жана Парфияда;

227. В каких регионах упоминаются две этнические общности под названием «кыргыз», по данным исторических источников?

- А) Аляска и Хорасан;
 Б) Южная Сибирь и Тянь-Шано-Памирские горы;
 В) Поволжье и Север Сибири; Г) Пакистан и Иордания;
 Д) Бактрия и Парфия;

228. Окумуштуулар кыргыздардын эл болуп калыптануу этаптарын жана анын курамына кирген компоненттерди канча катмарга бөлүп карашууда?

228. Сколько пластов выделяют ученые в формировании кыргызского народа, и этнических компонентов, вошедших в его состав?
 А) 2; Б) 3; В) 4; Г) 5; Д) 6;

229. Соңку кездердеги изилдөөлөргө таянышып окумуштуулар кыргыздардын эл болуп калыптануу этаптарын жана анын курамына кирген этникалык компоненттерди канча катмардан тураарын тастыкташат?

229. Ученые, опираясь на изыскания последних лет, сколько пластов выделяют в формировании кыргызского народа и этнических компонентов, вошедших в его состав?

- А) 3; Б) 2; В) 4; Г) 5; Д) 6;

230. Кыргыздардын эл болуп калыптануу этаптарынын жана анын курамына кирген этникалык компоненттердин байыркы катмары кайсыл мезгилдерди камтыйт?

- А) Б. з. ч. III – б. з. X кк.; Б) Б. з. ч. XVI – X кк.;
В) Б. з. ч. XIX – IX кк.; Г) XI – XVI кк.;
Д) XVII – XIX кк.;

230. Какое время (века) охватывает «древний пласт» в этапах формирования кыргызского народа и этнических компонентов, вошедших в его состав?

- А) III в. до н. э. – X в. н. э.; Б) XVI – X вв. до н. э.;
В) XIX – IX вв. до н. э.; Г) XI – XVI вв.;
Д) XVII – XIX вв.;

231. Кыргыздардын эл болуп калыптануу этаптарынын жана алардын курамына кирген этникалык компоненттердин байыркы катмары кайсыл мезгилдерди (кылымдар) кучагына камтыйт?

- А) XI – XVI; Б) XVII – XIX; В) Б. з. ч. III – б. з. X;
Г) Б. з. ч. IX – V; Д) Б. з. ч. VII – б. з. III;

231. «Древний пласт» в этапах формирования кыргызского народа и этнических компонентов, вошедших в его состав – это ... века:

- А) XI – XVI; Б) XVII – XIX; В) III в. до н. э. – X в. н. э.;
Г) IX – V вв. до н. э.; Д) VII в. до н. э. – III в. н. э.;

232. Кыргыздардын эл болуп калыптануусунун байыркы катмарынын биринчи этабында (б. з. ч. III – б. з. V кк.) алар кайсыл аймактарды мекендеп турушкан?

- А) Ариана деген аталышта белгилүү болгон жерлер;
Б) Тигр жана Евфрат дарыяларынын ортолугу;
В) Минусин ойдуңу жана ага чектеш аймактар;
Г) Чыгыш Түркстан (Батыш Кытай, Ички Азия) жана ага жамаатташ жерлер;

Д) Дешти-Кыпчак талааларынын батыш тарабы;

232. Регионы расселения кыргызов на первом этапе (III в. до н. э. – V в. н. э.) «древнего пласта» формирования кыргызского народа:

- А) Территории, известные под названием «Ариана»
Б) Междуречье Тигра и Евфрата;
В) Минусинская котловина и сопредельные территории;
Г) Восточный Туркестан (Западный Китай, Внутренняя Азия) и сопредельные территории;
Д) Западная часть степей Дешти-Кипчака;

233. Кыргыздардын эл болуп калыптануусунун байыркы катмарынын экинчи этабында (VI – X кк.) алардын бир бөлүгү кайсыл аймактарды мекендеп турган?

- А) Чыгыш Түркстан (Батыш Кытай, Ички Азия) жана ага жамаатташ жерлер;
Б) Ариана деген аталышта белгилүү болгон жерлер;
В) Тигр жана Евфрат дарыяларынын ортолугу;
Г) Дешти-Кыпчак талааларынын батыш тарабы;
Д) Минусин ойдуңу жана ага чектеш аймактар;

233. Регионы расселения одной из частей кыргызов во втором этапе (VI – X вв.) «древнего пласта» формирования кыргызского народа:

- А) Восточный Туркестан (Западный Китай, Внутренняя Азия) и сопредельные территории;
Б) Территории, известные под названием «Ариана»
В) Междуречье Тигра и Евфрата;
Г) Западная часть степей Дешти-Кипчака;
Д) Минусинская котловина и сопредельные территории;

234. Кыргыздардын эл болуп калыптануу этаптарынын жана анын курамына кирген этникалык компоненттердин б. з. ч. III – б. з. X кылымдар аралыгында калыптануу этабын окумуштуулар кандай аташкан?

- А) Тарыхка чейинки катмар;
Б) Байыркы катмар;
В) Орто катмар;
Г) Соңку катмар;
Д) Соңку жаңы катмар;

234. Как ученые называют этап формирования кыргызского народа и этнических компонентов, вошедших в его состав, охватывающих время с III в. до н. э. и до X в. н. э.?

- А) Доисторический пласт; Б) Древний пласт;

- В) Средний пласт; Г) Пласт нового времени;
Д) Пласт новейшего времени;

235. Кыргыздардын эл болуп калыптануу этаптарынын жана алардын курамына кирген этникалык компоненттердин б. з. ч. III – б. з. X кылымдарга чейинки мезгили илимде кандай катмар деген аталыш менен белгилүү?

- А) Алгачкы таптык эмес; Б) Алгачкы таптык;
В) Орто; Г) Байыркы; Д) Соңку;

235. Как в науке называется этап в формировании кыргызского народа, и этнических компонентов, вошедших в его состав, охватывающих время с III в. до н. э. и до X в. н. э.?

- А) Первобытный бесклассовый; Б) Первобытный классовый;
В) Средний; Г) Древний;
Д) Новый;

236. Енисей кыргыздары жөнүндө мезгили боюнча биринчи кабар б. з. ч. 201-жылы түндүктөгү Гэ-гунь падышачылыгын гунндардын багындырып алгандыгы жөнүндө кайсыл Кытай тарыхчысынын эмгегинде жолугат?

236. Раннее упоминание об енисейских кыргызах о том, что гунны в 201 году до н. э. покорили северный каганат Гэ-гунь: Назовите автора этого сообщения?

- А) Чжан-Цзян; Б) У-ди; В) Сыма-Цян;
Г) Гянь-гунь; Д) Цзян-ди;

237. Б. з. ч. III – II кылымдарда Кытай жазма булактарында жолуккан кыргыз этнониминин транскрипциялары:

237. Транскрипции этнонима «кыргыз» в китайских письменных источниках III – II вв. до н. э.:

- А) Гунь-гянь, Гунь-цянь, Гунь-мо;
Б) Гянь-гунь, Цянь-кунь, Гэ-гунь;
В) Го-гэн, Ван-гог, Ген-кунь;
Г) Чжан-цзян, Сыма-сянь, Суань-би;
Д) Тянь-цянь, Тянь-кунь, Гунь-кунь;

238. Кытай жазма булактарындагы даректер боюнча б. з. ч. III – II кылымдарда Гянь-гунь (кыргыз) өлкөсү азыркы кайсыл аймакта болгон?

- А) Енисейдин оң алабы; Б) Енисейдин сол алабы;
В) Түндүк-батыш Монголиянын Кыргыз-Нор көлүнө жакын;
Г) Енисейдин жогорку агымынын өзөндөрүндө;
Д) Енисейдин ортоңку агымынын өзөндөрүндө;

238. Владения государства Гянь-гунь (кыргыз) в III – II вв. до н. э., по сведениям китайских письменных источников:

- А) Правое побережье Енисея;
Б) Левое побережье Енисея;
В) Возле озера Кыргыз-Нор к северо-западу от Монголии;
Г) В дельтах верхнего течения Енисея;
Д) В дельтах среднего течения Енисея;

239. Кытай жазма булактарындагы даректер боюнча б. з. ч. III – II кылымдарда гунндардын жортуулунун натыйжасында гянь-гундар (кыргыздар) кайсыл жерге сүрүлгөн?

- А) Минусин ойдуңуна (Енисей дарыясынын бассейнине);
Б) Түндүк-батыш Монголияга;
В) Түштүк-батыш Монголияга;
Г) Тоолуу Алтайдын чыгышына;
Д) Тоолуу-Алтайдын түндүгүнө;

239. Куда были изгнаны Гянь-гуны (кыргызы) в результате натиска гуннов в III – II вв. до н. э., по сведениям китайских письменных источников?

- А) В Минусинскую котловину (бассейн реки Енисей);
Б) К северо-западу Монголии; В) К юго-западу Монголии;
Г) К востоку Горного Алтая; Д) К северу Горного Алтая;

240. Кытай жазма булактарындагы даректер боюнча б. з. ч. III – II кылымдарда гунндардын жортуулунун натыйжасында гянь-гундар (кыргыздар) түндүккө карай сүрүлүп, ал жерде кайсыл уруулар менен аралашкан?

- А) Динлиндер; Б) Сянь-билер; В) Юэчжилер;
Г) Аугасийлер; Д) Киммерийлер;

240. По сведениям китайских письменных источников в III – II вв. до н. э. в результате натиска гуннов гянь-гуны (кыргызы) продвинулись к северу Минусинской котловины; с какими племенами там они смешались?

- А) Динлины; Б) Сянь-би; В) Юэчжи;
Г) Аугасии; Д) Киммерийцы;

241. В.В.Радлов «Кыргыздар өздөрүнүн Енисейдеги мамлекеттүүлүгүнүн гүлдөшү мезгилинде Тяньшанга көчүп келген», - деген пикирди айткан. Бул кайсыл кылым болушу мүмкүн?

241. По мнению В.В.Бартольда «Киргизы переселились на Тянь-Шань во время расцвета их государства на Енисее»; Когда (век) это могло быть?

А) VIII; Б) IX; В) XI; Г) X; Д) XII;

242. Төмөнкү окумуштуулардын кимиси «Кыргыздар X кылымда өздөрүнүн Енисейдеги мамлекеттүүлүгүнүн гүлдөшү мезгилинде Тяньшанга көчүп келген», - деген пикирди айткан?

242. Кто из нижеследующих ученых высказал мнение, что «киргизы переселились на Тянь-Шань во время расцвета их государства на Енисее»?

А) В.В.Бартольд; Б) Н.А.Аристов; В) Н.Я.Бичурин (Иакинф);
Г) Ч.Ч.Валиханов; Д) В.В.Радлов;

243. Төмөнкү окумуштуулардын кимиси «Тяньшандык кыргыздардын өз алдынча теги бар», - деген пикирди айткан?

243. Кто из нижеследующих ученых высказал мнение, что «У Тянь-Шанских киргизов есть свой самостоятельный исток»?

А) Н.Я.Бичурин (Иакинф); Б) В.В.Бартольд;
В) Н.А.Аристов; Г) Ч.Ч.Валиханов;
Д) В.В.Радлов;

244. Төмөнкү окумуштуулардын кимиси «Кыргыздар Тяньшандын жана Ферганага тутумдаш областтардын аборигендери... Ал кыргыздардын көчмөн жолу Алтайга жана Хангайга чейин созулуп, алар ал жакка жайкы жайлоолорго көчүп барып турушкан», - деген пикирди айткан?

244. Кто из нижеследующих ученых высказал мнение, что «Киргизы – аборигены Тянь-Шанских и Ферганских областей... Их кочевьяе тропы простирались до Алтая и Хангая, и летом они использовали эти места как летние пастбища»?

А) В.В.Радлов; Б) Ч.Ч.Валиханов; В) Н.А.Аристов;
Г) Н.Я.Бичурин (Иакинф);
Д) В.В.Радлов;

245. Төмөнкү окумуштуулардын кимиси «Тяньшандык кыргыздардын байыркы теги усундар болушу мүмкүн», - деген пикирди айткан?

245. Кто из нижеследующих ученых высказал мнение, что древними предками Тянь-Шанских кыргызов могли быть усунь?

А) В.В.Радлов; Б) Н.Я.Бичурин (Иакинф);
В) Н.А.Аристов; Г) Ч.Ч.Валиханов;
Д) В.В.Бартольд;

246. VII – VIII кылымдарда кыргыз уруулары ээлик кылган аймактар кайсылар?

А) Байкалдын түштүк-батышынан Батыш Түркстанга чейин;
Б) Чыгыш Түркстандан түштүк-батыш Түркстанга чейин;
В) Борбордук Азиядан Чыгыш Азияга чейин;
Г) Жогорку Енисейден Байкалга, түштүгүнөн – Чыгыш Түркстанга чейин;
Д) Түндүк Азиядан Ыраакы Чыгышка чейин;

246. Владения древних кыргызских племен в VII – VIII вв.:

А) От юго-запада от озера Байкал до запада Туркестана;
Б) От восточного Туркестана до юго-восточного Туркестана;
В) От Центральной Азии до Восточной Азии;
Г) От верхнего течения Енисея до озера Байкал, и до Туркестана на западе;
Д) От Северной Азии до Дальнего Востока;

247. Кыргыз уруулары кайсыл жылдары уйгурларга толук эмес көз карандылыкта болушкан?

247. Время (годы), когда кыргызские племена были в неполной зависимости от уйгуров:

А) 718 – 794; Б) 708 – 804; В) 840 – 999;
Г) 840 – 940; Д) 758 – 840;

248. Кыргыздар качан (жылы) Уйгур мамлекетин талкалап, алардын Орхондогу борборун алган?

248. Когда (год) кыргызы разгромили государство уйгуров и завоевали их столицу на Орхоне?

А) 840; Б) 758; В) 768; Г) 778; Д) 940;

249. Кыргыздардын эл болуп калыптануу этаптарынын жана анын курамына кирген этникалык компоненттердин «орто катмары» кайсы мезгилди камтыйт?

А) XI – XVI; Б) Б. з. ч. XVI – X; В) Б. з. ч. XIX – IX;
Г) Б. з. ч. III – б з. X; Д) XVIII – XIX;

249. Какое время (века) охватывает «средний пласт» в этапах формирования кыргызского народа и этнических компонентов, вошедших в его состав?

А) XI – XVI; Б) XVI – X вв. до н. э.;
В) XIX – IX вв. до н. э.;
Г) III в. до н. э. – X в н. э.; Д) XVIII – XIX;

250. Кыргыздардын эл болуп калыптануу этаптарынын жана алардын курамына кирген этникалык компоненттердин «орто катмары» кайсыл мезгилдерди (кылымдар) кучагына камтыйт?

- А) XI – XVI; Б) XVII – XIX; В) Б. з. ч. IX – V;
Г) Б. з. ч. VII – б. з. III; Д) Б. з. ч. III – б. з. X;

250. «Средний пласт» в этапах формирования кыргызского народа и этнических компонентов, вошедших в его состав – это ... века:

- А) XI – XVI; Б) XVII – XIX; В) IX – V вв. до н. э.;
Г) VII в. до н. э. – III в н. э.; Д) III в. до н. э. – X в н. э.;

251. Кыргыздардын эл болуп калыптануу этаптарынын жана алардын курамына кирген этникалык компоненттердин XI – XVI кылымдарга чейинки мезгили илимде кандай катмар деген аталыш менен белгилүү?

- А) Алгачкы таптык эмес; Б) Орто; В) Алгачкы таптык;
Г) Байыркы; Д) Соңку;

251. Как в науке называется этап в формировании кыргызского народа и этнических компонентов, вошедших в его состав, охватывающее время с XI по XVI вв. н. э.?

- А) Первобытный, бесклассовый; Б) Средний;
В) Первобытный, классовый; Г) Древний;
Д) Новый;

252. Кыргыздардын эл болуп калыптануу этаптарынын жана анын курамына кирген этникалык компоненттердин X – XVI кылымдар аралыгында калыптануу этабын окумуштуулар кандай аташкан?

- А) Тарыхка чейинки катмар; Б) Байыркы катмар;
В) Орто катмар; Г) Соңку катмар;
Д) Соңку жаңы катмар;

252. Как ученые называют этап формирования кыргызского народа и этнических компонентов, вошедших в его состав, охватывающее время с XI по XVI века н. э.?

- А) Доисторический пласт; Б) Древний пласт;
В) Средний пласт; Г) Новый пласт; Д) Новейший пласт;

253. Кыргыздардын эл болуп калыптануу этаптарынын жана анын курамына кирген этникалык компоненттердин «соңку катмары» кайсыл мезгилди (кылымдары) камтыйт?

- А) Б. з. ч. XVI – X; Б) Б. з. ч. XIX – IX;
В) Б. з. ч. III – б. з. X; Г) XVII – XIX;
Д) XI – XVI;

253. Какое время (века) охватывает «поздний пласт» в этапах формирования кыргызского народа и этнических компонентов, вошедших в его состав?

- А) XVI – X вв. до н. э.; Б) XIX – IX вв. до н. э.;
В) III в. до н. э. – X в. н. э.; Г) XVII – XIX; Д) XI – XVI;

254. Кыргыздардын эл болуп калыптануу этаптарынын жана алардын курамына кирген этникалык компоненттердин «соңку катмары» кайсыл мезгилдерди (кылымдар) кучагына камтыйт?

- А) XI – XVI; Б) Б. з. ч. IX – V;
В) Б. з. ч. VII – б. з. III; Г) Б. з. ч. III – б. з. X;
Д) XVII – XIX;

254. «Поздний пласт» в этапах формирования кыргызского народа и этнических компонентов, вошедших в его состав – это ... века:

- А) XI – XVI; Б) IX – V вв. до н. э.;
В) VII в. до н. э. – III в. н. э.;
Г) III в. до н. э. – X в. н. э.; Д) XVII – XIX;

255. Кыргыздардын эл болуп калыптануу этаптарынын жана анын курамына кирген этникалык компоненттердин XVII – XIX кылымдар аралыгында калыптануу этабын окумуштуулар кандай аташкан?

- А) Соңку катмар; Б) Тарыхка чейинки катмар;
В) Байыркы катмар;
Г) Орто катмар;
Д) Соңку жаңы катмар;

255. Как ученые называют этап формирования кыргызского народа и этнических компонентов, вошедших в его состав, охватывающее время с XVII – по XIX века?

- А) Поздний пласт; Б) Доисторический пласт;
В) Древний пласт; Г) Средний пласт;
Д) Новейший пласт;

256. Кыргыздардын эл болуп калыптануу этаптарынын жана алардын курамына кирген этникалык компоненттердин XVII – XIX кылымдарга чейинки мезгили илимде кандай катмар деген аталыш менен белгилүү?

- А) Алгачкы таптык эмес; Б) Соңку; В) Алгачкы таптык;
Г) Байыркы; Д) Орто;

256. Как в науке называется этап в формировании кыргызского народа и этнических компонентов, вошедших в его состав, охватывающее время с XVII по XIX века?

- А) Первобытный, бесклассовый; Б) Поздний;
В) Первобытный, классовый; Г) Древний; Д) Средний;

257. Кыргыздардын этникалык калыптануу процессинин алгачкы этабы кайсыл аймактарда өткөн?

- А) Енисейдин жогорку агымы; Б) Батыш Тянь-Шань;
В) Фергана өрөөнү; Г) Моңголия; Д) Волга бою;

257. Регион, где происходил процесс первоначального этнического формирования кыргызов?

- А) Верховья Енисея; Б) Западный Тянь-Шань;
В) Ферганская долина; Г) Монголия; Д) Поволжье;

258. Енисейдин жогорку агымында кайсыл мезгилде (биздин заман, кылымдары) кыргыздардын мамлекети болгон?

258. Когда (века, нашей эры) существовало государство кыргызов в верховьях Енисея?

- А) XII – XIII; Б) VI – VII; В) II – III;
Г) IX – X; Д) XVI – XIX;

259. Кыргыздардын этникалык тарыхынын эң байыркы катмарлары төмөнкү уруу союздары менен байланыштуу:

259. Древние пласты этнической истории кыргызов связаны со следующими племенными союзами:

- А) Гунн, Динлин, Сак, Усун; Б) Гот, Кидан, Киммерий;
В) Сармат, Фракий, Гот;
Г) Ант, Варяг, Хазар, Фенн; Д) Яз, Касог, Алан, Кимақ;

260. «Енисейлик кыргыздардын тяньшандык кыргыздар менен окшоштугу да, байланышы да жок», - деген пикирди кайсыл окумуштуу айткан?

260. Ученый, выдвинувший версию, что «между енисейскими и тяньшанскими киргизами нет никаких сходств и связей»:

- А) К.И.Петров; Б) С.М.Абрамзон; В) Б.М.Юнусалиев;
Г) А.Х.Маргулан; Д) А.Н.Бернштам;

261. «Кыргыздардын Тяньшанда пайда болушу, бул енисейлик кыргыздардын көчүп келүүсүнүн натыйжасы», - деген пикирди ким айткан?

261. Ученый, выдвинувший версию, что «появление киргизов на Тянь-Шане - это результат переселения енисейских кыргызов»:

- А) П.И.Рычков; Б) В.В.Пучков; В) В.В.Радлов;
Г) А.Н.Кононов; Д) А.Н.Бернштам;

262. «Кыргыздар Енисейден Тяньшанга үч этап менен көчүп келген: б. з. ч. I кылымдын орто ченинен кийин; Батыш түрк

каганатынын мезгилинде жана IX – X кылымдарда», - деген пикирди ким айткан?

262. Ученый, выдвинувший версию, что «Кыргызы переселились с Енисея в три этапа: во второй половине I века до н. э.; во время Западно-тюркского каганата и в IX – X вв.»:

- А) П.И.Рычков; Б) В.В.Пучков;
В) В.В.Радлов; Г) А.Н.Бернштам;
Д) А.Н.Кононов;

263. «Кыргыз элинин негизги уюткусунун же жок эле дегенде анын тутумуна кирген негизги компоненттердин биринин Борбордук Азиялык теги бар», - деген тыянак качан (жылдары) жана кимдер тарабынан сунушталган?

- А) 1930, Бүткүл Союздук түркологдордун конференциясы;
Б) 1956, Кыргыз комплекстүү экспедициясынын адистери;
В) 1920, Эл аралык Чыгыш таануучулар конгресси;
Г) 1960, Түштүк Кыргыз археологиялык экспедициянын адистери;
Д) 1970, Түндүк Кыргыз этнографиялык экспедициянын адистери;

263. Кто и когда (годы) выдвинул предположение, что основной исток кыргызского народа или один из основных компонентов, вошедших в его состав, имеет центральноазиатское происхождение?

- А) 1930, Всесоюзная конференция тюркологов;
Б) 1956, Специалисты Киргизской комплексной экспедиции;
В) 1920, Международный конгресс востоковедов;
Г) 1960, Специалисты южно-киргизской археологической экспедиции;
Д) 1970, Специалисты северо-киргизской этнографической экспедиции;

264. Кыргыз урууларынын Тянь-Шань – Памир аймактары менен илгертен эле байланышы болгон: алар бул аймактардан Саян-Алтайга чейин көчүп жүрүшүп, кыргыз уруулары ал жерде жашаган уруулар менен (Енисей кыргыздары) да байланыштары болгон деген пикирди ким айткан?

264. Определите автора следующей гипотезы: «Киргизские племена с древнейших времен поддерживали связи с Тянь-Шаню – Памирскими регионами; они с этих мест кочевали до Саяно-Алтая и имели взаимоотношения с местными племенами енисейских кыргызов?»

- А) Э.А.Масанов; Б) С.М.Абрамзон;
В) А.Х.Маргулан; Г) Б.М.Юнусалиев;
Д) А.Н.Бернштам;

265. К.И.Петровдун пикири боюнча Тяньшандагы кыргыз эли канча негизги этностук компоненттен түзүлгөн?

265. По мнению К.И.Петрова из скольких этнических компонентов состояли кыргызы Тянь-Шаня?

А) 2; Б) 4; В) 5; Г) 3; Д) 6;

266. XIII кылымдын отузунчу жылдарынан кыргыз урууларынын Тяньшанга активдүү жылып келиши башталып, XV кылымдын акырында алар бүткүл Тяньшанга таркаган деген пикирди ким айткан?

266. Кто выдвинул предположение, что с тридцатых годов XIII века кыргызы начали интенсивно переселяться на Тянь-Шань и, к концу XV века они полностью заселили этот регион?

А) П.И.Рычков; Б) В.В.Пучков; В) А.Н.Кононов;
Г) С.А.Токарев; Д) К.И.Петров;

267. Моңгол тилдүү кидан урууларынын X кылымга чейин мекендеген аймагы:

А) Моңголиянын түндүк-батыш аймактары;
Б) Ички Монголия;
В) Монголиянын түштүк-чыгыш аймактары;
Г) Түндүк-чыгыш Кытай; Д) Түштүк-чыгыш Кытай;

267. Регионы расселения монголоязычных киданских племен в период до X в. н. э.:

А) Северо-восточная Монголия; Б) Внутренняя Монголия;
В) Юго-восточные регионы Монголии; Г) Северо-восток Китая;
Д) Юго-восток Китая;

268. Кара кидандардын X кылымда Чыгыш Азияда түзүлгөн мамлекетинин аталышы:

268. Название государства кара киданей на Востоке Азии в X в. н. э.:

А) Мяо; Б) Ляо; В) Ци-дао; Г) Чао; Д) Сяо;

269. Кара кидандардын Кытай жыл баяндарындагы аталышы (транскрипция):

269. Название кара киданей в китайских хрониках (транскрипция):

А) Ци-дань; Б) Ги-гань; В) Гянь-гань;
Г) Гянь-гунь; Д) Цин-вань;

270. X-XI кылымдарда кара кытайлар (кидандар) колдонгон тил:

А) Моңгол тилдеринин бир диалектиси;

Б) Тунгус-манчжур тилдеринин бир диалектиси;

В) Син-тибет тилдеринин бир диалектиси;

Г) Койсан тилдеринин бир диалектиси;

Д) Пуштун тилдеринин бир диалектиси;

270. Язык кара китаев (киданей) в X – XI вв.:

А) Один из диалектов монгольского языка;

Б) Один из диалектов тунгусо-маньчжурского языка;

В) Один из диалектов сино-тибетского языка;

Г) Один из диалектов койсанского языка;

Д) Один из диалектов пуштунского языка;

271. Ич ара согуштардан улам алсыраган Ляо мамлекетин кимдер талкалап, кидандардын бир кыйла бөлүгүн батышты көздөй, Караханийлердин ээлигине сүрүп салышкан?

А) Чүрчүттөр; Б) Тибеттиктер; В) Чжурчжендер;

Г) Саха-якуттар; Д) Тувалыктар;

271. Кто разгромил государство киданей Ляо, ослабший внутренними войнами, в результате значительная часть киданей была оттеснена на запад, в пределы государства Караханидов?

А) Чюрчюты; Б) Тибетцы; В) Чжурчжени;

Г) Саха-якуты; Д) Тувинцы;

272. Мусуман жазма булактарындагы маалыматтар боюнча кара кидандардын (кара кытайлар) батышка чегингенден кийин (XII кылымдын башы) ээлик кылып калган жерлери:

А) Хорасан жерлери; Б) Дешти-Кыпчак талаасы;

В) Тохаристан жерлери;

Г) Жетисуу жана ага жамаатташ аймактар;

Д) Гирджистан жерлери;

272. Регионы расселения кара киданей (кара китаев) после их отступления на запад (начало XII в.), по сведениям мусульманских письменных источников:

А) Хорасан; Б) Степи Дешти-Кипчака;

В) Тохаристан;

Г) Семиречье и сопредельные территории; Д) Гирджистан;

273. Мусулман жазма булактарындагы маалыматтар боюнча кара кидандар (кара кытайлар) батышка чегингенден кийин (XII кылымдын башы) алар ээлик кылып калган аймак мурун кайсыл мамлекеттин курамында болгон?

А) Караханий; Б) Чагатай; В) Алтын Ордо;

- Г) Хорезмшах; Д) Давань;

273. По сведениям мусульманских письменных источников, в пределы какого государства раньше входили регионы, куда в начале XII века были оттеснены кидане (кара китаи)?

- А) Караханий; Б) Чагатай; В) Золотая Орда;
Г) Хорезмшахов; Д) Давань;

274. XII – XIII кылымдарда жаңы этникалык чөйрөдө орто азиялык түрктөргө «кара кытай» деген ат менен белгилүү болгон кидандарда кандай этникалык процесстер жүргөн?

- А) Манчжурлашуу; Б) Түрктөшүү; В) Кытайлашуу;
Г) Перстешүү; Д) Пуштундашуу;

274. Какие этнические процессы происходили среди кара киданей в новой этнической среде в XII – XIII веках; они были известны тюркам как «кара китаи»:

- А) Маньчжуризация; Б) Тюркизация; В) Китаизация;
Г) Персизация; Д) Пуштунизация;

275. XIII кылымдын баш ченинен тартып кара-кытайлар (кидандар) башка түрк-монгол уруулары менен бирге Жетисуудан батышты көздөй миграцияга катышып, кайсыл элдердин арасына сиңип кетишкен?

- А) Орус, украин, белорус, армян, грек;
Б) Казак, кыргыз, өзбек, каракалпак, ногой, башкыр, гагауз ж. б.;
В) Немец, француз, швед, финн, угор, балт, суоми ж. б.;
Г) Литва, латыш, эстон, карел, финн, вепс, манси ж. б.;
Д) Инк, майя, кечуа, чибче, оромо, орок, орох ж. б.;

275. В начале XIII века кара китаи (кидане) вместе с другими тюрко-монгольскими племенами продвинулись из Семиречья в сторону Запада. Среди каких народов и племен здесь они смешались?

- А) Русские, украинцы, белорусы, армяне, греки;
Б) Казахи, киргизы, узбеки, каракалпаки, ногайцы, башкиры, гагаузы и др.;
В) Немцы, французы, шведы, финны, угры, балты, суоми и др.;
Г) Литовцы, латыши, эстонцы, карелы, финны, вепсы, манси и др.;
Д) Инки, майя, кечуа, чибче, оромо, ороки, орочи и др.;

276. XIII кылымдын баш ченинен тартып кара-кытайлар (кидандар) башка түрк-монгол уруулары менен бирге Жетисуудан кайсыл багытта миграцияга катышып, казак, кыргыз, өзбек, каракалпак,

ногой, башкыр, гагауз ж. б. у. с. түрк элдеринин арасында сиңип кетишкен?

- А) Батышка; Б) Чыгышка; В) Түндүк-чыгышка;
Г) Түштүккө; Д) Түндүккө;

276. В каком направлении из Семиречья в начале XIII века продвинулись кидане (кара китаи) вместе с другими тюрко-монгольскими племенами, и в дальнейшем смешались с казаками, киргизами, узбеками, каракалпаками, ногайцами, башкирами, гагаузами и другими тюркскими народами?

- А) Запад; Б) Восток; В) Северо-восток;
Г) Юг; Д) Север;

277. XIII кылымдын баш чендеринде Жетисуу аймагында наймандарга баш ийип калган кара кытайлар (кидандар) көп узабай кимдин бийлигин таанууга аргасыз болушту?

- А) Барс бег; Б) Шейбани хан; В) Абдулла хан;
Г) Чынгыз хан; Д) Күчүм хан;

277. Чью власть были вынуждены признать кидане (кара китаи) в начале XIII века, находившиеся ранее под властью найманов в Семиречье?

- А) Барс бег; Б) Шейбани хан; В) Абдулла хан;
Г) Чингис хан; Д) Кучум хан;

278. Кыргыз, казак, өзбек, каракалпак, башкорт, ногой, гагауз ж. б. түрк элдеринин санжыраларында «кытай», «кара кытай» сыяктуу этнонимдердин учурашы кандай этникалык процесстер жөнүндө маалымат берет?

- А) VI к. кидандардын (кара кытайлардын) аталган элдердин арасында аралашып, сиңип кетүүсү;
Б) VIII к. кидандардын (кара кытайлардын) аталган элдердин үстүнөн бийликте болушу;
В) IX к. кидандардын (кара кытайлардын) Жетисуудагы кулчулук абалы;
Г) XV к. кидандардын (кара кытайлардын) Турандагы этносаысий бийликте болушу;
Д) XII к. кидандардын (кара кытайлардын) аталган элдердин арасында аралашып сиңип кетүүсү;

278. О каком этническом процессе может свидетельствовать тот факт, что в генеалогических преданиях кыргызов, казахов, узбеков, каракалпаков, башкир, ногайцев, гагаузов и других тюркских народов встречается этноним «кытай», «кара кытай» и др.?

- А) Смешение, растворение киданей (кара китаев) среди вышеназванных народов в VI в.;
Б) Политическое господство киданей (кара китаев) над вышеназванными народами в VIII в.;

- В) Рабское (подчиненное) положение киданей (кара китаев) в Семиречье в IX в.;
- Г) Этнополитическое господство киданей (кара китаев) в Туране в XV в.;
- Д) Смешение, растворение киданей (кара китаев) среди вышеназванных народов в XII в.;

279. Кыргыз, казак, өзбек, каракалпак ж. б. түрк элдеринин санжыраларында «кытай» деген этнонимдин учурашын аталган элдердин кайсыл мамлекеттин курамында болушу менен түшүндүрсө болот?

- А) Кидан мамлекетинде; Б) Цинь империясында;
- В) Чагатай улусунда; Г) Алтын Ордодо;
- Д) Кытай мамлекетинде;

279. В генеалогических преданиях кыргызов, узбеков, казахов, каракалпаков и других тюркских народов встречается этноним «кытай»; с вхождением этих народов в состав какого государства можно это объяснить?

- А) В государстве Киданей; Б) В империи Цинь;
- В) В улусе Чагатай; Г) В Золотой Орде;
- Д) В государстве Китай;

280. Азыркы кыргыздардын «кесек» уруусунун курамындагы «аргын» аттуу уруктун Кытай жазма булактарындагы маалыматтар боюнча VII – VIII кылымдарда жашаган аймактары;

- А) Азыркы Монголиянын түндүк-чыгышы;
- Б) Азыркы Монголиянын түндүк-батышы;
- В) Азыркы Монголиянын түштүк-чыгышы;
- Г) Орто кылымдардагы Мавераннахр;
- Д) Азыркы Монголиянын түштүк-батышы;

280. Регионы расселения «аргынов» в VII – VIII веках, по данным китайских письменных источников; ныне они входят в родоплеменной состав кыргызов группы «кесек»:

- А) Северо-восток современной Монголии;
- Б) Северо-запад современной Монголии;
- В) Юго-восток современной Монголии;
- Г) Средневековый Мавераннахр;
- Д) Юго-запад современной Монголии;

281. Азыркы кыргыздардын «кесек» уруусунун курамындагы «аргын» уругунун Кытай жыл баяндары («Тан-шу») боюнча VII – VIII кылымдарда мекендеген аймагы:

- А) Сахалин аралдары;

- Б) Азыркы Монголиянын түндүк-чыгышы;
- В) Азыркы Чукотка мейкиндиги;
- Г) Тохаристан жерлери; Д) Бактрия жерлери;

281. Регионы расселения «аргынов» в VII – VIII веках, по данным китайского источника «Тан-шу»; ныне они входят в родоплеменной состав кыргызов группы «кесек»:

- А) Острова Сахалин;
- Б) Северо-восток современной Монголии;
- В) Регионы современной Чукотки; Г) Тохаристан;
- Д) Бактрия;

282. Азыркы кыргыздардын «кесек» уруусунун курамындагы «аргын» уругу VII – VIII кылымдарда Кытай жыл баяндарындагы («Тан-шу») маалыматтар боюнча азыркы Монголиянын түндүк-чыгышын мекендеген деген пикирди ким айткан?

282. Кто высказал предположение, что род «аргын», ныне входящий в состав племени «кесек» у кыргызов, по данным китайских письменных источников («Тан-шу») в VII – VIII веках расселялось в регионах к северо-востоку от современной Монголии?

- А) С.А.Токарев; Б) Н.А.Аристов; В) В.Н.Басилов;
- Г) В.В.Бартольд; Д) Г.О.Авляев;

283. Азыркы кыргыздарды «кесек» уруусунун курамындагы «аргын» уругу VII – VIII кылымдардагы Кытай жыл баяндарында кандай аталышта кездешет?

283. В какой транскрипции встречается название рода «аргын» в китайских хрониках VII – VIII веков?

- А) Басими; Б) Арагун; В) Арвин;
- Г) Бест; Д) Арвигун;

284. Азыркы кыргыздардын «кесек» уруусунун курамындагы «аргын» уругунун Рашид ад-Диндин маалыматтары боюнча эрте орто кылымдардагы колдонгон тили:

- А) Тунгус; Б) Манчжур; В) Айн;
- Г) Монгол; Д) Түрк;

284. Язык раннесредневековых «аргынов», по сведениям Рашид ад-Дина; ныне они входят в родоплеменной состав кыргызов группы «кесек»:

- А) Тунгусский; Б) Маньчжурский; В) Айнский;
- Г) Монгольский; Д) Тюркский;

285. Рашид ад-Диндин маалыматтары боюнча азыркы кыргыздардын «кесек» уруусунун курамындагы «аргын» колдонгон тили:

- А) Тунгус; Б) Манчжур; В) Огуз;
Г) Айн; Д) Монгол;

285. Язык раннесредневековых «аргинов» по сведениям Рашид ад-Дина; ныне они входят в родоплеменной состав кыргызов группы «кесек»:

- А) Тунгусский; Б) Маньчжурский; В) Огузский;
Г) Айнский; Д) Монгольский;

286. Азыркы кыргыздардын «кесек» уруусунун курамындагы «аргын» уругунун XI – XII кк. карата мекендеген аймагы:

- А) Тарбагатайдан түндүктө, кыпчактардан чыгышта, наймандардан батышта;
Б) Тарбагатайдан түштүктө, кыпчактардан батышта, наймандардан чыгышта;
В) Тарбагатайдан чыгышта, айндардан батышта, ороктордон түндүктө;
Г) Тарбагатайдан батышта, Тохаристандан түштүктө, Парфиядан чыгышта;
Д) Мавераннахрдан батышта, Аралдан түндүк-чыгышта;

286. Регионы расселения аргынов в XI – XII вв.; в настоящее время аргыны являются составной частью племени «кесек» у кыргызов:

- А) К северу от Тарбагатая, к востоку от кипчаков, к западу от найманов;
Б) К югу от Тарбагатая, к западу от кипчаков, и к востоку от найманов;
В) К востоку от Тарбагатая, к западу от айнов, к северу от орочей;
Г) К западу от Тарбагатая, к югу от Тохаристана, к востоку от Парфии;
Д) К западу от Мавераннахра, к северо-востоку от Аральского моря;

287. Азыркы кыргыздардын «кесек» уруусунун курамындагы «аргын» уругунун кечки орто кылымдарда (XIV – XV кк.) колдонгон тили:

- А) Моңгол; Б) Түрк; В) Калмак;
Г) Кытай; Д) Тибет;

287. Язык позднесредневековых (XIV – XV вв.) аргынов; в настоящее время аргыны являются составной частью племени кесек у кыргызов:

- А) Монгольский; Б) Тюркский; В) Калмыцкий;
Г) Китайский; Д) Тибетский;

288. Азыркы кыргыздардын «кесек» уруусунун курамындагы аргын уругу байыркы кайсыл элдерде, кандай кездешет?

- А) Монголдордогу «аргун» жана калмактардагы «урган» уруусу катары;
Б) Калмактардагы «аргун» жана монголдордогу «урган» уруусу катары;

В) Азыркы хакастардагы «кызыл» уруусу жана казактардын Орто жүзүндөгү ири уруу катары;

- Г) Татарлардагы «аргы» жана башкорттордогу «урга» ири уруусу катары;
Д) Казактардын Улуу жүзүндөгү жана каракалпактардагы «ырга» уруусу катары;

288. Под каким названием и у каких народов прежде встречался род аргын, ныне входящий в состав племени «кесек» у кыргызов?

- А) Как роды «аргун» у монголов и «урган» у калмыков;
Б) Как роды «аргун» у калмыков и «урган» у монголов;
В) Как крупное племя «кызыл» у хакасов и племя в составе Средней Орды у казахов;
Г) Как роды «аргы» у татар и «урга» у башкир;
Д) Как племя «ырга» в составе Старшей Орды у казахов и племя у каракалпаков;

289. Азыркы кыргыздардын «кесек» уруусунун курамындагы «аргын» уругу Чыңгыз хандын көчмөн империясына баш ийип берүү менен бирге кайсыл жерге журт которушкан?

- А) Жетисуу; Б) Мавераннахр; В) Тохаристан;
Г) Чыгыш Түркстан; Д) Астрахань;

289. В какой регион были оттеснены «аргины», признавшие власть только что созданной кочевой империи Чингис хана; ныне они входят в родоплеменной состав кыргызов группы «кесек»:

- А) Семиречье; Б) Мавераннахр; В) Тохаристан;
Г) Восточный Туркестан; Д) Астрахань;

290. Тарыхый маалыматтарга караганда «аргын» этнокомпоненти кыргыздардын курамына качан (кылымдары) кирген?

290. По данным исторических источников когда (века) мог войти этнокомпонент «аргын» в состав кыргызов?

- А) IV – VI; Б) VII – XII; В) II – V;
Г) IX – XV; Д) XIII – XVI;

291. Теги моңгол тилдүү деп божомолдонгон «аргын» аттуу ири урук азыр кыргыздардын кайсыл уруусунун курамында?

291. Предполагаемое монголоязычное племя «аргын» в настоящее время входит в состав племени ... у кыргызов:

- А) Кесек; Б) Бугу; В) Адигине;
Г) Солто; Д) Мундуз;

292. Азыркы кыргыздардын «кесек» уруусунун курамындагы «аргын» уругунун негизги жашаган аймагы:

- А) Каратегин (Тажикстан); Б) Нарын; В) Чүй;
Г) Талас; Д) Жети-Суу;

292. Основные места расселения рода аргын в составе племени кесек у кыргызов:

- А) Каратегин (Таджикистан); Б) Нарын; В) Чуй;
Г) Талас; Д) Семиречье;

293. «Аргын» этникалык аталышы Алтай аймагындагы Аргун дарыясынын аталышынан келип чыгат деген көз карашты ким айткан?

293. Кто высказал мнение, что этноним «Аргын» происходит от названия реки Аргун на Алтае?
А) Рашид ад-Дин; Б) Абул Гази; В) Н.А.Аристов;
Г) Мухаммед Хайдар; Д) А.Н.Бернштам;

294. Түрколог Г.Г.Мусабаев «аргын» этнониминин монгол тилиндеги маанисин кандай аныктаган?

- А) Ала уйлуулар, ала уй баккандар;
Б) Мал багуучу, мал баккандар;
В) Топоз же кутас баккандар;
Г) Түрк-монгол, тунгус-манчжур тилдүүлөр;
Д) Ала чапан кийгендер;

294. Тюрколог Г.Г.Мусабаев предполагает, что этноним «аргын» в монгольских языках означает ... :

- А) Имеющие коров черно-белой, пестрой масти;
Б) Скотоводы; В) Яководы;
Г) Тюрко-монгольско- и тунгусо-манчжуроязычные;
Д) Пестрохалатные;

295. Кереиттер Чынгыз хандын жаңы түптөлүп жаткан көчмөн империясына качан (жылы) баш ийишкен?

295. Когда (год) кереиты признали покорность только что созданной кочевой империи Чингис хана?
А) 1193; Б) 1223; В) 1203; Г) 1233; Д) 1243;

296. Чынгыз хандын көчмөн империясына баш ийип берүү менен кереиттер кайсыл багытта көчүп журт которушкан ?

- А) Түндүк; Б) Түндүк-чыгыш; В) Түштүк;
Г) Батыш; Д) Чыгыш;

296. Признав власть кочевой империи Чингис хана, кереиты продвинулись в сторону ... :

- А) Север; Б) Северо-восток; В) Юг;
Г) Запад; Д) Восток;

297. Кереит уруусунун X – XI кк. колдонгон тили:

- А) Монгол; Б) Айн; В) Пуштун;
Г) Манчжур; Д) Якут (саха);

297. Язык кереитов в X – XI вв.:

- А) Монгольский; Б) Айнский; В) Пуштунский;
Г) Маньчжурский; Д) Якутский (саха);

298. XII – XIII кылымдардагы кереиттердин диний ишеними:

298. Вероисповедание кереитов в XII – XIII веках:

- А) Христиан (несториан); Б) Ислам;
В) Иудаизм; Г) Синтоизм; Д) Манихей;

299. XI – XII кылымдарда кереиттердин байырлаган аймактары:

- А) Тигр жана Евфрат дарыяларынын ортолугу;
Б) Онон жана Керулен дарыяларынын ортолугу;
В) Аму жана Сыр дарыяларынын ортолугу;
Г) Фергана өрөөнү; Д) Кашка дарыянын алаптары;

299. Регионы расселения кереитов в XI – XII веках:

- А) Междуречье рек Тигр и Евфрат;
Б) Междуречье рек Онон и Керулен;
В) Междуречье Аму-Дарьи и Сыр-Дарьи;
Г) Ферганская долина; Д) Берега Кашка-Дарьи;

300. XIII кылымда батышты көздөй ооп сүрүлгөн монгол тилдүү кереиттердин XIV – XVI кылымдарга карата колдонуп калган тили:

- А) Тунгус тилдеринин бир диалектиси;
Б) Манчжур тилдеринин бир диалектиси;
В) Кыпчак тилдеринин бир диалектиси;
Г) Калмак тилдеринин бир диалектиси;
Д) Огуз тилдеринин бир диалектиси;

300. В XIII веке монголоязычные кидане продвинулись в сторону запада и какой язык уже использовали в XIV – XVI веках?

- А) Один из диалектов тунгусских языков;
Б) Один из диалектов маньчжурских языков;
В) Один из диалектов кипчакских языков;

- Г) Один из диалектов калмыцких языков;
Д) Один из диалектов огузских языков;

301. «Кереит» этнониминин чечмелениши боюнча Абул Гази Бахадур хандын пикири:

- А) «Кара уй»; Б) «Кара буура»; В) «Кара доңуз»;
Г) «Кара мышык»; Д) «Кара кой»;

301. По предположению Абул Гази Бахадур хана этноним «кереит» означает ...:

- А) «Черная корова»; Б) «Черный верблюд-самец»;
В) «Черный кабан»; Г) «Черный кот»; Д) «Черная овца»;

302. «Кереит» этникалык аталышы Саян-Алтай тоо кыркаларына канатташ аккан Кирей суусуна байланыштуу келип чыгат деген көз карашты ким айткан?

302. Кто высказал мнение, что этноним «кереит» происходит от названия реки Кирей на Саяно-Алтае?

- А) Рашид ад-Дин; Б) Абул Гази Бахадур хан;
В) Мухаммед Хайдар;
Г) А.Н.Бернштам; Д) Н.А.Аристов;

303. «Кереит» сөзүнүн калмак-монгол тилдериндеги мааниси:

- А) «Кара мышыктар»; Б) «Кара дөбөттөр»; В) «Каргалар»;
Г) «Кара уйлар»; Д) «Кара бууралар»;

303. Этноним «кереит» в калмыцко-монгольских языках означает ...:

- А) «Черные кошки»; Б) «Черные собаки»; В) «Вороны»;
Г) «Черные коровы»; Д) «Черные верблюды-самцы»;

304. «Кереит» этникалык аталышы байыркы тотемдик жаныбар итке байланыштырылып, «кара ит», «чоң ит» деген маанилерди берет деген пикирди ким айткан?

304. Кто высказал мнение, что этноним «кереит» происходит от названия древнего тотемного животного – собаки, и что в переводе означает «черная собака», «большая собака»?

- А) Рашид ад-Дин; Б) Абул Гази Бахадур хан;
В) Мухаммед Хайдар; Г) Р.Х.Кереитов; Д) А.Н.Бернштам;

305. Тарыхый маалыматтарга караганда кереиттер кыргыздардын курамына качан (кылымы) этнокомпонент катары кирип калган?

305. По историческим сведениям когда (века) кереиты могли войти как этнокомпонент в родо-племенной состав кыргызов?

- А) XII – XIII; Б) V – VI; В) VI – VII;
Г) VIII – IX; Д) XV – XVI;

306. Теги монгол тилдүү кереит аттуу ири урук азыр кыргыздардын кайсыл уруусунун курамында?

306. Генетически монголоязычные «кереиты» в настоящее время являются составной частью племени ... у кыргызов:

- А) Бугу; Б) Адигине; В) Солто;
Г) Дөөлөс; Д) Мундуз;

307. Кыргыз, казак, каракалпак, ногой ж. б. түрк элдеринин санжыраларында «керей», «кереит», «керейли» сыяктуу этнонимдердин учурашы кандай этникалык процесс жөнүндө маалымат берет?

А) VI к. кереиттердин аталган элдердин арасында аралашып, синип кетүүсү;

Б) VIII к. кереиттердин аталган элдердин үстүнөн бийликте болушу;
В) XIII – XIV кк. кереиттердин аталган элдердин арасында аралашып, синип кетүүсү;

Г) IX к. кереиттердин Жетисуудагы кулчулук абалы;

Д) XVI к. кереиттердин Турандагы этносаясий бийликте болушу;

307. В генеалогических преданиях кыргызов, казахов, каракалпак, ногайцев и других тюркских народов встречается этноним «керей», «кереит», «керейли». О каком этническом процессе это может свидетельствовать?

А) Смешение, растворение кереитов среди вышперечисленных народов в VI в.;

Б) Политическое господство кереитов над вышеназванными народами в VIII в.;

В) Смешение, растворение кереитов среди вышеназванных народов в XIII – XIV вв.;

Г) Зависимое (рабское) положение кереитов в Семиречье в IX в.;

Д) Этнополитическое господство кереитов в Туране в XVI в.;

308. Хайду хандын аскерлеринин басымдуу бөлүгү керей жана найман урууларынан болгондугун ким белгилеп кеткен?

308. Кто отметил, что значительная часть войск хана Хайду состояла из племени кирей и найман?

- А) Рашид ад-Дин; Б) Абул Гази Бахадур хан;
В) В.В.Бартольд; Г) Н.А.Аристов; Д) А.Н.Бернштам;

309. Кыргыздардын «ичкиликтер» (булгачылар) уруулук тобунун курамына кирип калган наймандар VIII кылымда Кытай жазма булактарындагы маалыматтар боюнча кайсыл аймакта жашашкан?

- А) Уссурияда; Б) Даурияда;
- В) Иртыш дарыясынын бойлорунда;
- Г) Волга суусунун төмөнкү алабында;
- Д) Байкал көлүнүн түштүгүндө;

309. Регионы проживания найманов в VIII веке по данным китайских письменных источников; ныне они входят в родоплеменной состав кыргызов группы «ичкилик» (булгачы):

- А) Уссурия; Б) Даурия; В) Побережья Иртыша;
- Г) Низовья реки Волга; Д) К югу от озера Байкал;

310. XII – XIII кылымдардагы наймандардын диний ишеними:

310. Вероисповедание найман в XII – XIII веках:

- А) Ислам; Б) Иудаизм; В) Синтоизм;
- Г) Христиан (несториан); Д) Манихей;

311. XIII кылымдын баш ченинде Чынгыз хандын аскерлеринин кысымы астында наймандар кайсыл аймактарга сүрүлгөн?

- А) Тохаристан, Гирджистан, Алтышар;
- Б) Кашкар, Жетисуу, Фергана;
- В) Дешти-Кыпчак, Поволжье, Урал;
- Г) Атрек, Хорасан, Мангышлак;
- Д) Крым, Ногой, Казан хандыктары;

311. В какие регионы были оттеснены найманы под натиском войск Чингис хана в начале XIII века?

- А) Тохаристан, Гирджистан, Алтышар;
- Б) Кашгар, Семиречье, Фергана;
- В) Дешти-Кипчак, Поволжье, Урал;
- Г) Атрек, Хорасан, Мангышлак;
- Д) Крымское, Ногайское, Казанское ханства;

312. XIII кылымдын баш чендеринде Чынгыз хандын аскерлеринин кысымы астында наймандар Фергана, Жетисуу жана Кашкарды көздөй чегинишкен. Ошол кезде алардын хандары кимдер болушкан?

- А) Эшбото хан, Нарбото хан;
- Б) Таян хан, Күчлүк хан;
- В) Гуюк хан, Алдаяр хан;
- Г) Абулгази хан, Закир хан;
- Д) Абулхайр хан, Шейбани хан;

312. В начале XIII века под натиском войск Чингис хана найманы были оттеснены в Фергану, Семиречье и Кашгар; назовите ханов найман в то время?

- А) Эшбута хан, Нарбута хан; Б) Таян хан, Кучлук хан;
- В) Гуюк хан, Алдаяр хан; Г) Абулгази хан, Закир хан;
- Д) Абулхайр хан, Шейбани хан;

313. Рашид ад-Диндин маалыматтары боюнча наймандар кыргыздар менен кайсыл мезгилден (кылымы) тыгыз алакалаш болушкан?

313. С какого времени (век), по сведениям Рашид ад-Дина, найманы были в тесных взаимоотношениях с кыргызами?

- А) IX; Б) XIV; В) XV; Г) XII; Д) XVI;

314. «Найман» этнониминин монгол-бурят тилдериндеги сандык мааниси:

314. Числовое значение этнонима «найман» в бурят-монгольских языках:

- А) 7; Б) 6; В) 5; Г) 4; Д) 8;

315. Академик В.В.Бартольд «найман» этнонимин кандай чечмелеген?

- А) Сегиз уруктун (уруунун) бирикмеси, союзу;
- Б) Тогуз уруктун (уруунун) бирикмеси, союзу;
- В) Жети уруктун (уруунун) бирикмеси, союзу;
- Г) Кырк уруктун (уруунун) бирикмеси, союзу;
- Д) Отуз уруктун (уруунун) бирикмеси, союзу;

315. Значение этнонима «найман» по мнению академика В.В.Бартольда:

- А) Объединение или союз восьми родов (племен);
- Б) Объединение или союз девяти родов (племен);
- В) Объединение или союз семи родов (племен);
- Г) Объединение или союз сорока родов (племен);
- Д) Объединение или союз тридцати родов (племен);

316. «Найман» этноними Катун дарыясынын куймасы болгон Найма суусунун аталышынан келип чыккан деген пикирдин автору ким?

316. Кто является автором мнения, что этноним «найман» происходит от названия реки Найма, впадающей в реку Катунь?

- А) В.В.Бартольд; Б) Н.А.Аристов; В) А.Н.Бернштам;
Г) С.М.Абрамзон; Д) Н.В.Кюнер;

317. Тарыхый маалыматтарга караганда наймандар кыргыздардын курамына качан (кылымы) этнокомпонент катары кирген?

317. Когда (век), по данным исторических источников, найманы могли войти в состав кыргызов как этнокомпонент?

- А) V – VI; Б) VI – VII; В) XI – XII;
Г) XIII – XIV; Д) XV – XVI;

318. Кыргыздардын булгаачылар уруулук тобунун курамындагы «конурат» уруусу качантан (кылымы) бери белгилүү?

318. С какого времени (век) известно племя «конгурат», ныне входящий в состав родоплеменной структуры булгаачы у кыргызов?

- А) VI; Б) X; В) XVI; Г) XIII; Д) XV;

319. Азыркы кыргыздардын булгаачылар уруулук тобунун курамындагы «конурат» уруусу XIII кылымда кайсыл аймакта жашаган?

- А) Мавераннахр; Б) Азыркы Монголиянын аймактары;
В) Хорасан; Г) Парфия; Д) Бактрия;

319. Регионы расселения племени «конгурат» в XIII в.; ныне оно в составе родоплеменной структуры булгаачы у кыргызов:

- А) Мавераннахр; Б) Регионы нынешней Монголии;
В) Хорасан; Г) Парфия; Д) Бактрия;

320. Рашид ад-Диндин маалыматтары боюнча азыркы кыргыздардын булгаачылар уруулук тобунун курамындагы «конурат» уруусу кайсыл хандын тушунда өзгөчө сый-урматка ээ болушкан?

- А) Мухаммед Али хан; Б) Чынгыз хан; В) Кудаяр хан;
Г) Шейбани хан; Д) Мадали хан;

320. При каком хане, по сведениям Рашид ад-Дина, представители племени «конгурат» пользовались особым почетом и уважением; ныне племя «конгурат» входит в состав родоплеменной структуры булгаачы у кыргызов?

- А) Мухаммед Али хан; Б) Чингис хан; В) Кудаяр хан;
Г) Шейбани хан; Д) Мадали хан;

321. Кыргыздардын булгаачылар уруулук тобунун курамындагы «конурат» уруусу Чынгыз хандын жеңиштүү жүрүштөрүнө катышып, кайсыл багытта журт которушкан?

- А) Чыгыш; Б) Түндүк-чыгыш;
В) Түштүк-чыгыш; Г) Түштүк; Д) Батыш;

321. В каком направлении продвинулись представители племени «конгурат», участвуя в военных походах Чингис хана; ныне это племя входит в состав родоплеменной структуры булгаачы у кыргызов?

- А) Восток; Б) Северо-восток; В) Юго-восток;
Г) Юг; Д) Запад;

322. Абул Гази Бахадур хандын (XVI к.) «Түрк санжырасындагы» маалыматтар боюнча «конураттардын» колдонгон тили:

- А) Монгол; Б) Тунгус; В) Манчжур;
Г) Катаган; Д) Пуштун;

322. Язык конгуратов, по данным сочинения «Родословная тюрков» (XVI в.) Абул Гази Бахадур хана:

- А) Монгольский; Б) Тунгусский; В) Маньчжурский;
Г) Катаганский; Д) Пуштунский;

323. Кыргыз, казак, каракалпак, өзбек, башкыр, ногой ж. б. түрк элдеринин санжыраларында «конурат», «гунграт» сыяктуу этнонимдердин учурашы кандай этникалык процесстер жөнүндө маалымат берет?

А) VI к. конураттардын аталган элдердин арасында аралашып, сиңип кетүүсү;

Б) XIII – XV кк. конураттардын аталган элдердин арасында аралашып сиңип кетүүсү;

В) VIII к. конураттардын аталган элдердин үстүнөн бийликте болушу;

Г) IX к. конураттардын Жетисуудагы кулчулук абалы;

Д) XVI к. конураттардын Хорасандагы этносаясий бийлиги;

323. О каких этнических процессах может свидетельствовать тот факт, что этнонимы «конгурат», «гунграт» встречаются в генеалогических преданиях кыргызов, казахов, каракалпаков, узбеков, башкир, ногайцев и др. тюркских народов?

А) Смешение, растворение конгуратов среди вышеназванных народов в VI в.;

Б) Смешение, растворение конгуратов среди вышеназванных народов в XIII – XV вв.;

В) Политическое господство конгуратов над вышеназванными народами в VIII в.;

Г) Зависимое (рабское) положение конгуратов в Семиречье в IX в.;

Д) Этнополитическое господство конгуратов в Хорасане в XVI в.;

324. Кыргыздардын Мундуз уруусунун курамындагы «Сулдуз» уругу тарыхта качантан бери белгилүү?

- А) Б. з. ч. I миң жылдыктан; Б) XVI – XVII кылымдардан;
В) Орто кылымдардан; Г) XVIII кылымдан;
Д) XIX кылымдан;

324. С какого времени (века) известен в истории род «Сулдуз», ныне входящий в состав племени Мундуз у кыргызов?

- А) I тыс. до н. э.; Б) XVI – XVII; В) Средние века;
Г) XVIII; Д) XIX;

325. Кыргыздардын Мундуз уруусунун курамындагы «Сулдуз» уругунун XIII – XIV кылымдардагы жашаган аймактары:

- А) Чыгыш Түркстан, Гоби; Б) Урал, Поволжье;
В) Даурия, Уссурия;
Г) Мавераннахр, Хорасан, Азербайжан, Иран;
Д) Чыгыш Сибирь, Юкотан;

325. Регионы расселения рода «Сулдуз» в XIII – XIV веках; ныне это подразделение входит в состав племени Мундуз у кыргызов:

- А) Восточный Туркестан, Гоби; Б) Урал, Поволжье;
В) Даурия, Уссурия;
Г) Мавераннахр, Хорасан, Азербайджан, Иран;
Д) Восточная Сибирь, Юкотан;

326. Сулдуз уругу кыргыздардын этникалык курамына качан (доору) кирген?

- А) Батыш Түрк каганаты; Б) Моголистан;
В) Карлук каганаты; Г) Караханий; Д) Эфталит;

326. Когда (время, эпоха) род «сулдуз» вошел в этнический состав кыргызов?

- А) Западно-тюркский каганат; Б) Государство Моголистан;
В) Карлукский каганат; Г) Государство Караханидов;
Д) Государство Эфталитов;

327. Мурун монгол тилдеринин биринде (батыш бутагы) сүйлөп, азыркы кезде кыргыздардын курамына жуурулушуу процесси аяктап бара жаткан этнографиялык топ кайсы?

- А) Сарт калмак; Б) Когуре; В) Айн;
Г) Тажик; Д) Өзбек;

327. Какая этнографическая группа в составе кыргызов в былые времена говорила на языке, составляющем западную ветвь

монгольских языков, а ныне завершается процесс их смешения среди кыргызов?

- А) Сарт калмак; Б) Когуре; В) Айн; Г) Тажик; Д) Узбек;

328. Сарт калмактардын мурунку кездеги тутунган дини:

328. Вероисповедание сарт калмыков в прежние времена:

- А) Иудаизм; Б) Ламаизм; В) Синтоизм;
Г) Ислам; Д) Христианство;

329. Көл кылаасынын Бөрүбаш, Челпек, Зындан, Каракыя, Ак-Булак айылдарында туруп, кыргыздар менен жуурулушуп бара жаткан этнографиялык топ:

- А) Уйгур; Б) Тажик; В) Сарт калмак; Г) Айн; Д) Когуре;

329. Определите этнографическую группу, которая расселена в Прииссыккульских селах Бөрүбаш, Челпек, Зындан, Кара-Кыя, Ак-Булак; ныне у них завершается процесс смешения и растворения среди кыргызов:

- А) Уйгур; Б) Тажик; В) Сарт калмак; Г) Айн; Д) Когуре;

330. Чыңгыз хан баш ийип берүү талабы менен өз элчилерин кыргыздарга качан (жылы) жиберген?

330. Когда (год) Чингис хан отправил своих послов к кыргызам с требованием покорности и подданства?

- А) 1197; Б) 1207; В) 1202; Г) 1217; Д) 1227;

331. XIII кылымдын жыйырманчы жылдарынан кыргыздардын өлкөсү Кытай жана Монголия менен бирге Чыңгыз хандын уулдарынын кимисинин эликтеринин курамына кирип турган?

331. Во владения какого из сыновей Чингис хана входила территория Кыргызстана, вместе с Китаем и Монголией в 20-х годах XIII века?

- А) Батый; Б) Хубилай; В) Тулуй;
Г) Эсугэй; Д) Чагатай;

332. Кашкар менен Фергананын ортолугундагы тоолордо XV кылымдарда кыргыздарга тиешеси бар кайсыл уруунун көчүп жүргөндүгү жөнүндө маалыматтарды Султан Бабурдун «Бабур Намэ» аттуу эмгегинен билебиз?

- А) «Черик», «Чарык»;
Б) «Жаңырык», «Кыйкырык»;
В) «Азык», «Түлүк»;
Г) «Чогрек» же «Чаграк»;
Д) «Ашык», «Машык»;

332. Какое племя, имеющее отношение к кыргызам, по сведениям Султана Бабура («Бабур Намэ»), в XV веке кочевало в горах между Кашгарией и Ферганой?

- А) «Черик» или «Чарык»;
- Б) «Жангырык» или «Кыйкырык»;
- В) «Азык» или «Тюлюк»;
- Г) «Чогрек» или «Чаграк»;
- Д) «Ашык» или «Машык»;

333. Азыркы мургабдык кыргыздардын курамындагы «чогорок» уругу XVI кылымда Ош шаарына жамаатташ тоолордо жашаган деген маалыматты кайсыл тарыхый булактан билебиз?

- А) «Жахан Намэ»; Б) «Мин ши»; В) «Кут алчу билим»;
- Г) «Девону лугат ат Түрк»; Д) «Бабур Намэ»;

333. В каком из исторических источников содержится сведение, что племя чогорок в XVI веке кочевало в горах вокруг города Ош; это племя ныне в составе родоплеменной структуры кыргызов Мургаба:

- А) «Джахан Намэ»;
- Б) «Мин ши»; В) «Кутадгу билиг»;
- Г) «Девону лугат ат Тюрк»;
- Д) «Бабур Намэ»;

334. Кыргыздардын курамындагы «чогорок» уругунун этимологиялык мааниси:

- А) Бүркүт уруусу; Б) Хан сарайынын сакчылары;
- В) Чокморлуу уруу; Г) Балтачандар; Д) Найзачылар;

334. Этимологическое значение рода «чогорок» в родоплеменном составе кыргызов:

- А) Племя орла;
- Б) Охранники дворца хана;
- В) Племена, вооруженные набалдашником;
- Г) Племена, вооруженные топорами;
- Д) Племена, вооруженные пиками;

335. Тажикстандын аймагындагы кыргыздар жашаган Каратегин жергесинин аталышын кандай уламышка байланыштырса болот?

- А) Теги кара таман адамдар жашаган жер;
- Б) Кара малга бай калк жашаган жер;
- В) Жалаң кара түстүү жылкыларга бай эл жашаган жер;
- Г) Кыртышы кара топурактуу жер;
- Д) Кыргыз уруу башчысы Тегин-Ата жана анын баласы Каранын эли жашаган жер;

335. С какой легендой можно связывать название местности

Каратегин в Таджикистане; ныне там расселены кыргызские племена?

- А) Земля, заселенная простолодинами;
- Б) Земля, заселенная людьми, богатыми на крупный рогатый скот;
- В) Земля, заселенная людьми, богатыми на лошадей черной масти;
- Г) Черноземье;
- Д) Земля, заселенная народом, происходящим от Тегин-Ата и его сына Кара;

336. XVI кылымдын баш ченинде кыргыздардын кайсыл башчысы Моголстан жерлерин ээликке алып, ал жердеги кыргыздарды бириктирүүгө жетишкен?

- А) Барс-бег; Б) Мухаммед-кыргыз; В) Модэ шанюй;
- Г) Атаке баатыр; Д) Шабдан баатыр;

336. Предводитель кыргызов, установивший в начале XVI века свою власть в Моголистане и сумевший объединить кыргызов в этом регионе?

- А) Барс-бег; Б) Мухаммед-киргиз; В) Модэ шанюй;
- Г) Атаке батыр; Д) Шабдан батыр;

337. Кыргыздардын азыркы кезде жашап жаткан аймагынын көпчүлүгү XVI кылымда кайсыл өлкөнүн курамына кирип турган?

337. В состав какого государства входила большая часть нынешней территории Кыргызстана в XVI веке?

- А) Тохаристан; Б) Гирджистан; В) Парфия;
- Г) Моголистан; Д) Бактрия;

338. XVI – XVII кылымдарда замандаштары кыргыздарды кандай сүрөттөшкөн?

- А) Кыргызстандын «эр жүрөк из кубарлары»;
- Б) Моголистандын «жапайы арстандары»;
- В) Ала Тоонун «ак калпак каапырлары»;
- Г) Ала Тоонун «көзгө атар мергендери»;
- Д) Енисейди таштай качкан «суу мурундар»;

338. Как современники характеризовали кыргызов в XVI – XVII вв.?

- А) Отважные «следопыты» Кыргызстана;
- Б) «Дикие львы Моголистана»;
- В) «Белокопачные кафиры Ала-Тау»;
- Г) «Отважные стрелки Ала Тау»;
- Д) «Труссы, покинувшие Енисей»;

339. XVII кылымдын сексенинчи жылдарында Тяньшандык кыргыздар кимдердин бийлиги астында калган?

- А) Монголдордун; Б) Орустардын;
- В) Калмактардын (ойрот);
- Г) Өзбектердин;
- Д) Уйгурлардын;

339. Под чьей властью оказались тяньшанские кыргызы в 80-х годах XVII века?

- А) Монголов; Б) Русских; В) Калмыков (ойрат);
- Г) Узбеков; Д) Уйгуров;

340. XVII кылымдын сексенинчи жылдарында тяньшандык кыргыздардын көпчүлүк бөлүгү калмактар (ойроттор) тарабынан кайсыл аймактарга сүрүлүп чыгарылган?

- А) Арал бойлоруна, Бухара, Хорезм жерлерине;
- Б) Фергана өрөөнүнө, Памир-Алайга, Кашкардын коңшулаш райондоруна;
- В) Каракум, Кызылкум чөлдөрүнө;
- Г) Азыркы Афганистан, Иран аймактарына;
- Д) Енисей, Саян-Алтай жерлерине;

340. В какие регионы была оттеснена большая часть тяньшанских кыргызов калмыкскими (ойратскими) завоевателями в 80-х годах XVII века?

- А) Побережья Аральского моря, Бухарский, Хорезмский оазисы;
- Б) Ферганская долина, Памиро-Алай, сопредельные территории Кашгара;
- В) Пески Каракум и Кызылкум;
- Г) Отдельные регионы Афганистана и Ирана;
- Д) Енисей и Саяно-Алтай;

341. XVII кылымдын сексенинчи жылдарында калмактар (ойроттор) тарабынан Тяньшандан башка аймактарга сүрүлүп чыгарылган кыргыздардын айрым бөлүктөрү кайра мурунку өз жерлерине качан (жылы) кайтып келе башташкан?

341. Когда (год) начали возвращаться в свои прежние места обитания тяньшанские кыргызы, высланные калмыками (ойраты) в 80-х годах XVII века?

- А) 1758; Б) 1688; В) 1698; Г) 1718; Д) 1738;

342. XVII кылымда орустар Сибирге келген убакта, ал жердеги кыргыздар төмөнкү төрт княздыкты түзүп турушкан:

342. В XVII веке, когда русские впервые прибыли в Сибирь, расселенные там кыргызы составляли следующие четыре княжества:

- А) Хягас, Найман, Мундус, Тобей;

- Б) Төөлөс, Чечек, Хангай, Алтай;
- В) Саян, Текес, Нарын, Тоң;
- Г) Туба, Езер, Алтыр, Алтысар;
- Д) Белтир, Кызыл, Койбал, Чойбал;

343. XVIII – XIX кылымдарда азыркы Кыргызстандын аймагында Кокон хандыгы тарабынан таяныч пункту катары курулган чептердин негизги кызматтарынын бири:

- А) Музей жана архитектуралык эстелик катары;
- Б) Өзбек дыйкандарынын эс алып, ден соолугун чыңдоосун камсыз кылуу;
- В) Соода кербендерин кол салуудан коргоо;
- Г) Кыргыздарга соода жана дыйканчылыкты үйрөтүүчү мектеп катары;
- Д) Көчмөн кыргыздардын эс алуучу жайы катары;

343. Одна из основных функций крепостей Кокандского ханства, построенных в XVIII – XIX веках на территории нынешнего Кыргызстана в качестве опорных пунктов:

- А) Музейный и архитектурный памятник;
- Б) Как место отдыха и профилактики здоровья узбекских дехкан;
- В) Обеспечение безопасности торговых караванов
- Г) Как место для обучения кыргызов торговле и земледелию;
- Д) Как место отдыха кочевых кыргызов;

344. Кокон хандыгы XIX кылымдын канчанчы жылдары азыркы Кыргызстандын бүткүл аймагын өзүнө каратып алууну аяктаган?

344. В какие годы XIX века Кокандское ханство окончательно покорило всю территорию нынешнего Кыргызстана?

- А) 20; Б) 40; В) 50; Г) 30; Д) 60;

345. XVIII – XIX кылымдарда Кокон хандыгынын курамында жашаган элдер:

- А) Калмак, могол, түркмөн, финн;
- Б) Түркмөн, половец, сарт, баджуй, хазар;
- В) Кимак, коман, тажик, киммерий;
- Г) Башкыр, татар, поляк, уйгур, дунган;
- Д) Сарт, өзбек, тажик, арап, казак, кыргыз, каракалпак, уйгур;

345. В XVIII – XIX вв. в Кокандском ханстве в основном были расселены ... и др.:

- А) Калмык, могол, туркмен, финн;
- Б) Туркмен, половец, сарт, баджуй, хазар;
- В) Кимак, коман, таджик, киммерий;
- Г) Башкир, татар, поляк, уйгур, дунган;

Д) Сарт, узбек, таджик, араб, казах, киргиз, каракалпак, уйгур;

346. XVIII кылымдын аягы – XIX кылымдын башында Кокон хандыгын бийлеген уруу сулалеси:

А) Мангыт; Б) Миң; В) Коңурат Г) Кыпчак; Д) Саяк;

346. Династия, правившая в Кокандском ханстве в конце XVIII – начале XIX в.:

А) Мангыт; Б) Минг; В) Конгурат; Г) Кипчак; Д) Саяк;

347. Антропологиялык, археологиялык, тарыхый-этнографиялык маалыматтарга караганда кыргыздардын этногенезинде төмөнкү этникалык элементтердин карым-катнаш катышуусу байкалат:

А) Жакынкы Чыгыш жана Түштүк Сибирь;

Б) Түштүк Азия жана Борбордук Азия;

В) Борбордук Азия жана Орто Азия;

Г) Чыгыш Азия жана Борбордук Сибирь;

Д) Батыш Европа жана Түштүк славян;

347. Антропологические, археологические, историко этнографические данные говорят о взаимодействии в этногенезе кыргызов ... этнических элементов:

А) Переднеазиатских и Южносибирских;

Б) Южноазиатских и Центральноазиатских;

В) Центральноазиатских и Среднеазиатских;

Г) Восточноазиатских и Центральносибирских;

Д) Западноевропейских и Южнославянских;

348. Көпчүлүк окумуштуулардын божомолуна караганда кыргыздардын этникалык курамын түзгөн негизги компоненттердин биринин теги кайсыл?

А) Түштүк Азия тектүү;

Б) Борбордук Азия тектүү;

В) Чыгыш Азия тектүү;

Г) Түндүк Азия тектүү;

Д) Европалык;

348. Как полагает большинство ученых, один из основных компонентов, вошедших в состав кыргызов, имеет ... происхождение:

А) Южноазиатское;

Б) Центральноазиатское;

В) Восточноазиатское;

Г) Северноазиатское;

Д) Европейское;

349. Орто Азиялык кыргыздардын маданиятында дагы башка кайсыл элдердин маданиятынын таасири сезилет?

А) Жакынкы Чыгыш жана Түштүк Азия;

Б) Түштүк-чыгыш Азия жана Урал;

В) Батыш жана Чыгыш Европа элдеринин;

Г) Алтай, Иртыш жерлери, Монголия, Синьцзян;

Д) Түштүк Европа жана Скандинавия элдеринин;

349. Влияние культуры каких её других народов оуїается в культуре среднеазиатских кыргызов?

А) Передний Восток и Южная Азия;

Б) Юго-восточная Азия и Урал;

В) Западная и Восточная Европа;

Г) Алтай, Иртыш, Монголия и Синьцзян;

Д) Южная Европа и Скандинавия;

350. Качан (жылы) ысыккөлдүк кыргыздар кокондуктарды Караколдогу, Барскоондогу, Коңурөлөндөгү чептеринен кууп чыгышкан?

350. Когда (год) исыккульские кыргызы изгнали кокандцев из крепостей в Караколе, Барскооне и Коңуролоне?

А) 1823; Б) 1843; В) 1833; Г) 1845; Д) 1850;

351. Оштук кыргыздардын Кокон хандыгына каршы күрөшү качан (жылы) болгон?

351. Когда (год) было восстание ошских кыргызов против Кокандского ханства ?

А) 1823; Б) 1845; В) 1833; Г) 1843; Д) 1850;

352. Кокон хандыгынын колониялык-феодалдык эзүүсүнө каршы Тяньшань жана Чүй кыргыздарынын көтөрүлүштөрү кайсыл жылы болгон?

352. Когда (год) были восстания тяньшанских и чуйских кыргызов против колониально-феодалного гнета Кокандского ханства?

А) 1810; Б) 1850; В) 1820; Г) 1830; Д) 1840;

353. 1840 – 1860-жылдардагы Түндүк кыргыздардын Кокон хандыгынын колониялык-феодалдык эзүүсүнө каршы багытталган көтөрүлүштөрүнүн этносаысий натыйжасы:

А) Алар Россиянын букаралыгына ыктыярдуу кабыл алынды;

Б) Алар Россиянын курамына зордук менен киргизилди;

В) Алар Казак хандыгына баш ийип калышты;

- Г) Алар Цин империясына көз каранды болуп калышты;
Д) Эч натыйжа болгон эмес;

353. Этно-политический результат восстаний северных кыргызов против колониально-феодалного гнета Кокандского ханства в 1840 – 1860 годах:

- А) Они добровольно вошли в состав России;
Б) Они силой были присоединены к России;
В) Они признали покорность Казахскому ханству;
Г) Они признали покорность Цинской империи;
Д) Никакого результата не было;

354. 1786-жылы Екатерина II ге элчилик жөнөткөн кыргыз бийи:

354. Кыргызский бий, отправивший посольство к Екатерине II в 1786

году:

- А) Жантай; Б) Атаке баатыр; В) Шабдан;
Г) Атантай баатыр; Д) Тайлак баатыр;

355. Түндүк кыргыз урууларынын Орусия менен дипломатиялык мамилелери XVIII кылымдын канчанчы жылдары түзүлгөн?

355. В какие годы XVIII века были установлены дипломатические взаимоотношения между племенами северных кыргызов и Россией?

- А) 60; Б) 70; В) 80; Г) 90; Д) 50;

356. Бугу уруусунун элчилери Батыш Сибирдеги орус бийлигине качан (жылы) барган?

356. Когда (год) послы из племени Бугу посетили представительство России в Западной Сибири?

- А) 1804; Б) 1814; В) 1809; Г) 1819; Д) 1824;

357. Ысыккөл кыргыздарынын (Бугу уруусу) элчилери Семейге жана Омскиге качан (жылы) барышкан?

357. Когда (год) послы иссыккульских кыргызов из племени Бугу посетили представительство России в Семипалатинске и Омске?

- А) 1804; Б) 1824; В) 1809; Г) 1814; Д) 1819;

358. Боронбай башчылык кылган Бугу уруусу Орусиянын букаралыгын качан (жылы) кабыл алган?

358. Когда (год) племя Бугу во главе с Боронбаем приняло подданство Российского государства?

- А) 1855; Б) 1835; В) 1840; Г) 1845; Д) 1850;

359. XIX кылымдын канчанчы жылдары түндүк кыргыз уруулары Орусиянын букаралыгына өз ыктыяры менен өтүүсүн аяктаган?

359. В какие годы XIX века было завершено добровольное вхождение племен Северной Киргизии к России?

- А) 50; Б) 70; В) 80; Г) 90; Д) 60;

360. Түштүк Кыргызстандын негизги аймактары Орусиянын курамына качан (жылы) киргизилген?

360. Когда (год) основные территории южной Киргизии вошли в состав Российского государства?

- А) 1866; Б) 1876; В) 1879; Г) 1883; Д) 1886;

361. XVIII кылымдын башында Енисей кыргыздарынын 2500 үй-бүлөсү кимдер тарабынан айдалып кеткен?

- А) Калмактар; Б) Орустар; В) Кыпчактар;
Г) Кимактар; Д) Саргтар;

361. Кем было выгнано 2500 семей енисейских кыргызов в начале XVIII века?

- А) Калмыки; Б) Русские; В) Кипчаки; Г) Кимаки; Д) Сарты;

362. XVIII кылымдын башында Енисей кыргыздарынын 2500 үй-бүлөсү калмактар тарабынан айдалып кеткен соң, ал жерде калып калган кыргыз уруулары кайсыл элдер менен аралашып кеткен?

- А) Орус, казак; Б) Кимак, кыпчак;
В) Хакас, тува; Г) Өзбек, сарт; Д) Уйгур, дунган;

362. В начале XVIII века 2500 семей енисейских кыргызов были угнаны калмыками; с какими племенами (народами) смешалась оставшаяся часть кыргызов?

- А) Русскими, казаками; Б) Кимаками, кипчаками;
В) Хакасами, тувинцами;
Г) Узбеками, сартами; Д) Уйгурами, дунганями;

363. Кайсыл орус окумуштуусунун чыгармаларында Енисей кыргыздары тууралуу алгачкы маалыматтар кезигет?

363. В произведениях какого русского исследователя впервые встречаются сведения об «енисейских кыргызах»?

- А) В.В.Пучков; Б) П.И.Рычков; В) Ю.В.Бромлей;
Г) С.А.Токарев; Д) С.И.Брук;

364. Енисей кыргыздары тууралуу маалыматтар орустарга качантан (кылымы) бери белгилүү?

364. С какого времени (век) стали известны русским сведения об «енисейских кыргызах»?
А) XIV; Б) XV; В) XVI; Г) XIX; Д) XVII;

365. Орустун Сибирь элдерин басып алуучулары «Енисей кыргыздары» менен эң алгачкы ирет качан (кылымы) таймашышкан?

365. Когда (век) русские покорители Сибири впервые столкнулись с «енисейскими кыргызами»?
А) XVII; Б) XVI; В) XVIII; Г) XIX; Д) XX;

366. XVII – XIX кылымдарда енисей кыргыздарынын кээ бир топтору кайсыл элдер (уруулар) менен аралашып кеткен?

- А) Угор уруулары; Б) Хакастар, тувалыктар;
В) Дербиктер, сарматтар;
Г) Командар, кыпчактар; Д) Дахтар, фракциялыктар;

366. С какими народами (племенами) смешались отдельные оставшиеся племена енисейских кыргызов в XVII – XIX веках?

- А) Уграми; Б) Хакасами, тувинцами;
В) Дербиками, сарматами;
Г) Команами, кипчаками; Д) Дахами, фракийцами;

367. Ойрот баскынчылары Енисей кыргыздарынын көпчүлүк бөлүгүн качан (жылы же кылымы) жана кайсыл жерге көчүрүп жиберген?

- А) XIX., Монголияга; Б) 1703, Жунгарияга;
В) 1809, Памирге; Г) 1604, Уралга; Д) 1864, Гиндукушка;

367. Когда (год) и куда была переселена основная масса енисейских кыргызов ойратскими (калмыки) захватчиками?

- А) XIX, Монголия; Б) 1703, Джунгария;
В) 1809, Памир; Г) 1604, Урал; Д) 1864, Гиндукуш;

368. КЭРдин Фуую уездинин кыргыздары ал жерге качан (жылы) жана кайсыл жерден көчүрүлүп барып калышкан?

- А) 1603, Якутиядан; Б) 1650, Жетисуудан;

В) 1703, Батыш Түркстандан;

- Г) 1703, Алтайдан; Д) 1803, Памирден;

368. Когда (год) и откуда были переселены кыргызы в уезд Фуую Китая?

- А) 1603, из Якутии; Б) 1650, из Семиречья;
В) 1703, из Западного Туркестана;
Г) 1703, из Алтая; Д) 1803, из Памира;

369. КЭРдин Фуую уездиндеги кыргыздардын уруулук курамы:

- А) Табхын, Табын, Чигдыр, Сандырдыр, Былтырды, Өрттыр, Кэргэстер;
Б) Алаш, Найман, Керейт, Меркит, Муркут, Аргын;
В) Токмок, Бөгөнөк, Ардай, Катаган, Чоро, Курама;
Г) Дуулат, Сарай, Ногой, Жалайыр, Конурат, Сулдуз;
Д) Мундуз, Даркан, Дөрбөн, Дербет, Могол, Оторчу;

369. Родоплеменной состав кыргызов уезда Фуую Китая:

- А) Табхын, Табын, Чигдыр, Сандырдыр, Былтырды, Өрттыр, Кэргэстер;
Б) Алаш, Найман, Керейт, Меркит, Муркут, Аргын;
В) Токмак, Бөгөнөк, Ардай, Катаган, Чоро, Курама;
Г) Дуулат, Сарай, Ногой, Джалаир, Конгурат, Сулдуз;
Д) Мундуз, Даркан, Дөрбөн, Дербет, Могол, Оторчу;

**Кыргыздардын өткөн
доорлордогу коомдук
түзүлүшү жана салттык
чарбасы**

**Традиционный
общественный строй и
хозяйство кыргызов
в прошлом**

370. Араб, фарс жазма булактарындагы даректер боюнча б. з. IX – XI кылымдарындагы кыргыз мамлекетинин коомдук мүнөзү:

- А) Алгачкы общиналык; Б) Эрте феодалдык;
В) Кул ээлөөчүлүктүн гүлдөгөн мезгили;
Г) Кул ээлөөчүлүктүн кулай башташы;
Д) Кечки феодалдык;

370. Общественный строй государства кыргызов в IX – XI веках, по сведениям арабских и персидских письменных источников:

- А) Первобытнообщинный; Б) Раннефеодальный;
В) Расцвет рабовладельческого строя;
Г) Начало распада рабовладельческого строя;

Д) Позднефеодальный;

371. Кытай жазма булактарындагы даректер боюнча б. з. VII – IX кылымдарында кыргыздардын мамлекет башчысынын титулу:

А) Падыша; Б) Эмир; В) Бий; Г) Хан; Д) Ажо;

371. Титул главы государства кыргызов в VII – IX веках, по китайским письменным источникам:

А) Царь; Б) Эмир; В) Бий; Г) Хан; Д) Ажо;

372. «... кыргыз (кыргыз)... жана башкалар кишиге касам ичиргенде же аткарылчу иш үчүн убада бергенде кылычын кынынан сууруп, ошол кишинин алдына коюп, «көк кирип, кызыл чыксын», - дешет. Бул маалымат кайсыл эмгекте кездешет?

А) Махмуд Кашгари, «Девону лугат ат-түрк»;

Б) Рашид ад-Дин, «Жами-ат-Товарих»;

В) Ал Истахри, «Китаб Масалик-вал-Мамалик»;

Г) Мухаммед Нажиб Бекран, «Жахан Намеэ»;

Д) Жусуп Баласагын, «Кут алчу билим»;

372. «... Кыргызы (киргиз) и другие, принимая клятву или обещание на выполнение той или иной важной задачи, вынимали меч из ножны, ставили перед клятводателем, и говорили: «Пусть войдет синим и выйдет красным»; В каком источнике встречается это сообщение?

А) Махмуд Кашгари, «Девону лугат ат-тюрк»;

Б) Рашид ад-Дин, «Жами-ат-Товарих»;

В) Ал Истахри, «Китаб Масалик-вал-Мамалик»;

Г) Мухаммед Нажиб Бекран, «Джахан Намеэ»;

Д) Юсуф Баласагун, «Кутадгу билим»;

373. Кыргыздарда «эгер убада же берилген шерт бузулса, бул кылыч көк кирип, кызыл чыксын, канга бөлөнүп чыксын. Бул шерт бузулса темир сени өлтүрсүн, өч алсын», - дешет. Бул маалымат кайсыл тарыхый булакта кездешет?

А) Рашид ад-Дин, «Жами-ат-Товарих»;

Б) Махмуд Кашгари, «Девону лугат ат-түрк»;

В) Ал Истахри, «Китаб Масалик-вал-Мамалик»;

Г) Мухаммед Нажиб Бекран, «Жахан Намеэ»;

Д) Жусуп Баласагын, «Кут алчу билим»;

373. Если у кыргызов нарушается обещание или клятва они говорили: «Пусть этот меч вонзется синим, выйдет красным, выйдет

окровавленным; ибо нарушается клятва, пусть железо убьет тебя, отомстит тебе»: В каком источнике встречается это сообщение?

А) Рашид ад-Дин, «Жами-ат-Таворих»;

Б) Махмуд Кашгари, «Девону лугат ат-тюрк»;

В) Ал Истахри, «Китаб Масалик-вал-Мамалик»;

Г) Мухаммед Нажиб Бекран, «Джахан Намеэ»;

Д) Юсуф Баласагун, «Кутадгу билим»;

374. Фарси тарыхчысы Рашид ад-Диндин (XII – XIII кк.) маалыматындагы кыргыздардын жол башчыларынын аталышы:

А) Инал; Б) Падыша; В) Хан; Г) Ажо; Д) Аталык;

374. Название (титул) предводителей кыргызов в XII – XIII веках, по сведению персидского историка Рашид ад-Дина:

А) Инал; Б) Царь; В) Хан; Г) Ажо; Д) Аталык;

375. Кокон хандыгынын ар бир кыргыз уруусунун айылы менен көчүп жүрүүгө милдеттүү катары дайындалган чиновнигинин аталышы:

А) Кушбеги; Б) Эшик ага; В) Аталык;

Г) Илбеги; Д) Саркер;

375. Название чиновника, назначенного Кокандским ханством, который обязан был кочевать вместе с кыргызским родом (племенем) или аилом:

А) Кушбеги; Б) Эшик ага; В) Аталык;

Г) Ильбеги; Д) Саркер;

376. Кайсыл кыргыз урууларынын феодалдык уруу төбөлдөрү Кокон хандыгынын саясий турмушуна активдүү катышкан?

А) Түндүк; Б) Түштүк; В) Ичкилик;

Г) Борбордук; Д) Нарындык;

376. Феодално-племенная знать каких кыргызов активно участвовала в политической жизни Кокандского ханства?

А) Северных; Б) Южных; В) Ичкиликских;

Г) Централных; Д) Нарынских;

377. Кокон хандыгы XIX кылымдын 30-жылдары азыркы Кыргызстандын бардык аймактарын өзүнө каратып алып, ал жерде бийликтин кандай системасын киргизген?

А) Президенттик; Б) Парламенттик; В) Падышалык;

Г) Аскердик-феодалдык; Д) Губернаторлук;

377. Система управления, введенная Кокандским ханством в 30-х годах XIX века, после завершения захвата всей территории Кыргызстана:

- А) Президентская;
- Б) Парламентская;
- В) Царская;
- Г) Военно-феодалная;
- Д) Губернаторская;

378. Кокон хандыгынын кыргыздардын арасындагы жер саясаты төмөндөгүдөй болгон:

- А) Кокон бийлиги эмгекчил кыргыз чарбаларын Зеравшан өрөөнүнүн ыңгайлуу жерлеринен сүрүп чыккан;
- Б) Кокон бийлиги эмгекчил кыргыз чарбаларын Фергана өрөөнүнүн ыңгайлуу жерлеринен сүрүп чыккан;
- В) Кокон бийлиги эмгекчил кыргыз чарбаларын Хорезм оазисинин ыңгайлуу жерлеринен сүрүп чыккан;
- Г) Кокон бийлиги эмгекчил кыргыз чарбаларын Ташкент өрөөнүнүн ыңгайлуу жерлеринен сүрүп чыккан;
- Д) Кокон бийлиги эмгекчил кыргыз чарбаларын Согдиананын ыңгайлуу жерлеринен сүрүп чыккан;

378. Сущность земельной политики Кокандского ханства среди кыргызов:

- А) Оттеснение кыргызских хозяйственников с благодатных земель Зеравшанской долины;
- Б) Оттеснение кыргызских хозяйственников с благодатных земель Ферганской долины;
- В) Оттеснение кыргызских хозяйственников с благодатных земель Хорезмского оазиса;
- Г) Оттеснение кыргызских хозяйственников с благодатных земель Ташкентской долины;
- Д) Оттеснение кыргызских хозяйственников с благодатных земель Согдианы;

379. XVIII – XIX кылымдарда азыркы Кыргызстандын аймагында Кокон хандыгы тарабынан таяныч пункту катары курулган чептердин негизги кызматтарынын бири:

- А) Кыргыздардан салыктарды жыйнап алууну камсыз кылуу;
- Б) Өзбек дыйкандарынын эс алып, ден соолугун чыңдоосун камсыз кылуу;
- В) Музей жана архитектуралык эселик катары;
- Г) Кыргыздарга сода жана дыйканчылыкты үйрөтүүчү мектеп катары;
- Д) Көчмөн кыргыздардын эс алуучу жайы катары;

379. Одна из основных функций крепостей в Кыргызстане, построенных Кокандским ханством в качестве опорных пунктов в XVIII – XIX веках:

- А) Обеспечение безопасности торговых караванов;
- Б) Как место отдыха и профилактики здоровья узбекских дехкан;

- В) Музейный и архитектурный памятник;
- Г) Как место для обучения кыргызов торговле и земледелию;
- Д) Как место отдыха кочевых кыргызов;

380. Тяньшань жана башка тоолуу райондордун сак-усундары б. з. ч. I миң жылдыкта кандай чарба жүргүзүшкөн?

- А) Сугат дыйканчылык;
- Б) Мал чарбачылык;
- В) Кайрак жер иштетүүчүлүк;
- Г) Балык улоочулук жана жыйноочулук;
- Д) Кол өнөрчүлүк;

380. Хозяйство саков и усуней Тянь-Шаня и других горных районов в I тыс. до н. э.:

- А) Орошаемое земледелие;
- Б) Скотоводство;
- В) Богарное земледелие;
- Г) Рыболовство и собирательство;
- Д) Ремесло;

381. Кытай жазма булактарындагы даректер боюнча б. з. VII – IX кылымдарындагы кыргыздардын негизги чарбачылык тармагы:

- А) Малчылык, аңчылык, дыйканчылык;
- Б) Аңчылык, кол өнөрчүлүк, жыйноочулук;
- В) Жыйноочулук, балык улоочулук, тайга аңчылыгы;
- Г) Кербен соодасы, мануфактура, тоо-кен иштери;
- Д) Тайга аңчылыгы, деңиз балык улоочулугу, темирчилик;

381. Основные отрасли хозяйственной деятельности кыргызов в VII – IX веках, по китайским письменным источникам:

- А) Скотоводство, охота, земледелие;
- Б) Охота, ремесло, собирательство;
- В) Собирательство, рыболовство, таежная охота;
- Г) Караванная торговля, мануфактура, горнорудное дело;
- Д) Таежная охота, морское рыболовство, металлообработка;

382. Кытай жазма булактарындагы даректер боюнча б. з. VII – IX кылымдарындагы кыргыздардын мал чарбачылыгындагы малдын негизги түрлөрү:

- А) Бугу, топоз, эчки, чочко;
- Б) Төө, эчки, марал, түлкү;
- В) Коён, түлкү, бугу, чочко;
- Г) Бодо мал, кой, жылкы, төө;
- Д) Уй, коён, бугу, марал;

382. Основные виды скота в животноводстве кыргызов в VII – IX веках, по китайским письменным источникам:

- А) Олени, яки, козы, свиньи;
- Б) Верблюды, козы, маралы, лисы;
- В) Зайцы, лисы, олени, маралы;

- Г) Крупный рогатый скот, овцы, лошади, верблюды;
Д) Коровы, зайцы, олени, маралы;

383. Кытай жазма булактарындагы даректер боюнча б. з. VII – IX кылымдарында кыргыздардын дыйканчылыгындагы эгиндин негизги түрлөрү:

- А) Шалы, кызылча, картошка; Б) Таруу, арпа, буудай;
В) Капуста, бадыраң, помидор;
Г) Жер жаңгак, арахис, олива; Д) Нокот, маш, төө буурчак;

383. Основные виды злаков в земледельческом хозяйстве кыргызов в VII – IX веках, по китайским письменным источникам:

- А) Рис, свекла, картофель; Б) Просо, овес, пшеница;
В) Капуста, огурцы, помидоры;
Г) Земляной орех, арахис, олива; Д) Горох, фасоль, соя;

384. Кытай жазма булактарындагы даректер боюнча б. з. VII – IX кылымдарында кыргыздар аңчылык кылган негизги жаныбарлар:

- А) Аюу, жолборс, носорог; Б) Кенгуру, зебу, тарпан;
В) Пил, карышкыр, чөө;
Г) Марал, багыш, элик; Д) Аркар, бизон, лама;

384. Основные виды животных, на которых охотились кыргызские охотники в VII – IX веках, по китайским письменным источникам:

- А) Медведь, тигр, носорог; Б) Кенгуру, зебу, тарпан;
В) Слон, волк, шакал;
Г) Марал, лось, олени; Д) Горный баран, бизон, лама;

385. Араб, фарс жазма булактарындагы даректер боюнча б. з. IX – XI кылымдарында кыргыздар кайсы өлкөлөр же элдер менен достук мамиледе болуп, соода байланыштарын жүргүзүп турган?

- А) Кытайдын Тан династиясы, тибеттиктер, карлуктар, арабдар;
Б) Кытайдын Цин империясы, варягдар, анттар;
В) Рим империясы, готтор, дактар, фракиялыктар;
Г) Испания, Италия, Португалия;
Д) Прибалтика элдери, финндер, шведдер;

385. По сведениям арабских и персидских письменных источников, с какими государствами и народами кыргызы были в дружественных и торговых отношениях в IX – XI веках?

- А) Династия Тан Китая, тибетцы, карлуки, арабы;
Б) Империя Цин Китая, варяги, анты;
В) Империя Рим, готы, даки, фракийцы;
Г) Испания, Италия, Португалия;

- Д) Народы Прибалтики, финны, шведы;

386. Араб, фарс жазма булактарындагы даректер боюнча б. з. IX – XI кылымдарында кыргыздардын өлкөсүнөн мусулман өлкөлөрүндө жогору бааланган төмөндөгү товарлар ташылып чыгып турган:

- А) Уй, чочко, жылкы эттери;
Б) Muskus, аң терилери, кайың жыгачы, мүйүз;
В) Уй, чочко, жылкы, кой терилери;
Г) Таш көмүр, булак суулары, шарап, мейиз, олива;
Д) Жаңгак, жер жаңгагы, бадам, өрүк, ананас;

386. По сведениям арабских и персидских письменных источников в IX – XI веках из страны кыргызов в развитые мусульманские государства вывозились нижеследующие, пользующиеся особым спросом товары:

- А) Говядина, свинина, конина;
Б) Muskus, шкуры диких животных, березовая древесина, панты;
В) Шкуры коров, свиней, лошадей, овец;
Г) Каменная уголь, минеральная вода, вино, изюм, олива;
Д) Орехи, земляной орех, миндаль, урюк, ананас;

387. Орус жазма булактарындагы даректер боюнча XVII кылымдагы Енисей кыргыздарынын негизги чарбасы:

- А) Жыйноочулук, балык улоочулук, дыйканчылык;
Б) Жерди айдап иштетүү, кол өнөрчүлүк;
В) Тоо-кен иштери, кол өнөрчүлүк, кербенчилик;
Г) Тайга аңчылыгы, деңиз балык улоочулугу, бугу чарбасы;
Д) Аңчылык, мал чарбачылыгы;

387. Основные отрасли хозяйства «енисейских кыргызов» в XVII в. по данным русских письменных источников:

- А) Собирачество, рыболовство, земледелие;
Б) Пашенное земледелие, ремесло;
В) Горнорудное дело, ремесло, караванная торговля;
Г) Таяжная охота, морское рыболовство, оленеводство;
Д) Охота, скотоводство;

388. Кыргызстан Орусияга кошулган учурда кыргыз коомунда үстөмдүк кылган өндүрүштүк мамилелер:

- А) Патриархалдык; Б) Патриархалдык-феодалдык;
В) Матриархалдык; Г) Капиталисттик;
Д) Кул ээлөөчүлүк;

388. Преобладающие производственные отношения в кыргызском обществе к моменту присоединения Киргизии к России:

- А) Патриархальное; Б) Патриархально-феодальное;
- В) Матриархальное; Г) Капиталистическое;
- Д) Рабовладельческое;

389. Падыша өкмөтү алгачкы жылдарда кыргыздарды башкарууну феодалдык-уруулук төбөлдөр (уруу-урук башчылары) аркылуу жүзөгө ашырышкан. Алар кимдер эле?

- А) Кушбегилер; Б) Илбегилер; В) Аталыктар;
- Г) Манаптар; Д) Томайктар;

389. Царское правительство первоначально осужествляло управление кыргызами, опираясь на их феодално-племенных верхушек (предводители родов или племен); как они назывались ?

- А) Кушбеги; Б) Ильбеги; В) Аталыки;
- Г) Манапы; Д) Простолюдины;

390. Падыша өкмөтү 1867-жылы Түндүк Кыргызстанда шайлоо системасын киргизүү менен бийликтин кайсыл бутактарын шайлап алууга мүмкүнчүлүк берди?

- А) Президент, Генерал-губернатор;
- Б) Болуштар, бийлер, айылдык старчындар;
- В) Элдик депутаттар, министрлер;
- Г) Конституциялык сот, арбитраждык сот;
- Д) Прокурорлор, соттор, аскер башчылары;

390. Царское правительство в 1867 году ввело систему выборов на севере Кыргызстана: какие ветви власти получили возможность воспользоваться этим правом выборов?

- А) Президент, Генерал-губернатор;
- Б) Волостные управители, судьи, сельские старшины;
- В) Народные депутаты, министры;
- Г) Конституционный суд и Арбитражный суд;
- Д) Прокуроры, судьи, военачальники;

391. XIX кылымда малынан ажыраган кыргыз кембагалдардын коомдогу орду:

- А) Кул ээлөөчү, феодал; Б) Лорд, герцог; В) Барон, граф;
- Г) Малай, койчу, жылкычы, жалчы;
- Д) Райондук (шаардык) кеңештин депутаты;

391. Место (статус) бедняков, лишенных скота (имущества) в кыргызском обществе в XIX веке:

- А) Рабовладелец, феодал; Б) Лорд, герцог; В) Барон, граф;
- Г) Батрак, чабан, коневод, подневольник;
- Д) Депутат районного (городского) Совета;

392. Россияга кошулганга чейин кыргыздарда патриархалдык кулчулуктун калдыктары болгон; алардын кулчулук абалга өтүү себептери эмнеде?

- А) Африканын кул базарынан алынып келингендер;
- Б) Американын кул базарынан алынып келингендер;
- В) Согуш туткундары, кун төлөй албаган кылмышкерлер;
- Г) Австралиянын кул базарынан алынып келингендер;
- Д) Мурунку көпөстөр, сүткорлор;

392. До присоединения к России в кыргызском обществе имелись остатки патриархального рабства; определите источники рабства?

- А) Привезенные из рынков работорговли в Африке;
- Б) Привезенные из рынков работорговли в Америке;
- В) Военнопленные, оставшиеся в долговой кабале преступники;
- Г) Привезенные из рынков работорговли в Австралии;
- Д) Бившие купцы и ростовики;

393. XIX кылымдын аягына карата кыргыз коомчулугунда пайда болгон жаңы улуттук буржуазия деп кимдерди атоого болот?

- А) Дервиштер, Кожолор, Эшендер; Б) Манап, Бий, Байлар;
- В) Көпөстөр, Малайлар, Жалчылар;
- Г) Кул ээлөөчүлөр, Кулдар;
- Д) Кушбеглер, Илбегилер, Сардарлар;

393. Кого можно считать представителями новой национальной буржуазии в кыргызском обществе к концу XIX века?

- А) Дервиши, Ходжи, Ишаны; Б) Манапы, Бии, Баи;
- В) Купцы, Батраки, Подневольные;
- Д) Рабовладельцы, Рабы; Д) Кушбеги, Ильбеги, Сардары;

394. Азыркы Кыргыз Республикасы ээлеп турган аймак Октябрь революциясына чейин кайсыл административдик-аймактык бирдиктин тутумуна кирип турган?

- А) Батыш Сибирь Генерал-губернаторлугу;
- Б) Чыгыш-Сибирь Генерал-губернаторлугу;
- В) Түркстан Генерал-губернаторлугу;
- Г) Чыгыш Түркстан Генерал-губернаторлугу;
- Д) Закаспий Генерал-губернаторлугу;

394. В какую административно-территориальную единицу входила нынешняя территория Кыргызстана до Октябрьской революции?

- А) Западно-Сибирское Генерал-губернаторство;
- Б) Восточно-Сибирское Генерал-губернаторство;
- В) Туркестанское Генерал-губернаторство;
- Г) Восточно-Туркестанское Генерал-губернаторство;
- Д) Закаспийское Генерал-губернаторство;

395. Азыркы Кыргыз Республикасынын аймагы Октябрь революциясына чейин Туркестан Генерал-губернаторлугунун кайсыл областтарынын курамына кирип турган?

- А) Хорезм, Кашкадарья, Наманган, Чуст;
- Б) Катаган, Бадахшан, Балх, Термез;
- В) Паркана, Тохаристан, Гирджистан, Сеистан;
- Г) Жетисуу, Сырдарья, Фергана, Самарканд;
- Д) Даван, Канглы, Ош, Талас;

395. В состав каких областей Туркестанского Генерал-губернаторства входила нынешняя территория Кыргызской Республики до Октябрьской революции?

- А) Хорезмская, Кашкадарьинская, Наманганская, Чустская;
- Б) Катаганская, Бадахшанская, Балхская, Термезская;
- В) Парканская, Тохаристанская, Гирджистанская, Сеистанская;
- Г) Семиреченская, Сырдарьинская, Ферганская, Самаркандская;
- Д) Даваньская, Кангуйская, Ошская, Таласская;

396. Көчмөн мал чарбачылык менен кесиптенген кыргыздарга (XIX к.) мүнөздүү болгон чарбанын түрү:

- А) Бугу, топоз багуучулук;
- Б) Кой, жылкы чарбалары, топоз багуучулук;
- В) Төө, кашкулак, эчки багуучулук;
- Г) Чочко, бугу багуучулук;
- Д) Ит-куш чарбасы;

396. Для кочевого скотоводческого хозяйства кыргызов в XIX в. традиционно была характерна ведущая роль ... :

- А) Оленеводство, яководство;
- Б) Овцеводство, коневодство, яководство;
- В) Верблюдоводство, барсуководство, козеводство;
- Г) Свиноводство, оленеводство;
- Д) Птицеводство, собаководство;

397. Көчмөн кыргыздарга (XIX к.) мал чарбачылыгынын кайсыл тиби мүнөздүү?

- А) Вертикалдык; Б) Горизонталдык; В) Меридионалдык;
- Г) Чарчы (квадраттык); Д) Тайгалык;

397. Для кочевников-кыргызов в XIX в. был характерным ... тип кочевого скотоводства:

- А) Вертикальный; Б) Горизонтальный; В) Меридиональный;
- Г) Квадратный; Д) Таежный;

398. Көчмөн мал чарбачылыктын «вертикалдык» тиби кайсыл элдерге мүнөздүү?

- А) Көчмөн өзбектерге; Б) Кыргыздарга; В) Казактарга;
- Г) Түркмөндөргө; Д) Дунгандарга;

398. «Вертикальный» тип кочевого скотоводства был характерен кочевникам- ... :

- А) Кочевым узбекам; Б) Киргизам; В) Казахам;
- Г) Туркменам; Д) Дунганам;

399. Кокон хандыгы өзү басып алган Кыргызстандын жерлеринде эмгекчи калк арасында аскердик чыгымдар үчүн киргизген салыгынын өлчөмү канча болгон?

- А) Ар бир боз үйдөн бир эшек; Б) Ар бир боз үйдөн эки кой;
- В) Ар бир боз үйдөн үч кой;
- Г) Ар бир эркектен эки кой; Д) Ар бир түтүндөн бир ат;

399. Размер военных сборов (налог), введенный Кокандским ханством среди кыргызов:

- А) Один осел (ишак) с каждой юрты;
- Б) Два барана с каждой юрты; В) Три барана с каждой юрты;
- Г) Два барана от каждого мужчины;
- Д) Одна лошадь с каждой кибитки;

400. Кокон хандыгы өзү басып алган Кыргызстандын жерлеринде дыйкан калк үчүн киргизген салыгынын (харадж) өлчөмү канча болгон?

- А) Дыйкандын бир кырмананан бир кой;
- Б) Дыйкандын бир кырмананан эки кой;
- В) Дыйкандын бир кырмананан үч кой;
- Г) Дыйкандын бир кырмананан төрт кой;
- Д) Дыйкандын бир кырмананан беш кой;

400. Размер налога (харадж) для крестьян Кыргызстана, введенный Кокандским ханством:

- А) Один баран с каждого тока; Б) Два барана с каждого тока;
 В) Три барана с каждого тока;
 Г) Четыре барана с каждого тока;
 Д) Пять баранов с каждого тока;

401. Кокон хандыгы өзү басып алган Кыргызстандын жерлеринде жалпы эмгекчи калк үчүн киргизген салыгынын (зекет) өлчөмү канча болгон?

- А) Киши башынан бир кой; Б) Бир түтүндөн бир кой;
 В) Эки түтүндөн бир кой;
 Г) Ар бир эркектен бир кой; Д) Ар бир түтүндөн бир ат;

401. Размер налога (зекет) для труженников Кыргызстана, введенный Кокандским ханством:

- А) Один баран от каждого человека;
 Б) Один баран с каждой юрты; В) Один баран с двух юрт;
 Г) Один баран от каждого мужчины;
 Д) Одна лошадь с каждой юрты;

Кыргыздардын салттык материалдык жана рухий маданияты

Традиционная материальная и духовная культура кыргызов

402. Кытай жазма булактарындагы даректер боюнча б. з. VII – IX кылымдарында кыргыздар кандай үйдө жашашкан?

- А) Яранга, там; Б) Боз үй; В) Таштан кыналган үй;
 Г) Кара үй же иглу; Д) Вигвам;

402. Основной вид жилища кыргызов в VII – IX веках, по сведениям китайских письменных источников:

- А) Яранга, наземное жилище; Б) Юрта; В) Каменный дом;
 Г) Черный дом или иглу; Д) Вигвам;

403. Кытай жазма булактарындагы даректер боюнча б. з. VII -IX кылымдарында кыргыздардын сырт кийиминин аталышы:

- А) Тон; Б) Нейлон куртка; В) Лавсан плаї;
 Г) Коверкот плаї; Д) Шифон кемсел;

403. Традиционная верхняя одежда кыргызов в VII- IX веках н. э. по сведениям китайских письменных источников:

- А) Тон; Б) Нейлоновая куртка; В) Лавсановый плащ;

- Г) Плащ из коверкота; Д) Безрукавка из шифона;

404. Кытай жазма булактарындагы даректер боюнча б. з. VII – IX кылымдарында кыргыздардын баш кийиминин аталышы:

- А) Каска; Б) Беретка; В) Чуст допу;
 Г) Наманган топу; Д) Кийиз калпак;

404. Традиционный головной убор кыргызов в VII – IX веках н. э. по сведениям китайских письменных источников:

- А) Каска; Б) Беретка; В) Чустская тибетейка;
 Г) Наманганская тибетейка; Д) Колпак из войлока;

405. Кытай жазма булактарындагы даректер боюнча б. з. VII – IX кылымдарында кыргыздардын кийим-кечесине колдонулган материал:

- А) Жүн, жибек; Б) Пакта, полистирол; В) Лавсан, шифон;
 Г) Трикотаж, кум, нефть; Д) Нейлон, коверкот, драп;

405. Традиционный материал, использовавшийся для изготовления одежды кыргызов в VII – IX веках н. э. по сведениям китайских письменных источников:

- А) Шерсть, шелк; Б) Хлопок, полистирол; В) Лавсан, шифон;
 Г) Трикотаж, песок, нефть; Д) Нейлон, коверкот, драп;

406. Кытай жазма булактарындагы даректер боюнча б. з. VII – IX кылымдарында кыргыздардын тамак-ашына колдонулган негизги продуктулар:

- А) Капуста, картошка, кызылча; Б) Эт, сүт, кымыз;
 В) Гүрүч, помидор, олива, маш;
 Г) Балык, жер жаңгак, арахис; Д) Банан, ананас, нокот, лоя;

406. Основные виды продуктов питания кыргызов в VII – IX веках, по сведениям китайских письменных источников:

- А) Капуста, картофель, свекла; Б) Мясо, молоко, кумыс;
 В) Рис, помидоры, олива, фасоль;
 Г) Рыба, земляной орех, арахис; Д) Банан, ананас, горох, соя;

407. Кытай жазма булактарындагы даректер боюнча б. з. VII – IX кылымдарында кыргыздардын согуш куралдары:

- А) Револьвер, кольт, таран; Б) Наган, союл, бешилик;
 В) Замбирек, добулбас, най;
 Г) Жаа, жебе, кылыч; Д) Автомат, миномет, пулемет;

407. Основные виды оружия кыргызов в VII – IX веках, по сведениям китайских письменных источников:

- А) Револьвер, кольт, таран; Б) Наган, укурючина, вилы;
В) Пушка, барабан, най; Д) Автомат, миномет, пулемет;
Г) Лук, стрелы, сабля;

408. Араб, фарс жазма булактарындагы даректер боюнча б. з. IX – XI кылымдарындагы кыргыздардын жашоо образы:

- А) Айыл-кыштактары болгон жарым көчмөн, жарым отурукташкан калк;
Б) Аңчылык, балык улоочулук, жыйноочулук менен күн көрүшкөн;
В) Шаар, кыштактары бар отурукташкан дыйкан калк;
Г) Кыштагы да шаары да жок көчмөн калк;
Д) Кыштагы да, шаары да жок кербенчилик менен күн көргөн калк;

408. По сведениям арабских и персидских письменных источников, образ жизнедеятельности кыргызов в IX – XI веках:

- А) Полукочное, полуоседлое население, жившее в селениях и кишлаках;
Б) Население, занимавшееся охотой, рыболовством и собирательством;
В) Оседлое, земледельческое население, имевшее городов и кишлаков;
Г) Кочевое население, не имеющее ни кишлаков, ни городов;
Д) Население, занимавшееся караванной торговлей, не имевшее ни городов, ни кишлаков;

409. Араб, фарс жазма булактарындагы даректер боюнча б. з. IX – XI кылымдарында кыргыздардын тамак-ашына колдонулган негизги продуктулар:

- А) Капуста, картошка, кызылча;
Б) Эт, сүт, таруу, гүрүч;
В) Гүрүч, помидор, олива, маш;
Г) Балык, жер жаңгак, арахис;
Д) Батат, маис, төө буурчак;

409. Основные виды продуктов питания кыргызов в IX – XI веках, по сведениям арабских и персидских письменных источников:

- А) Капуста, картофель, свекла;
Б) Мясо, молоко, просо, рис;
В) Рис, помидоры, олива, фасоль;
Г) Рыба, земляной орех, арахис;
Д) Батат, маис, соя;

410. «Хырхыздар (кыргыздар) көчмөндөр, жайыт издеп көчүп жүрүшөт. Боз үйлөрдө турушат, аңчылык жана балыкчылыкты да кесип тутушат». Бул маалыматтын автору ким, кайсыл чыгармасында?

- А) Ал Истахри, «Китаб Масалик-вал-Мамалик»;

- Б) Рашид-ад Дин, «Жами-ат-Товарих»;
В) Махмуд Кашгари, Девону лугат ат-түрк»;
Г) Мухаммед Нажиб Бекран «Жахан Намеэ»;
Д) Жусуп Баласагын, «Куталчу билим»;

410. В каком источнике встречается сведение, что «Хырхызы (киргизы) кочевники, они всегда кочуют в поисках пастбищ, живут в юртах, занимаются охотой и рыболовством»?

- А) Ал Истахри, «Китаб Масалик-вал-Мамалик»;
Б) Рашид-ад Дин, «Жами-ат-Товарих»;
В) Махмуд Кашгари, Девону лугат ат-тюрк»;
Г) Мухаммед Наджиб Бекран «Джахан Намеэ»;
Д) Юсуф Баласагун, «Куталчу билим»;

411. «Хырхыздар (кыргыздар) көчмөндөр, ... Отко сыйынышат, сөөктү өрттөп көмүшөт». Бул маалыматтын автору ким, кайсыл чыгармасында?

- А) Рашид-ад Дин, «Жами-ат-Товарих»;
Б) Ал Истахри, «Китаб Масалик-вал-Мамалик»;
В) Махмуд Кашгари, «Девону лугат ат-түрк»;
Г) Мухаммед Нажиб Бекран «Жахан Намеэ»;
Д) Жусуп Баласагын, «Куталчу билим»;

411. Определите автора и его сочинение: «Хырхызы (киргизы) кочевники... Поклоняются огню, покойников сжигают и затем хоронят»?

- А) Рашид-ад Дин, «Жами-ат-Товарих»;
Б) Ал Истахри, «Китаб Масалик-вал-Мамалик»;
В) Махмуд Кашгари, Девону лугат ат-тюрк»;
Г) Мухаммед Наджиб Бекран «Джахан Намеэ»;
Д) Юсуф Баласагун, «Благодатное знание»;

412. Кытай жазма булактарындагы даректер боюнча б. з. VII – IX кылымдарында кыргыздардын диний ишенимдери:

- А) Даосизм, синтоизм;
Б) Бакшылык (шаманизм), отко сыйынуучулук;
В) Ислам дини;
Г) Несториан дини;
Д) Иудаизм, буддизм;

412. По сведениям китайских письменных источников, религиозное воззрение кыргызов в VII – IX веках:

- А) Даосизм, синтоизм;
Б) Шаманизм, огнепоклонство;
В) Ислам; Г) Несторианство;
Д) Иудаизм, буддизм;

413. Кытай жазма булактарындагы даректер боюнча б. з. VII – IX кылымдарында кыргыздардын убакыт эсеби:

- А) 12 жылдык жаныбарлар цикли;
- Б) 10 жылдык жаныбарлар цикли;
- В) 11 жылдык жаныбарлар цикли;
- Г) 10 жылдык жылдыздар цикли;
- Д) 11 жылдык жылдыздар цикли;

413. По сведениям китайских письменных источников, система летосчисления у кыргызов в VII – IX веках:

- А) 12 летний животный цикл; Б) 10 летний животный цикл;
- В) 11 летний животный цикл;
- Г) 10 летний звездный цикл; Д) 11 летний звездный цикл;

414. Араб, фарс жазма булактарындагы даректер боюнча б. з. IX – XI кылымдарындагы кыргыздардын диний ишенимдери:

- А) Даосизм, синтоизм; Б) Отко, ай-жылдыздарга сыйынуу;
- В) Ислам дини; Г) Несториан дини; Д) Иудаизм, буддизм;

414. По сведениям арабских и персидских письменных источников, религиозное воззрение кыргызов в IX – XI веках:

- А) Даосизм, синтоизм; Б) Поклонение огню, небесным телам;
- В) Ислам; Г) Несторианство; Д) Иудаизм, буддизм;

415. Кыргыздарда жаңы жылды тосуу майрамынын аталышы: ал күнү «көжө, сүмөлөк бышырышып, отко сыйынышкан...»

- А) Орозо айт; Б) Нооруз; В) Курман айт;
- Г) Фиеста; Д) Сабантуй;

415. Название новогоднего праздника у кыргызов; в этот день они варили кашу көжө и сумалык:

- А) Праздник Ураза; Б) Нооруз; В) Праздник Курбан;
- Г) Фиеста; Д) Сабантуй;

416. Кыргыздарда жаңы жылды тосуу майрамынын аталышы: ал күнү отко сыйынышып, арчанын түтүнү менен малды, адамдарды аласташкан.

- А) Нооруз; Б) Орозо айт; В) Курман айт;
- Г) Фиеста; Д) Сабантуй;

416. Название новогоднего праздника у кыргызов; в этот день они поклонялись огню, окуривали дымом можжевельника (арча) скот и людей:

- А) Нооруз; Б) Праздник Ураза; В) Праздник Курбан;
- Г) Фиеста; Д) Сабантуй;

417. Революцияга чейинки маалыматтар боюнча кыргыздар Нооруз (оруз дама) майрамын кайсыл айдын акырында белгилешкен?

417. В конце какого месяца отмечали кыргызы праздник Нооруз (оруз дама) до Октябрьской революции?

- А) Сентябрь; Б) Июнь; В) Январь; Г) Апрель; Д) Февраль;

418. Кыргыздарда өлгөндөрдү жана ата-бабаларды эскерүү күнүнүн аталышы:

- А) Курман айт; Б) Ноороздама; В) Орозо айт;
- Г) Эскерүү күнү; Д) Меморандум;

418. Как называется день поминовения усопших и предков у кыргызов;

- А) Праздник Курбан; Б) Ноороздама; В) Праздник Ураза;
- Г) Поминальный день; Д) Меморандум;

419. Кыргыздарда тирүүлөрдүн майрамынын аталышы: бул күнкү тамак өз үй-бүлөсүнүн мүчөлөрү, тууган-туушкандары, коңшулары үчүн арналган:

- А) Курман айт; Б) Орозо айт; В) Ноороздама;
- Г) Фиеста; Д) Сабантуй;

419. Название жертвоприношения (праздника живых) у кыргызов; еда, приготовленная в этот день, предназначалась для своей семьи, родственников и соседей:

- А) Праздник Курбан; Б) Праздник Ураза; В) Нооруз;
- Г) Фиеста; Д) Сабантуй;

420. XVIII – XIX кылымдарда кыргыз коомчулугуна ислам Динин таратууда кимдер активдүү катышышкан?

- А) Дербиштер, кожолор, эшендер; Б) Поптор, балдалар;
- В) Иезуиттер, крестчендер; Г) Далайламалар, индуисттер;
- Д) Брахмандар, бакшылар;

420. Кто активно участвовал в распространении ислама в кыргызском обществе в XVIII – XIX веках?

- А) Дервиши, ходжи, ишаны; Б) Попы и балды;
- В) Иезуиты, крестоносцы;
- Г) Далайламы, индуисты; Д) Брахманы, шаманы;

421. «Сөөк коюуну, үйлөнүү тойлорун кыргыздар шамандык ырым-жырымдар боюнча өткөрүшөт», - деп XIX кылымдын орто ченинде кайсыл изилдөөчү жазып кеткен?

- А) С.М.Абрамзон; Б) Ч.Ч.Валиханов; В) П.Рычков;
- Г) Махмуд Кашгари; Д) Жусуп Баласагын;

421. Кто из исследователей середины XIX века писал, что «Похороны, свадьбы справляют они (т. е. киргизы) по шаманскому обряду»?

- А) С.М.Абрамзон; Б) Ч.Ч.Валиханов; В) П.Рычков;
Г) Махмуд Кашгарский; Д) Юсуф Баласагунский;

422. «...исламдын пуританизми бул элдердин ортосунда али таркоого үлгүрбөдү. Буруттар (кыргыздар) өздөрүн мусулмандар деп эсептешет, бирок Мухаммед эмне деген киши экендигин ал түгүл билишпейт», - деп ким жазган?

422. Кто писал, что ... пуританизм ислама среди этих народов еще не успел распространиться. Буруты (киргизы) сами считают себя мусульманами, хотя даже не знают кто такой Мухаммед, и что он за человек?

- А) А.Н.Бернштам; Б) Н.А.Аристов; В) Ч.Ч.Валиханов
Г) А.П.Федченко; Д) В.В.Радлов;

423. Ош шаарындагы ислам дининин ыйык борборуна айланган эстелик:

- А) Сулайман Тоо; Б) Азирети Аюб; В) Шах Фазиль;
Г) Идирис пайгамбар; Д) Арстанбап Ата;

423. Один из памятников, превратившийся в исламскую святыню в городе Ош:

- А) Сулейман гора; Б) Хазрети Аюб; В) Шах Фазиль;
Г) Мавзолей святого Идириса; Д) Арсланбоб Ата;

424. Жалалабаттагы ислам дининин ыйык борборуна айланган жер:

- А) Сулайман Тоо; Б) Азирети Аюб; В) Шах Фазиль;
Г) Идирис пайгамбар; Д) Арстанбап Ата;

424. Один из памятников, превратившийся в исламскую святыню в Джалалабаде:

- А) Сулейман гора; Б) Хазрети Аюб; В) Шах Фазиль;
Г) Мавзолей святого Идириса; Д) Арсланбоб Ата;

425. Алабука районундагы ислам дининин ыйык борборуна айланган эстелик:

- А) Сулайман Тоо; Б) Саид Буленд же Шах Фазиль;
В) Азирети Аюб; Г) Идирис пайгамбар;
Д) Арстанбап Ата;

425. Один из памятников, превратившийся в исламскую святыню в Алабукинском районе:

- А) Сулейман гора; Б) Сафид Буленд или Шах Фазиль;
В) Хазрети Аюб;

Г) Мавзолей святого Идириса; Д) Арсланбоб Ата;

426. Чаткал өрөөнүндөгү ислам дининин ыйык борборуна айланган эстелик: А) Идирис пайгамбар; Б) Сулайман Тоо;

В) Азирети Аюб; Г) Шах Фазиль; Д) Арстанбап Ата;

426. Один из памятников, превратившийся в исламскую святыню в Чаткальской долине:

- А) Мавзолей святого Идириса; Б) Сулейман гора;
В) Хазрети Аюб; Г) Шах Фазиль; Д) Арсланбоб Ата;

427. Базаркоргон районундагы ислам дининин ыйык борборуна айланган эстелик:

- А) Сулайман Тоо; Б) Арстанбап Ата; В) Азирети Аюб;
Г) Шах Фазиль; Д) Идирис пайгамбар;

427. Один из памятников, превратившийся в исламскую святыню в Базаркурганском районе:

- А) Сулейман гора; Б) Арсланбоб Ата; В) Хазрети Аюб;
Г) Шах Фазиль; Д) Мавзолей святого Идириса;

428. Ноокен районундагы ислам дининин ыйык борборуна айланган жер: А) Сулайман Тоо; Б) Тоскоол Ата;

В) Азирети Аюб; Г) Шах Фазиль; Д) Идирис пайгамбар;

428. Один из памятников, превратившийся в исламскую святыню в Ноокенском районе:

- А) Сулейман гора; Б) Тоскоол Ата; В) Хазрети Аюб;
Г) Шах Фазиль; Д) Мавзолей святого Идириса;

429. Аксы районундагы ислам дининин ыйык борборуна айланган эстелик: А) Падыша Ата; Б) Сулайман Тоо;

В) Азирети Аюб; Г) Шах Фазиль; Д) Идирис пайгамбар;

429. Один из памятников, превратившийся в исламскую святыню в Аксыском районе:

- А) Падыша Ата; Б) Сулейман гора; В) Хазрети Аюб;
Г) Шах Фазиль; Д) Мавзолей святого Идириса;

Учурдагы этникалык Процесстер

Современные этнические процессы

430. Орто Азия республикаларында улуттук-аймактык жиктешүү качан (жылы) жүргүзүлгөн?

430. Когда (годы) проводилось национально-территориальное размежевание в среднеазиатских республиках?

- А) 1924 – 1925; Б) 1918 – 1920; В) 1919 – 1922;
Г) 1926 – 1930; Д) 1917 – 1924;

431. Кыргызстандагы калктын жалпы саны (1913-ж., миң адам):

431. Общая численность населения Кыргызстана (1913 г., тыс. чел.):
А) 564; Б) 1450; В) 864; Г) 4290; Д) 4823;

432. Кыргызстандагы калктын жалпы саны (1939-ж., миң адам):

432. Общая численность населения Кыргызстана (1939 г., тыс. чел.):
А) 564; Б) 864; В) 4290; Г) 1450; Д) 4823;

433. Кыргызстандагы калктын жалпы саны (1989-ж., миң адам):

433. Общая численность населения Кыргызстана (1989 г., тыс. чел.):
А) 564; Б) 864; В) 1450; Г) 4823; Д) 4290;

434. Кыргызстандагы калктын жалпы саны (1999-ж., миң адам):

434. Общая численность населения Кыргызстана (1999 г., тыс. чел.):
А) 564; Б) 4823; В) 864; Г) 1450; Д) 4290;

435. Мурунку СССРдин аймагында катталган кыргыздардын болжолдуу саны (1926-ж., миң адам):

435. Приблизительная численность кыргызов, зарегистрированных на территории бывшего СССР (1926 г., тыс. чел.):
А) 2529; Б) 3128; В) 884,3; Г) 762,7; Д) 968,7;

436. Мурунку СССРдин аймагында катталган кыргыздардын болжолдуу саны (1939-ж., миң адам):

436. Приблизительная численность кыргызов, зарегистрированных на территории бывшего СССР (1939 г., тыс. чел.):
А) 762,7; Б) 2529; В) 884,3; Г) 904,3; Д) 968,7;

437. Мурунку СССРдин аймагында катталган кыргыздардын болжолдуу саны (1959-ж., миң адам):

437. Приблизительная численность кыргызов, зарегистрированных на территории бывшего СССР (1959 г., тыс. чел.):

- А) 2529; Б) 968,7; В) 928,7; Г) 884,3; Д) 1018,7;

438. Мурунку СССРдин аймагында катталган кыргыздардын болжолдуу саны (1989-ж., миң адам):

438. Приблизительная численность кыргызов, зарегистрированных на территории бывшего СССР (1989 г., тыс. чел.):
А) 3128; Б) 968,7; В) 2529; Г) 884,3; Д) 2429;

439. Кыргыз Республикасынын аймагында катталган кыргыздардын болжолдуу саны (1999-ж., миң адам):

439. Приблизительная численность кыргызов в Киргизской Республике (1999 г., тыс. чел.):
А) 3128; Б) 2828; В) 2529; Г) 3028; Д) 3428;

440. XX кылымда өзбектердин компакттуу топтору Кыргызстандын кайсыл аймактарында болгон?

- А) Өзбекстан менен чектеш айылдык райондор, Түштүк Кыргызстандын бир катар шаарлары;
Б) Чүй, Талас, Ысыккөл өрөөндөрүнүн айылдары;
В) Атбашы, Акталаа, Тоң райондору;
Г) Алай, Чоңалай, Алайкуу өрөөндөрү;
Д) Чаткал, Аксы, Кетментөбө өрөөндөрү;

440. Места компактного расселения узбеков в регионах Кыргызстана в XX в.:

- А) Села, приграничные с Узбекистаном, ряд городов южного Кыргызстана;
Б) Сельские местности Чуйской, Таласской, Иссыккульской долин;
В) Ат-Башинский, Ак-Талинский и Тонский районы;
Г) Алайская, Чон Алайская, Алайкууская долины;
Д) Чаткальская, Аксы́йская, Кетмен-Тюбинская долины;

441. XX кылымда орус-украиндердин кыштактары Кыргызстандын кайсыл аймактарында болгон?

- А) Атбашы, Акталаа райондору;
Б) Алай, Чоңалай, Алайкуу өрөөндөрү;
В) Чаткал, Аксы, Кетментобо ороондору;
Г) Чүй, Талас, Ысыккөл, өрөөндөрү; Ош, Жалалабат областтарынын айрым райондору;

Д) Жергетал, Тоолуу Бадахшан аймактары;

441. В каких регионах Кыргызстана были русско-украинские поселения в XX в.?

А) Ат-Башинский, Ак-Талинский районы;

Б) Алайская, Чон Алайская, Алайкууская долины;

В) Чаткальская, Аксыйская, Кетмен-Тюбинская долины;

Г) Чуйская, Таласская, Иссыккульская долины; отдельные районы Ошской и Джалалабадской областей;

Д) Жерге-Тальский (Каратегин), Горно-Бадахшанский регионы;

442. XX кылымда тажиктердин компакттуу топтору Кыргызстандын кайсыл аймактарында болгон?

А) Чүй, Ыссыккөл өрөөндөрүндө;

Б) Атбашы, Нарын, Кочкор райондорунда;

В) Алай, Чоңалай, Каракулжа райондорунда;

Г) Токтогул, Тогузторо, Түп, Тоң райондорунда;

Д) Баткен, Ош, Жалалабат областтарынын айрым райондорунда;

442. Места компактного расселения таджиков в регионах Кыргызстана в XX в.:

А) Чуйская, Иссыккульская долины;

Б) Атбашинский, Нарынский, Кочкорский районы;

В) Алайский, Чоналайский, Каракульджинский районы;

Г) Токтогульский, Тогузтороусский, Тюпский, Тонский районы;

Д) Отдельные районы Баткенской, Ошской, Джалалабадской областей;

443. XX кылымда уйгурлардын компакттуу топтору Кыргызстандын кайсыл аймактарында болгон?

А) Чүй өрөөнүндө, Ош областынын айрым райондорунда;

Б) Баткен областында;

В) Алай, Чоңалай, Каракулжа райондорунда;

Г) Суусамыр өрөөнүндө;

Д) Токтогул, Тогузторо, Түп, Тоң райондорунда;

443. Места компактного расселения уйгуров в регионах Кыргызстана в XX в.:

А) Чуйская долина, ряд районов Ошской области;

Б) Баткенская область;

В) Алайский, Чоналайский, Каракульджинский районы;

Г) Суусамырская долина;

Д) Токтогульский, Тогузтороусский, Тюпский, Тонский районы;

444. XX кылымда дунгандардын компакттуу топтору Кыргызстандын кайсыл аймактарында болгон?

А) Баткен областы;

Б) Ыссыккөл, Чүй өрөөндөрү;

В) Жалалабат областы;

Г) Нарын областы;

Д) Токтогул, Тогузторо, Түп, Тоң райондору;

444. Места компактного расселения дунган в регионах Кыргызстана в XX в.:

А) Баткенская область;

Б) Иссыккульская, Чуйская долины;

В) Джалалабадская область;

Г) Нарынская область;

Д) Токтогульский, Тогузтороусский, Тюпский, Тонский районы;

445. XX кылымда татарлардын компакттуу топтору Кыргызстандын кайсыл аймактарында болгон?

А) Лейлек району;

Б) Чоңалай району;

В) Түндүк, түштүк региондордун чоң, кичине шаарлары;

Г) Каракулжа району;

Д) Акталаа, Тоң райондору;

445. Места компактного расселения татар в регионах Кыргызстана в XX в.:

А) Ляйлякский район;

Б) Чоналайский район;

В) Большие и малые города северного и южного регионов;

Г) Каракульджинский район; Д) Акталинский, Тонский районы;

446. XX кылымда күрттөрдүн компакттуу топтору Кыргызстандын кайсыл аймактарында болгон?

А) Лейлек району;

Б) Чоңалай району; В) Каракулжа району;

Г) Сузак району;

Д) Акталаа, Тоң райондору;

446. Места компактного расселения курдов в регионах Кыргызстана в XX в.:

А) Ляйлякский район;

Б) Чоналайский район;

В) Каракульджинский район;

Г) Сузакский район;

Д) Акталинский, Тонский районы;

447. XX кылымда немецтердин компакттуу топтору Кыргызстандын кайсыл аймактарында болгон?

А) Лейлек району;

Б) Чоңалай району;

В) Каракулжа району;

Г) Акталаа, Тоң райондору;

Д) Талас өрөөнү;

447. Места компактного расселения немцев в регионах Кыргызстана в XX в.:

А) Ляйлякский район;

Б) Чоналайский район;

В) Каракульджинский район;

Г) Акталинский, Тонский районы;

Д) Таласская долина;

448. Кыргызстандын аймагында катталган орустардын болжолдуу саны (1959-ж., миң адам):

448. Приблизительная численность русских в Кыргызстане (1959 г., тыс. чел.):

А) 624; Б) 424; В) 524; Г) 916; Д) 603;

449. Кыргызстандын аймагында катталган орустардын болжолдуу саны (1989-ж., миң адам):

449. Приблизительная численность русских в Кыргызстане (1989 г., тыс. чел.):

А) 916,6; Б) 716,6; В) 816,6; Г) 624,0; Д) 603,2;

450. Кыргыз Республикасынын аймагында катталган орустардын болжолдуу саны (1999-ж., миң адам):

450. Приблизительная численность русских в Кыргызской Республике (1999 г., тыс. чел.):

А) 603,2; Б) 403,2; В) 503,2; Г) 624,0; Д) 916,6;

451. Кыргызстандын аймагында катталган өзбектердин болжолдуу саны (1959-ж., миң адам):

451. Приблизительная численность узбеков в Кыргызстане (1959 г., тыс. чел.):

А) 189; Б) 219; В) 199; Г) 550; Д) 665;

452. Кыргызстандын аймагында катталган өзбектердин болжолдуу саны (1989-ж., миң адам):

452. Приблизительная численность узбеков в Кыргызстане (1989 г., тыс. чел.):

А) 350; Б) 450; В) 550; Г) 219; Д) 665;

453. Кыргыз Республикасынын аймагында катталган өзбектердин болжолдуу саны (1999-ж., миң адам):

453. Приблизительная численность узбеков в Кыргызской Республике (1999 г., тыс. чел.):

А) 465; Б) 565; В) 219; Г) 665; Д) 550;

454. Кыргызстандын аймагында катталган тажиктердин болжолдуу саны (1959-ж., миң адам):

454. Приблизительная численность таджиков в Кыргызстане (1959 г., тыс. чел.):

А) 11,0; Б) 13,0; В) 33,5; Г) 42,6; Д) 15,0;

455. Кыргызстандын аймагында катталган тажиктердин болжолдуу саны (1989-ж., миң адам):

455. Приблизительная численность таджиков в Кыргызстане (1989 г., тыс. чел.):

А) 33,5; Б) 29,5; В) 31,5; Г) 15,0; Д) 42,6;

456. Кыргыз Республикасынын аймагында катталган тажиктердин болжолдуу саны (1999-ж., миң адам):

456. Приблизительная численность таджиков в Кыргызской Республике (1999 г., тыс. чел.):

А) 22,6; Б) 42,6; В) 32,6; Г) 15,0; Д) 33,5;

457. Кыргызстандын аймагында катталган уйгурлардын болжолдуу саны (1959-ж., миң адам):

457. Приблизительная численность уйгуров в Кыргызстане (1959 г., тыс. чел.):

А) 14,0; Б) 10,0; В) 11,0; Г) 36,8; Д) 46,9;

458. Кыргызстандын аймагында катталган уйгурлардын болжолдуу саны (1989-ж., миң адам):

458. Приблизительная численность уйгуров в Кыргызстане (1989 г., тыс. чел.):

А) 26,8; Б) 30,8; В) 14,0; Г) 36,8; Д) 46,9;

459. Кыргыз Республикасынын аймагында катталган уйгурлардын болжолдуу саны (1999-ж., миң адам):

459. Приблизительная численность уйгуров в Кыргызской Республике (1999 г., тыс. чел.):

А) 46,9; Б) 26,9; В) 36,8; Г) 14,0; Д) 66,9;

460. Кыргызстандын аймагында катталган дунгандардын болжолдуу саны (1959-ж., миң адам):

460. Приблизительная численность дунган в Кыргызстане (1959 г., тыс. чел.):

А) 11,0; Б) 9,0; В) 10,0; Г) 36,9; Д) 51,8;

461. Кыргызстандын аймагында катталган дунгандардын болжолдуу саны (1989-ж., миң адам):

461. Приблизительная численность дунган в Кыргызстане (1989 г., тыс. чел.):

А) 26,9; Б) 30,9; В) 11,0; Г) 51,8; Д) 36,9;

462. Кыргыз Республикасынын аймагында катталган дунгандардын болжолдуу саны (1999-ж., миң адам):

462. Приблизительная численность дунган в Кыргызской Республике (1999 г., тыс. чел.):

А) 31,8; Б) 41,8; В) 11,0; Г) 51,8; Д) 36,9;

463. Кыргызстандын аймагында катталган немецтердин болжолдуу саны (1959-ж., миң адам):

463. Приблизительная численность немцев в Кыргызстане (1959 г., тыс. чел.):

А) 20,0; Б) 40,0; В) 30,0; Г) 21,5; Д) 101,0;

464. Кыргызстандын аймагында катталган немецтердин болжолдуу саны (1989-ж., миң адам):

464. Приблизительная численность немцев в Кыргызстане (1989 г., тыс. чел.):

А) 81,0; Б) 91,0; В) 101,0; Г) 21,5; Д) 40,0;

465. Кыргыз Республикасынын аймагында катталган немецтердин болжолдуу саны (1999-ж., миң адам):

465. Приблизительная численность немцев в Кыргызской Республике (1999 г., тыс. чел.):

А) 9,5; Б) 11,5; В) 101,0; Г) 21,5; Д) 40,0;

466. Кыргызстандын аймагында катталган күрттөрдүн болжолдуу саны (1959-ж., миң адам):

466. Приблизительная численность курдов в Кыргызстане (1959 г., тыс. чел.):

А) 2,8; Б) 3,8; В) 14,3; Г) 11,6; Д) 4,8;

467. Кыргызстандын аймагында катталган күрттөрдүн болжолдуу саны (1989-ж., миң адам):

467. Приблизительная численность курдов в Кыргызстане (1989 г., тыс. чел.):

А) 10,3; Б) 12,3; В) 14,3; Г) 4,8; Д) 11,6;

468. Кыргыз Республикасынын аймагында катталган күрттөрдүн болжолдуу саны (1999-ж., миң адам):

468. Приблизительная численность курдов в Кыргызской Республике (1999 г., тыс. чел.):

А) 10,3; Б) 11,6; В) 14,3; Г) 4,8; Д) 14,3;

469. Кыргызстандын аймагында катталган татарлардын болжолдуу саны (1959-ж., миң адам):

469. Приблизительная численность татар в Кыргызстане (1959 г., тыс. чел.):

А) 56,0; Б) 36,0; В) 46,0; Г) 70,0; Д) 219,0;

470. Кыргызстандын аймагында катталган татарлардын болжолдуу саны (1989-ж., миң адам):

470. Приблизительная численность татар в Кыргызстане (1989 г., тыс. чел.):

А) 70,0; Б) 50,0; В) 60,0; Г) 56,0; Д) 219,0;

471. Кыргыз Республикасынын аймагында катталган татарлардын болжолдуу саны (1999-ж., миң адам):

471. Приблизительная численность татар в Кыргызской Республике (1999 г., тыс. чел.):

А) 189,0; Б) 199,0; В) 219,0; Г) 56,0; Д) 70,0;

**Курстук жана текшерүү
(контролдук) иштеринин
болжолдуу тематикасы**

**Примерная тематика
курсовых и контрольных
работ**

01. Кыргыздардын аталыштары (тарыхый – этимологиялык анализ).
01. Названия (этноним) кыргызов (историко -этимологический анализ).
02. Кыргыздардын урук-уруу структурасы.
02. Родо - племенная структура кыргызов.
03. Кыргызстандан сыртта жашаган кыргыздар: негизги өлкөлөрү жана саны.
03. Кыргызы, проживающие вне Кыргызстана: основные страны и численность.
04. Кыргыздардын курамындагы теги кыргыз эмес кыргыздар.
04. Кыргызы не кыргызского происхождения в родоплеменной структуре кыргызов.
05. Енисей кыргыздары тууралуу тарыхый маалыматтар.
05. Исторические сведения об енисейских кыргызах.
06. Кыргыз элинин калыптаныш мезгили жана алардын коңшу элдер менен карым катнашы.
06. Период формирования кыргызского народа и их взаимоотношения с соседними народами.
07. Кыргыздардын этногенези жөнүндө В.В. Бартольддун пикирлери.
07. В . В. Бартольд об этногенезе кыргызов.
08. Кыргыздардын этногенези жөнүндө Н.Я. Бичуриндин пикирлери.
08. Н. Я. Бичурин об этногенезе кыргызов.
09. Кыргыздардын этногенези жөнүндө В.В. Радловдун пикирлери.
09. В. В. Радлов об этногенезе кыргызов.
10. Кыргыздардын этногенези жөнүндө Н.А. Аристовдун пикирлери.
10. Н. А. Аристов об этногенезе кыргызов.
11. Кыргыздардын тилдик жана антропологиялык өзгөчөлүктөрү.
11. Языковые и антропологические особенности кыргызов.
12. Б. з. VII - IX кылымдарындагы кыргыздардын чарбасы.

12. Хозяйство кыргызов VII - IX вв. н. э.
13. XIII - XV кылымдарындагы кыргыздардын тарыхый тагдыры.
13. Исторические судьбы кыргызов XIII - XV вв.
14. Кыргызстанда калктын сан жагынан өсүүсүнүн себептери жана булактары.
14. Причины и источники динамики роста численности населения в Кыргызстане.
15. Кыргыздардын сан жагынан өсүү динамикасы (1939 - 1989 - жж.).
15. Динамика роста численности кыргызов (1939 - 1989 гг.).
16. Кыргыздардын сан жагынан өсүү динамикасы (1989 - 1999 -жж.).
16. Динамика роста численности кыргызов (1989 - 1999 гг.).
17. Кыргызстанда жашаган эзбектердин негизги аймактары.
17. Основные регионы проживания узбеков в Кыргызстане.
18. Кыргызстанда жашаган орустардын негизги аймактары.
18. Основные регионы проживания русских в Кыргызстане.
19. Кыргызстандагы айыл жана шаар турмушундагы окшоштуктар жана айырмачылыктар.
19. Общее и особенное в городском и сельском образе жизни в Кыргызстане.
20. Учурдагы балдарды тарбиялоонун оң жана терс жактары.
20. Позитивные и негативные стороны в современной воспитании детей.
21. Учурдагы кыргыз тамак-ашы жана анын этнографиялык өзгөчөлүктөрү.
21. Этнографические особенности современного питания у кыргызов.
22. Кыргыздардын учурдагы кийим-кечеси, анын өзгөчөлүктөрү.
22. Современная одежда кыргызов и ее особенности.
23. Кыргыздардын XX кылымдагы турак-жайы жана анын өзгөчөлүктөрү.
23. Жилище кыргызов в XX веке и его особенности.
24. Кыргыздардын XX кылымдагы материалдык маданияты жана анын өзгөчөлүктөрү.
24. Материальная культура кыргызов в XX веке и ее особенности.
25. Кыргыздардын XX кылымдагы элдик көркөм кол өнөрчүлүгүнүн өнүгүү өзгөчөлүктөрү.
25. Народные художественные промыслы кыргызов в XX веке и особенности их развития.

26. XX кылымдагы кыргыздардын үй-тиричилиги жана андагы өзгөчөлүктөр.
26. Семейно - бытовой уклад у кыргызов и изменения в этой сфере в XX веке.
27. Кыргыздардын элдик каада-салттары жана XX кылымдагы андагы өзгөчөлүктөр.
27. Народные обычаи и обряды у кыргызов и изменения в этой сфере в XX веке.
28. Кыргыздардагы салттык үйлөнүү тою жана XX кылымдагы андагы өзгөчөлүктөр.
28. Традиционная свадьба у кыргызов и изменения в этой сфере в XX веке.
29. «Манас» эпосундагы фольклордук-этнографиялык сюжеттер.
29. Фольклорно - этнографические сюжеты в эпосе «Манас».
30. Кыргыздардын турмушундагы бүбү-бакшылар культу.
30. Культ шаманизма у кыргызов.
31. Кыргыздардын турмушундагы Умайэне культу.
31. Культ «Умай эне» у кыргызов.

**Дипломдук жана курстук
иштердин болжолдуу
тематикасы**

**Примерная
тематика дипломных и
курсовых работ**

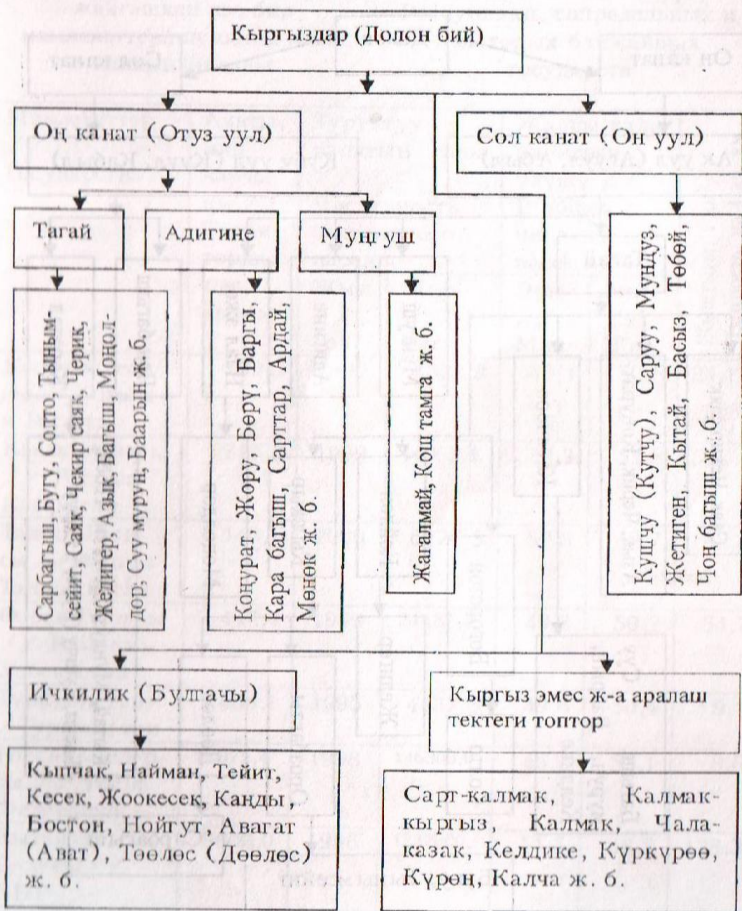
01. Кыргыздардын коомдук түзүлүшү жана анын өнүгүүсүндөгү өзгөчөлүктөр (XIX кылымдын экинчи жарымы -XX кылымдын башталышы).
01. Общественный строй кыргызов во второй половине XIX - начале XX века и особенности в его развигии.
02. Кыргыздардагы салттык мүлктүк мамилелер (XIX к.).
02. Традиционные имущественные отношение у кыргызов в XIX в.
03. Кыргыздардагы культ жана диний ишенимдер (XIX к.).
03. Религия и культ у кыргызов в XIX веке.
04. Кыргыздардын этнографиясын изилдөө маселелери (XIX к.)
04. Проблемы исследования этнографии кыргызов в X IX веке.
05. Кыргыздардын этнографиясын изилдөө маселелери (XX к.)
05. Проблемы исследования этнографии кыргызов в XX веке.
06. Кыргыздардын салттык мал чарбачылыгынын негизги өзгөчөлүктөрү.
06. Традиционное скотоводство у кыргызов и его особенности.

07. Кыргыздардагы салттык дыйканчылыктын негизги өзгөчөлүктөрү.
07. Традиционное земледелие у кыргызов и его особеннрсти.
08. Кыргыздардын салттык кийим - кечеси, анын регионалдык өзгөчөлүктөрү.
08. Традиционная одежда кыргызов и ее региональные особенности.
09. Кыргыздардын салттык тамак - ашы, анын регионалдык өзгөчөлүктөрү.
09. Традиционное питание кыргызов и его региональные особенности.
10. Кыргыздардын салттык турак - жайы; андагы регионалдык өзгөчөлүктөр.
10. Традиционное поселение и жилище кыргызов и их региональные особенности.
11. Кыргыздардагы салттык үй - бүлө жана нике мамилелери, андагы регионалдык өзгөчөлүктөр.
11. Традиционные семейно - брачные отношения у кыргызов и их региональные особенности.
12. Кыргызстан VI - XII кылымдарда: материалдык жана рухий маданияттын өнүгүшү.
12. Кыргызстан в VI - XII веках: развитие материальной и духовной культуры.
13. Кыргызстан XIII - XV кылымдарда: материалдык жана рухий маданияттын өнүгүшү.
13. Кыргызстан в XIII-XV веках: развитие материальной и духовной культуры.
14. Кыргызстан XVI - XIX кылымдарда жана рухий маданияттын өнүгүшү.
14. Кыргызстан в XVI - XIX веках: развитие материальной и духовной культуры.
15. Кыргызстан XIX кылымдын экинчи жарымы - XX кылымдын башталышында; материалдык маданияттагы өзгөрүүлөр.
15. Кыргызстан во второй половине XIX начале XX века; изменения в развитии материальной культуры.
16. Кыргыздардагы салттык жыгаччылык өнөрү жана андагы регионалдык өзгөчөлүктөр.
16. Традиционные способы обработки дерева у кыргызов и их региональные особенности.
17. Кыргыздардагы салттык иштетүү өнөрү жана андагы регионалдык өзгөчөлүктөр.

17. Традиционные способы обработки кожи у кыргызов и их региональные особенности.
18. Кыргыздардагы чеберчилик жана андагы регионалдык өзгөчөлүктөр.
18. Традиционное женское рукоделие у кыргызов и его региональные особенности.
19. Кыргызстан XIX кылымдын экинчи жарымы - XX кылымдын башталышында: рухий маданияттын өнүгүшүндөгү өзгөчөлүктөр.
19. Кыргызстан во второй половине XIX - начале XX века: особенности в развитии духовной культуры.
20. Эгемендүү Кыргыз Республикасынын маданияты (1991 – 2008- жж.).
20. Культура Суверенной Кыргызской Республики (1991 - 2008 гг).
21. Кыргызстандагы майда улуттар жана этнографиялык топтор (орус, украин, белорус, өзбек, уйгур, дунган, тажик, күрт ж. б.): учурдагы этникалык процесстер.
21. Малочисленные народы и этнографические группы в Кыргызстане (русские, украинцы, белорусы, узбеки, уйгуры, дунгане, таджики, курды и др.): современные этнические процессы.
22. Кыргыз Республикасындагы улуттар аралык мамилелердин калыптануу маселелери.
22. Вопросы стабилизации межнациональных отношений в Кыргызской Республике.
23. Кыргыз Республикасындагы соңку жылдардагы дин саясаты жана диний агымдар.
23. Современная религиозная политика Кыргызской Республики и религиозные течения.
24. Түштүк Кыргызстандын калкынын этникалык курамындагы өзгөчөлүктөр.
24. Особенности этнического состава населения южного Кыргызстана.
25. Түштүк Кыргызстан: соңку жылдардагы этнодемографиялык жана этномаданий процесстер.
25. Южная Киргизия: современные этно- демографические и этнокультурные процессы.
26. Түштүк Кыргызстан: соңку жылдардагы миграция жана урбанизация процесстери.
26. Южная Киргизия: современные миграционные и урбанизационные процессы.
27. Жалалабат областы: тарыхый - этнографиялык изилдөө.

27. Джалалабадская область: историко - этнографическое исследование.
28. Жалалабат областы: соңку жылдардагы этнодемографиялык жана этномаданий процесстер.
28. Джалалабадская область: современные этнодемографические и этнокультурные процессы.
29. Жалалабат областы: миграция жана урбанизация процесстери.
29. Джалалабатская область: современные миграционные и урбанизационные процессы.
30. Сузак (Ноокен, Базаркоргон, Аксы ж. б.) району: соңку жылдардагы этнодемографиялык жана этномаданий процесстер.
30. Сузакский (Ноокенский, Базаркурганский, Аксыйский и др.) районы: современные этнодемографические и этнокультурные процессы.
31. Сузак (Ноокен, Базаркоргон, Аксы ж. б.) району: тарыхый - этнографиялык изилдөө.
31. Сузакский (Ноокенский, Базаркурганский, Аксыйский и др.) районы: историко-этнографическое исследование.
32. Кыргыз (өзбек, орус, уйгур, дунган, тажик ж. б.) элинин каада - салттары жана алардынтарбиялык мааниси.
32. Традиционные обычаи и обряды кыргызов (узбеков, русских, уйгур, дунган, таджиков и др.) и их воспитательное значение.

Кыргыздардын урук - уруу Структурасы	Родо-племенная структура кыргызов
---	--------------------------------------

Кыргыздардын оң жана сол канат урууларынын структурасы	Структура племен правого и левого крыла у киргизов
--	--

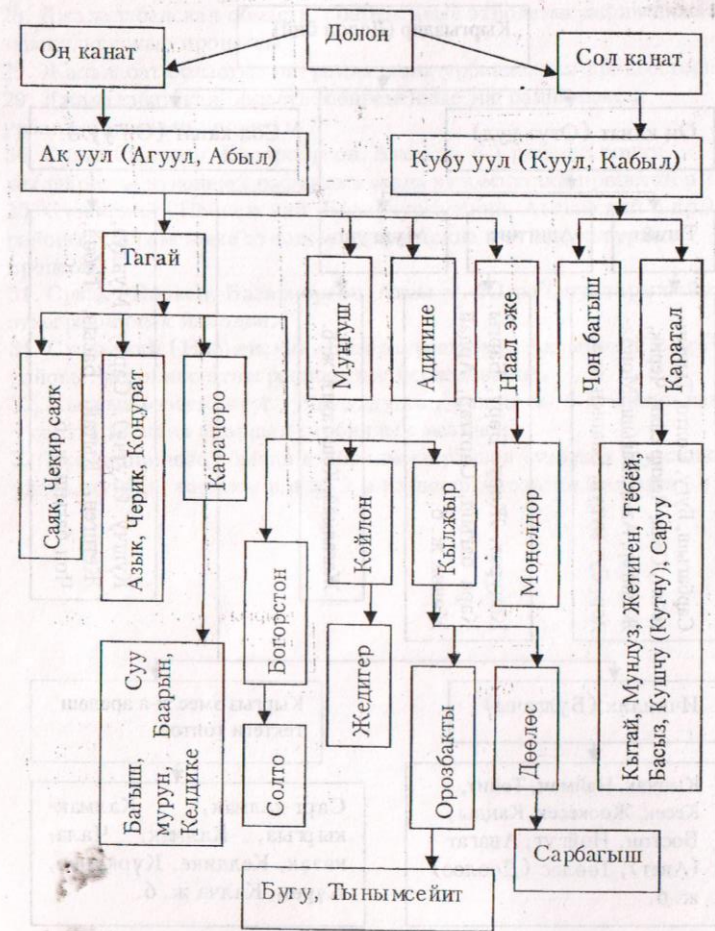

Таблица №1

Кыргыз Республикасынын,
ага коңшулаш жана жакын
жайгашкан кээ бир
мамлекеттердин аянты жана
калкынын саны

Территория и численность
населения Кыргызской
Республики, сопредельных и
некоторых ближайших
государств

Мамлекеттер // Государства	Аянты, миң чарчы км // Терри- тория, тыс. кв. км.	Туруктуу калктын саны // Численность постоянного насел-я		Жалпы калк ичиндеги үлүшү // В общей числ-сти насел-я, %		Жыштыгы, 1 км ² // Плотность на 1 кв. км
		Жыл // Год	Миң // тыс.	Эрк. // Мж.	Аял. // Жен.	
Кыргыз Респ-сы // Кырг-я Респ-ка	199,9	1999	4822,9	49,4	50,6	24,1
Казак Респ-сы // Респ-ка Казахстан	2717,3	1999	14953,1	48,2	51,8	5,5
Тажик Респ-сы // Респ-ка Таджикистан	143,1	2000	6126,5	50,3	49,7	42,8
Өзбек Респ-сы // Респ-ка Узбекистан	447,4	1999	24487,7	49,8	50,2	54,7
Түркмөнстан // Туркменстан	488,1	1995	4437,6	49,6	50,4	9,1
Россия Федер-сы // Рос-я Федерация	17075,4	1998	146300,0	46,9	53,1	9,6
Кытай Эл Респ-сы // КНР	9600,0	1996	1232000,0	51,5	48,5	128,3
Түрк Респ-сы // Турецкая Респ-ка	781,0	1996	62697,0	50,5	49,5	80,3
Иран Ислам Респ- сы // Исламская Респ-ка Иран	1633,2	1994	59648,1	51,0	49,0	36,1

Таблица №2

Калктын улуттук курамы

Распределение населения
наиболее многочисленных
национальностей

	Калктын (улут) саны, миң адам // Числен-сть лиц данной националь-сти, тыс.			
	1959	1979	1989	1999
Кыргыз Респ-сы: жалпы калк // Кирг-я Респ-ка: все население	2066	3523	4258	4823
Анын ичинде: // В том числе:				
Кыргыздар // Киргизы	837	1687	2230	3128
Орустар // Русские	624	912	917	631
Өзбектер // Узбеки	219	426	550	665
Украиндер // Украинцы	137	109	108	50,4
Немецтер // Немцы	40	101	101	21,5
Татарлар // Татары	56	72	70	45,5
Казактар // Казахи	20	27	37	42,6
Дунгандар // Дунгане	11	27	37	51,7
Уйгурлар // Уйгуры	14	30	37	46,7
Тажиктер // Таджики	15	23	34	42,6
Корейлер // Корейцы	3,6	14	18	19,8
Азербайжандар // Азербайджанцы	10	17	16	14,0
Күртгөр // Курды	4,8	9,5	14	11,6
Белорустар // Белорусы	4,6	7,7	9,2	3,2
Еврейлер // Евреи	8,3	6,3	5,6	1,6
Башка улуттар // Др. национальности	62	54	74	

Таблица №3

Ош областынын улуттар
боюнча туруктуу калкы

Численность постоянного
населения Ошского области по
национальностям

Калктын саны жана салыштырмалуу салмагы (1989-ж.) // Численность населения и удельный вес на 1989 г.			Калктын саны жана салыштырмалуу салмагы(1999-ж.) // Числен-сть насел-я и удельный вес на 1999 г.	
Улуттар // Наиболее многочисленные национальности	Ош областы // Ошская област	Салышт. салмак // Удель-ный вес	Ош областы // Ошская област	Салышт. салмак // Удель-ный вес
Жалпы калк: анын ичинде: // Все население: в том числе:	941076	100,0	1175998	100,0
Кыргыздар // Киргизы	534268	56,8	750595	63,8
Өзбектер // Узбеки	299620	31,8	365646	31,1
Орустар // Русские	50666	5,4	15341	1,3
Татарлар // Татары	13964	1,5	6808	0,6
Украиндер // Украинцы	7360	0,8	1453	0,1
Уйгурлар // Уйгуры	7190	0,8	10352	0,9
Тажиктер // Таджики	5346	0,6	6350	0,5
Азербайжандар // Азербайджанцы	6693	0,7	3703	0,3

Казактар // Казахи	1147	0,1	1000	0,08
Корейлер // Корейцы	1032	0,1	584	0,05
Немецтер // Немцы	713	0,07	181	0,01
Башка улуттар // Др. национальности	13077	1,4	13985	1,2

Таблица № 4
Численность постоянного населения
города Ош и Ошского горкенеша
по национальностям

Улуттар	Ош шаарынын жана Ош шаардык кеңешинин улуттар буюнча туруктуу калкынын саны		Калктын саны жана салыштырмалуу салмагы (1989-ж.)		Калктын саны жана салыштырмалуу салмагы (1999-ж.) // Численность населения и удельный вес на 1999 г.	
	Ош шаар кеңеш // г. Ош (горкенеш)	Сал. салмак // Удельный вес	Ош шаары // г. Ош	Сал. салмак // Удельный вес	Ош шаар кеңеш // г. Ош (горкенеш)	Сал. салмак // Удельный вес
Жалпы калк:	229120	100,0	211045	100,0	232432	100,0
Анын ичинде: //						
Все насел-е:						
В т. ч.:						
Кыргыздар //	66656	29,1	50068	23,7	103173	44,4
Киргизы						80741
Өзбектер //	93762	40,9	92795	44,0	103870	44,7
Узбеки						102940
						49,4

Орустар //	42162	18,4	41962	19,9	12620	5,4	12342	5,9
Русские								
Татарлар //	10348	4,5	10267	4,9	4853	2,1	4775	2,3
Татары								
Украиндер //	5735	2,5	5703	2,7	1093	0,5	1067	0,5
Украинцы								
Уйгурлар //	840	0,4	815	0,4	932	0,4	919	0,4
Уйгуры								
Тажиктер //	970	0,4	960	0,5	907	0,4	892	0,4
Таджики								
Азербайжан-р //	1033	0,5	987	0,5	828	0,3	802	0,4
Азербайджанцы								
Корейлер //	876	0,4	867	0,4	535	0,2	524	0,25
Корейцы								
Казактар //	643	0,3	634	0,3	428	0,2	405	0,2
Казахи								
Немецтер //	630	0,3	623	0,3	169	0,07	167	0,08
Немцы								
Башка улуттар //	5465	2,4	5364	2,5	3032	1,3	2946	1,4
Др. нац-сти								

**Ош шаардык кеңешинин
эне тили боюнча кээ бир
улуттардын бөлүнүшү**

**Распределение отдельных
национальностей Горкенеша
Ош по родному языку**

Улуттар // Наиболее многочисл-е националь- ности	Жалпы калк: 232432	Жалпы калк: 232432		анын ичинде: // Все насе- ние: из них:		анын ичинде эне тили катары белгиленгендер // в том числе, указавшие как родной язык		Кыргыз тили // Киргиз-ский	Кыргыз тили // Киргиз-ский	% 0,12	% 0,27	% 0,06	% 0,28	% 1,47	Башка тилдер // другие
		Жалпы калк: 232432	эне тили боюнча кээ бир улуттардын бөлүнүшү	Жалпы калк: 232432	эне тили боюнча кээ бир улуттардын бөлүнүшү	Кыргыз тили // Киргиз-ский	Кыргыз тили // Киргиз-ский								
Жалпы калк: анын ичинде: // Все насе- ние: из них:	232432	227052	97,7	292	0,12	638	0,27	3422	1,47	1028					
Кыргыздар // Киргизы	103173	102828	99,7	x	X	67	0,06	274	0,26	4					
Өзбектер // Узбеки	103870	103505	99,6	72	0,07	X	x	287	0,28	6					
Орустар // Русские	12620	12599	99,8	9	0,07	7	0,05	x	x	5					
Татарлар //	4853	3746	77,2	29	0,59	74	1,5	1000	20,6	4					

Түрктөр // Турки	1134	318	28,0	26	2,3	15	1,3	11	0,97	764					
Украиндер // Украинцы	1093	368	33,7	2	0,18	2	0,18	720	65,9	1					
Уйгурлар // Уйгуры	932	577	61,9	31	3,3	257	27,6	56	6,0	11					
Тажиктер // Таджики	907	709	78,2	20	2,2	109	12,0	68	7,5	1					
Азербайжан- р // Азербайджан- цы	828	604	72,9	21	2,5	21	2,5	40	4,8	142					
Корейлер // Корейцы	535	233	43,5	3	0,6	1	0,19	296	55,3	2					
Казактар // Казахн	428	289	67,5	50	11,7	9	2,1	74	17,3	6					
Түрктөр // Турки	426	396	92,9	13	3,0	3	0,7	13	3,0	1					
Башкоргтор // Башкиры	267	137	51,3	4	1,5	5	1,9	86	32,2	35					
Күртгөр // Курды	206	174	84,5	1	0,5	17	8,2	9	4,4	5					
Немецтер // Немцы	169	64	37,9	0	0,0	0	0,0	105	62,1	0					
Башка улуттар // Др-е нац- сти	991	505	50,9	11	1,1	51	5,1	383	38,6	41					

Калктын табигый кыймылы		Естественное движение населения																			
		1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999									
Жылы, саны // Годы, численность																					
Төрөлгөндөр // Рожд-я	5642	5281	5264	6203	5057	5061	6293	5530	5109	5059	4824										
Өлгөндөр // Умершие	1069	1085	997	1272	1233	1250	1457	1595	1405	1497	1400										
Табигый өсүш // Естеств. прирост	4573	4196	4267	4931	3824	3811	4836	3935	3704	3562	3424										
1000 адамга төрөлүү // На 1000 чел. рожд-я	24,6	23,1	22,9	26,9	21,9	21,9	27,8	24,2	22,1	21,7	20,3										
1000 адамга өлүү // На 1000 чел. умерших	4,7	4,7	4,3	5,5	5,3	5,4	6,4	7,0	6,1	6,4	5,9										
Табигый өсүш // Естеств. прирост	19,0	18,4	18,6	21,4	16,6	16,5	21,4	17,2	16,0	15,3	14,4										

Таблица № 7

Кыргыз Республикасынын жана анын түштүк региондорунун туруктуу калкынын улуттук курамы (1999-ж.)
 Численность постоянного населения Кыргызской Республики и южных ее регионов по отдельным национальностям (1999 г.)

Улуттар // Националь-ности	Кыргыз Республикасы, жалпы // Кыргыз-Респ-ка всего	%	Ош обл-ы // Ошская обл-сть	%	Жалал-абат обл-ы // Джалал-Абад-ская обл-сть	%	Баткен обл-ы // Баткен-ская обл-сть	%	КРнын түштүк регион-дору // Южные регио-ны Кыр-на	Жал-пы калк ичин-деги % // % от всего нас-я
Жалпы калк // Все насел-е	4822938	100,0	1175998	100,0	869259	100,0	382426	100,0	2427683	50,3
Кыргыздар // Кыргызы	3128144	64,9	750594	63,8	607033	69,8	284110	74,3	1137067	36,3
Өзбектер // Узбеки	664953	13,8	365648	31,1	212033	24,4	55104	14,4	632785	95,2
Орустар // Русские	603198	12,5	15341	1,3	17929	2,1	8312	2,2	41582	6,9
Дунгандар // Дунгане	51766	1,1	742	0,06	24	0,003	9	0,002	775	1,5

Украинлар // Украинцы	50441	1,0	1453	0,1	2463	0,3	466	0,12	4382	8,7
Уйгурлар // Уйгуры	46733	1,0	10352	0,9	3776	0,4	305	0,08	14433	30,9
Татарлар // Татары	45504	0,9	6808	0,6	6951	0,8	3905	1,0	17664	38,8
Казактар // Казахи	42657	0,9	1000	0,09	1130	0,1	276	0,07	2406	5,6
Тажиктер // Таджики	42636	0,9	6350	0,5	5236	0,6	26516	6,9	38102	89,7
Түрктөр // Турки	33327	0,7	10349	0,9	4842	0,6	1104	0,3	16295	48,9
Немецтер // Немцы	21472	0,4	181	0,01	672	0,07	93	0,02	946	4,4
Корейлер // Корейцы	19764	0,4	584	0,05	377	0,04	206	0,05	1167	5,9
Азербайжан-дар // Азербайджанцы	14014	0,3	3703	0,3	259	0,03	75	0,02	4037	28,8
Күртгөр // Курды	11620	0,2	486	0,004	2158	0,2	343	0,09	2987	25,7
Белорус-р // Белорусы	3208	0,07	116	0,009	115	0,01	65	0,02	296	9,2
Чечендер // Чеченцы	2612	0,05	71	0,006	114	0,01	86	0,02	271	10,4

Карачайлар // Карачаевцы	2167	0,04	7		5		1		13	0,6
Еврейлер // Евреи	1571	0,03	42	0,003	34	0,004	10	0,002	86	5,5
Армяндар // Армяне	1364	0,03	85	0,007	109	0,01	56	0,001	250	18,3
Поляктар // Поляки	786	0,01	19	0,002	25	0,003	11	0,003	55	7,0
Молдаван-р // Молдаване	778	0,01	26	0,002	33	0,004	10	0,002	69	8,9
Грузиндер // Грузины	710	0,01	47	0,004	116	0,01	62	0,02	225	31,7
Гректөр // Греки	703	0,01	16	0,001	18	0,002	98	0,02	132	18,8
Ингуштар // Ингуши	568	0,01	4		3		0		7	1,2
Түркмөндөр // Туркмены	430	0,009	50	0,004	33	0,004	16	0,004	99	23,0
Эстондор // Эстонцы	238	0,005	2		9		10	0,002	21	8,8
Литвалар // Литовцы	235	0,005	8		17	0,002	1		26	11,1
Латыштар // Латыши	195	0,004	6		10	0,001	3		19	9,7

- Абдыкалыков А.** Енисейские киргизы в XVIII веке (Исторический очерк). -Фрунзе: Илим, 1983.
- Абышкаев А.Ш.** Каратегинские киргизы в конце XIX - начале XX веков. -Фрунзе: Илим, 1965.
- Абрамзон С.М.** Киргизы и их этногенетические и историко-культурные-связи. - М.: Наука, 1971; 2-е изд. - Фрунзе, 1990.
- Абрамзон С.М.** Этнический состав киргизского населения северной Киргизии. - Труды Киргизской археолого-этнографической экспедиции, т. 4, -М., 1960.
- Абрамзон С.М.** Очерки культуры киргизского народа. - Фрунзе,1943.
- Антипина К.И.** Особенности материальной культуры и прикладного искусства южных киргизов. — Фрунзе, 1968.
- Атгокуров С.А.** Кыргыз этнографиясы. - Бишкек, 1997.
- Баялиева Т. Дж.** Религиозные пережитки у киргизов и их преодоление. -Фрунзе: Илим, 1981.
- Бичурин (Иакинф) Н.Я.** Собрание сведений о народах, обитавших в Средней Азии в древние времена. Т. 1 — 3, -М.-Л., 1950-1953.
- Бромлей Ю.В.** Очерки теории этноса. - М.: Наука, 1983.
- Бромлей Ю.В.** Современные проблемы этнографии: очерки теории и истории. - М.; Наука, 1981.
- Бромлей Ю.В.** Этнические процессы в современном мире. - М.: Наука, 1987.
- Бромлей Ю.В.** Этнос и этнография. - М.: Наука, 1973.
- Брук С.И.** Население мира: Этнодемографический справочник. 2-е изд. -М., 1986.
- Брусина О.И.** О некоторых причинах межэтнического конфликта в Ошской области: //Исследования по прикладной и неотложной этнологии. - М., 1990, № 10.
- Бутанаев В.Я. Худяков Ю.С.** История енисейских киргизов. - Абакан, 2000.
- Быт колхозников** киргизских селений Дархан и Чичкан. Колхоз им. Ворошилова (Ала-Тоо) Покровского района Иссык-Кульской обл. Кирг,ССР. (Отв. ред. С.М. Абрамзон). -М., 1958. ТИЭ., т. 37.
- Взаимосвязи** киргизского народа с народами России, Средней Азии и Казахстана (конец XVIII - XIX в.). -Фрунзе, 1985.
- Гафуров Б.Г.** Таджики: древнейшая, древняя и средневековая история. Кн. 1 - 2. - Душанбе, 1989.
- Громов Г.Г.** Методика полевых этнографических исследований. -М.,1967.
- Губаева С.С.** Население Ферганской долины в конце XIX - начале XXвв. - Ташкент, 1991.
- Гумилев Л.Н.** Этногенез и биосфера Земли. -Л., 1990.
- Гумилев Л.Н.** Древние тюрки. - М., 1993.
- Жилище** народов Средней Азии и Казахстана. - М.: Наука, 1982.
- Занятия** и быт народов Средней Азии. Среднеазиатский этнографический сборник. Вып. 3. - Л.: Наука, 1971. (ТИЭ.,т. 97).
- Исчезнувшие** народы (половцы, печенеги, хазары, скифы, анты, буртасы, авары, сунну, тайрона, чавин, мочика, майя). Сб. ст. по материалам журн. "Природа". Сост. С.С.Неретина. - М.:Наука, 1988.
- Калилов К.К.** Новые обряды и традиции у киргизов. — Фрунзе: Илим, 1983.
- Каракеева С.И.** Современная киргизская городская семья. -Фрунзе: Илим, 1981.
- Кармышева Б. Х.** Очерки этнической истории южных районов Таджикистана и Узбекистана.- М.: Наука, 1976.
- Костюм** народов СреднейАзии: историко-этнографические очерки. -М.: Наука, 1979.
- Краткий** этнологический словарь. - М., 1994.
- Кюнор Н.В.** Китайские известия о народах Южной Сибири, Центральной Азии и Дальнего Востока. - М., 1961.
- Маанаев Э. Ж., Каратаев О.К.** Кыргыз элинин этникалык өнүгүүсү. - Бишкек, 2003.
- Молдобаев И. Б.** Ограждение этнических связей киргизов в эпосе "Манас". - Фрунзе: Илим, 1985.
- Народы мира:** Этнографические очерки. - М.: Наука, 1954 - 1966.
- Народы мира:** Историко- этнографический справочник. -М., 1988.
- Народы** Средней Азии Казахстана. (Серия: Народы мира). Т. 1, -М., 1962; Т. 2, -М., 1963.
- Национальный** состав населения СССР: По данным Всесоюзной переписи населения 1989 г. - М., 1991.
- Очерки** общей этнографии. Азиатская часть СССР, (Под ред. С.П.Толстова, М.Г.Левина, Н.Н.Чебоксарова). - М., 1960.
- Петров К.И.** Очерк происхождения киргизского народа. - Фрунзе) 1963.
- Под небом** Киргизстана. (Сб. статей. Сост. В.С.Сандлер). - Фрунзе, 1991.

Поляков С.П. Историческая этнография Средней Азии и Казахстана. Учебное пособие. - М.: МГУ, 1980.

Попов А.И. Названия народов СССР: введение в этнонимистику. - Л.: Наука, 1973.

Развитие межэтнических отношений в новых независимых государствах Центральной Азии. - Бишкек, 1995.

Ренессанс или регресс. (Центр исследований мира Кыргызстана). - Бишкек, 1996.

Сапаралиев Д. Взаимоотношения кыргызского народа с русским и соседними народами в XVIII. - Бишкек, 1995.

Свод этнографических понятий и терминов. Вып. 1. Социально-экономические отношения и соционормативная культура. - М.: Наука, 1986.

Свод этнографических понятий и терминов. Вып. 2. Этнография и смежные дисциплины. Этнографические субдисциплины. Школы и направления. Методы. - М.: Наука, 1988.

Свод этнографических понятий и терминов, Вып. 3. Материальная культура. - М.: Наука, 1989.

Современные этнические процессы в СССР. 2-е изд. Отв. ред. Ю.В.Бромлей. - М.: Наука, 1977.

Страны и народы: Научно-популярное географо-этнографическое издание. В 20-ти тт. - М.: Мысль, 1978-1985.

Сулайманов Э. Культура народов Кыргызстана XIII - начале XX в. (Культура кочевников в позднемсредневековье). - В кн.: История Кыргызстана с древнейших времен до конца XIX в. - Бишкек, 1995, с. 316 - 335.

Сулайманов Э. Наши соседи: этнический атлас. // Эхо Оша, 27, 29 октября, 1 ноября 1994.

Сулайманов Э. Предметы конской сбруи киргизов - памятник народной культуры. - Фрунзе, 1988. - 32 с.

Сулайманов Э. Прикладное художественное творчество киргизов в прошлом и настоящем. В сб.: История и современность. - Фрунзе: Илим, 1982.

Сулайманов Э. Русские дореволюционные исследователи о домашних ремеслах и прикладном искусстве киргизов. В сб.: Из истории дореволюционного Кыргызстана. - Фрунзе: Илим, 1985.

Сулайманов Э. Техника "зерни" в ювелирном искусстве народов Средней Азии. Литературоведение и история. Тезисы докладов и сообщений. 111 - Всесоюзная тюркологическая конференция. - Ташкент: Фан, 1980.

Сулайманов Э. Традиции обработки металлов у киргизов: - Фрунзе: Илим, 1982.

Сулайманов Э. Түштүк Кыргызстан: учур жана этнодемографиялык кырдаал. //Заман-Кыргызстан, 1995, 17, 24 -ноябрь, 1 декабрь.

Сулайманов Э., Белеков Ж. Миграционные процессы в Ошской области в первой половине 90-х годов. В сб.: Ренессанс или регресс. - Бишкек, 1996, с. 162 - 169.

Сулайманов Э., Калилов К. О некоторых этногенетических и историко-культурных взаимосвязях киргизов и узбеков. В сб.: Ренессанс или регресс. - Бишкек, 1996, с. 199 - 204.

Сулайманов Э. Орто Азия жана Казакстан элдеринин этнографиясы предмети боюнча тесттик сынак-суруолор. - Ош, 1999.

Сыдыков А.С. Родовое деление киргиз. - Ташкент, 1927.

Элебаева А.Б., Джусупбеков А.К., Омуралиев Н.А. Ошский межнациональный конфликт: Социологический анализ. - Бишкек, 1991.

Элебаева А.Б., Омуралиев Н.А. Современное состояние межнациональных отношений в Кыргызстане. - Бишкек, 1993.

Труды Киргизской археолого-этнографической экспедиции. Т.1, - М., 1956; Т.-2, -М., 1959; Т. 3, - Фрунзе, 1959, Т. 4, -М., 1964; Т. 5, -М., 1968.

Хозяйственно-культурные традиций народов Средней Азии и Казахстана. - М.: Наука, 1975.

Худяков Ю.С. Кыргызы на просторах Азии. -Бишкек, 1995.

Чебоксаров Н.Н., Чебоксарова И.А. Народы, расы, культуры. - М., 1971; 2-еизд. -М., 1985.

Этнические процессы у национальных групп Средней Азии и Казахстана. - М.: Наука, 1980.

Этнография боюнча терминдердин орусча-кыргызча сөздүгү. // Түзүүчү С. Аттокуров. - Фрунзе: Илим, 1989.

Этносы и этнические процессы. - М., 1993.

Тесттик суроолордун
ачкычтары

Ключи к тестам

М а з м у н у

№	№	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
00		0	А	А	В	Б	В	Г	А	А	Д	
01	21	41	А	Б	Б	А	Б	Б	А	Д	В	А
02	22	42	А	Б	В	А	Б	Б	А	Б	Б	А
03	23	43	А	В	Г	Д	Б	Г	В	Б	В	А
04	24	44	А	Г	Д	А	Б	В	Г	Д	А	А
05	25	45	А	Б	В	Г	Д	А	Б	А	Г	А
06	26	46	А	Д	Г	Б	В	Г	Д	В	Б	А
07	27	47	А	В	Г	А	Б	Б	А	Г	Д	А
08	28		А	Б	Б	А	Г	Д	А	Б	В	А
09	29		Б	А	А	В	Б	В	Г	А	А	Б
10	30		В	Д	Д	В	Г	А	Г	В	Г	Д
11	31		Г	Б	Б	Г	Д	А	Б	В	Г	Б
12	32		Б	Д	А	Б	В	Г	Б	А	Б	В
13	33		Б	В	Г	Д	А	Д	Б	Г	Б	В
14	34		Б	А	Г	В	Г	Д	Б	В	Б	Г
15	35		Б	Б	Б	А	Б	В	Б	Б	А	Д
16	36		Б	А	В	Б	Д	А	Б	Б	Г	А
17	37		Б	Д	А	Б	А	Г	Б	Г	Б	А
18	38		Б	А	Г	Б	Г	А	Б	Д	Б	Г
19	39		Б	Г	В	Б	В	Г	Б	А	Б	В
20	40		В	Б	Б	А	Д	А	Б	Г	Г	Б
			0	1	2	3	4	5	6	7	8	9

01. Кириш сөз.....	3
02. «Кыргызстан этнографиясы» (Мамстандарттан көчүрмө).....	8
03. Киришүү. Жалпы маалымат; географиялык, антропологиялык, лингвистикалык, чарба-маданий классификациялар; этностордун региондордо жайгашышы.....	11
04. Кыргызстан этнографиясынын тарыхнаамеси	30
05. Кыргыз этнонимии	42
06. Кыргыздардын урук-уруулук структурасы (санжыра)	47
07. Кыргыз элинин этникалык тарыхынын негизги этаптары	65
08. Кыргыздардын өткөн доорлордогу коомдук түзүлүшү жана салттык чарбасы	104
09. Кыргыздардын салттык материалдык жана рухий маданияты	115
10. Учурдагы этникалык процесстер	122
11. Тиркемелер	131
12. Курстук жана текшерүү (контролдук) иштеринин болжолдуу тематикасы	131
13. Дипломдук жана курстук иштердин болжолдуу тематикасы	133
14. Кыргыздардын урук - уруу структурасы	137
15. Кыргыздардын оң жана сол канат урууларынын структурасы	138
16. Кыргыз Республикасынын, ага коңшулаш жана жакын жайгашкан кээ бир мамлекеттердин аянты жана калкынын саны	139
17. Калктын улуттук курамы	140

18. Ош областынын улуттар боюнча туруктуу калкы	141
19. Ош шаарынын жана Ош шаардык кеңешинин улуттар боюнча туруктуу калкынын саны	143
20. Ош шаардык кеңешинин эне тили боюнча кээ бир улуттардын бөлүнүшү	145
21. Калктын табигый кыймылы	147
22. Кыргыз Республикасынын жана анын түшгүк региондорунун туруктуу калкынын улуттук курамы (1999-ж.)	148
23. А д а б и я т т а р	151
24. Тесттик суроолордун ачыкчтары	155

С о д е р ж а н и е

01. Предисловие	6
02. «Этнография Кыргызстана» (Выписка из Госстандарта)	10
03. Введение. Общий обзор; географическая, антропологическая, лингвистическая, хозяйственно-культурная классификации; расселение этносов в регионах	11
04. Историография этнографии Кыргызстана	30
05. Этноним «кыргыз»	42
06. Родоплеменная структура (генеалогия) кыргызов	47
07. Основные этапы этнической истории кыргызского народа	65
08. Традиционный общественный строй и хозяйство кыргызов в прошлом	104
09. Традиционная материальная и духовная культура кыргызов	115

10. Современные этнические процессы	122
11. П р и л о ж е н и я	131
12. Примерная тематика курсовых и контрольных работ	131
13. Примерная тематика дипломных и курсовых работ	133
14. Родо-шгемениая структура кыргызов.	137
15. Структура племен правого и левого крыла у кыргызов	138
16. Территория и численность населения Кыргызской Республики, сопредельных и некоторых ближайших государств	139
17. Распределение населения наиболее многочисленных национальностей	140
18. Численность постоянного населения Ошской области по национальностям	141
19. Численность постоянного населения города Ош и Ошского горкенеша по национальностям	143
20. Распределение отдельных национальностей Горкенеша Ош по родному языку	145
21. Естественное движение населения	147
22. Численность постоянного населения Кыргызской Республики и южных ее регионов по отдельным национальностям (1999 г.)	148
23. Л и т е р а т у р а	151
24. Ключи к тестам	155